

Budsjettdokument 2025



Vedtatt i kommunestyret 28/11 Og 19/12-2024

Innhold

Innledning.....	4
Omstilling.....	4
Styringsdokumenter og bærekraftige valg	5
Investeringer og tjenestetilpasning	5
Ansatte og ressurstilpasning.....	6
Forventningsgapet.....	6
Nasjonal økonomi.....	7
Kommunal planlegging og økonomisk styring.....	7
Statsbudsjettet	8
Kommunebarometeret.....	8
Renter	8
Gjeldsutvikling	9
Inndelingstilskudd.....	10
Differensiert arbeidsgiveravgift	10
Økonomiske måltall	10
Demografi	11
Kvaliteter i Ørland.....	15
Overordnet internkontroll	15
Sykefravær (<i>ressursgruppe</i>)	16
Helse, Miljø og Sikkerhet (HMS).....	17
Digitalisering og bredbånds satsning	17
Vendepunktet (<i>utenforskinsprosjektet</i>).....	18
Økonomiske forutsetninger.....	18
Bevilgningsoversikt drift § 5-4 1. ledd	19
Bevilgningsoversikt drift § 5-4 2. ledd	20
Fondsoversikt	20
Klima og miljø.....	21
Klima	21
Miljø og naturmangfold.....	23
Økonomi og virksomhetsstyring.....	25
Fokusområder for økonomi og virksomhetsstyring:.....	25
Økonomi og finans.....	26
Fosen regnskap.....	26
HR og virksomhetsstyring.....	27
Kommunikasjon	27
IKT	28
Dokumentforvaltningen	28

Helse og familie	31
Mål og ambisjoner 2025.....	31
Status og utfordringer.....	31
Demografi.....	32
Tjenesteleveranse og behov.....	32
Bemannings- og rekrutteringsutfordringer:	34
Forutsetninger for budsjett 2025	34
Vedtak.....	41
Fokusområder for omstilling 2025	43
Investeringer.....	46
Oppvekst og utdanning	47
Barnehage.....	47
Private barnehager	49
Grunnskole	49
Lærernorm.....	50
Ny opplæringslov.....	51
Strukturelle endringer	52
PP-tjenesten	52
Barnevernstjenesten	53
Forebyggende arbeid/Kommunalt forebyggende team, KFT	54
Tiltak for å være i henhold til budsjettrammen for 2025	56
Investeringsbehov i oppvekstsektoren	57
Samfunnsutvikling og tekniske tjenester.....	58
Mål og ambisjoner 2025.....	58
Overordnede mål og ambisjoner.....	58
Status og utfordringer.....	59
Prioriterte tiltak og gevinst 2025	63
Prioriterte investeringer	65
NAV, kirke, kultur og beredskap	66
Beredskap	66
NAV	66
Ørland kirkelige fellestråd	67
Kultur	67
Investeringsbudsjett	68
Kommentarer til investeringsbudsjettet.....	72
Tomtetekniske kostnader.....	74
Større utbygginger med inntjening	79
Kommunestyrets behandling	81

Vedtak 28.11.24.....	81
Vedtak 19.12.24.....	86

Innledning

Ørland kommune legger fram et budsjett for 2025 med fokus på å styrke den økonomiske handleevnen ut ifra realistiske forventninger, og for å nå kommunes vedtatte økonomiske måltall for økonomisk bærekraft.

Ørland kommune skal forvalte økonomien «*slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid*», videre skal kommunen «*utarbeide samordnede og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets eller regionens utvikling*» jf. kommunelovens § 14-1.

Ørland kommune har vedtatt 4 måltall for en bærekraftig økonomi. Det ene er netto driftsresultat på 1,75 % av driftsinntektene, disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter 5 % (rentefond på 1-2 % av renteutsatt langsiktig gjeld), låneopptak på maksimalt 35 % av avdragsbeløpet per år (vann, avløp, tomtearbeid i tillegg), og eiendomsvedlikehold for A-prioritert eiendom på kr 200/m²- kr 900/m² i perioden 2023-2026. I budsjett for 2025 er det lagt opp til at kommunen skal nå de 3 første måltallene.

De økonomiske utsiktene er stramme. Ørland kommune har brukt disposisjonsfond for å opprettholde tjenestenivået i 2023 og 2024, men dette anses ikke lenger økonomisk forsvarlig. Kommunens løpende utgifter overstiger inntektene. Vi har fortsatt høye rentekostnader, høy inflasjon og en aldrende befolkning, som skaper ytterligere press. For å gjenopprette en sunn økonomi er det tre alternativer som må stå seg over tid; effektivisering i å løse kommunale oppgaver, omprioritering mellom områder innad i kommunen og økte inntekter, som for eksempel eiendomsskatt.

I [Perspektivmeldingen 2024](#) som regjeringen la fram i august 2024 diskuteres de langsiktige utfordringene i norsk økonomi. Der er tre hovedutfordringer identifisert, de samme utfordringer som vi opplever i Ørland kommune. Det er kampen om arbeidskraft, behovet for omstilling og å opprettholde en god fordeling av velferdstjenester.

[Statsbudsjettet 2025](#) finansierer ikke i tilstrekkelig grad oppgaver og tjenester vi som kommune gir til våre innbyggere i dag. Ørland kommune har en vekst i tjenester som gjelder omsorg for yngre og eldre personer og flere tiltak for barn i skoler, barnehager og barnevern som ikke kompenseres. Mangel på arbeidskraft og kompetanse i helse har gitt store utgifter til vikarer og overtid. Dette er noe vi må løse selv.

Grunnlaget for Ørland kommunes budsjett for 2025 ligger i vedtatt [økonomiplan 2025-2034](#); ingen bruk av disposisjonsfond, innføring av eiendomsskatt på boliger, fritidsboliger og næring – samtidig som alle tiltak i [økonomiprojekt 2024-2025](#) iverksettes.

Omstilling

Som andre kommuner møter Ørland strammere økonomiske rammer samtidig som innbyggerne har høye forventninger til tjenestene. For å kunne sikre tjenester av tilstrekkelig kvalitet og kapasitet må vi stramme inn på prioriteringer og lykkes med omstilling og effektivisering, og utviklingsarbeid gjennom digitalisering og nye arbeidsprosesser. Med en omsetning på 1,269 milliarder kroner i 2025 er det avgjørende å vurdere hvordan vi fordeler ressursene.

For å oppnå god økonomisk styring mener administrasjonen at det i 2025 er nødvendig å innføre eiendomsskatt, vurdere strukturen i oppvekstsektoren med færre enheter, samt redusere tjenestene og tjenestenivået innenfor helse og omsorg. Vi reduserer i 2025 nivået fra 2024 på lovpålagte tjenester, forebyggende tiltak og ikke-lovpålagte oppgaver. Vi må finne andre måter å jobbe på, med forebyggende tjenester som gir ønsket effekt og nye bemanningsløsninger. Vi vil prioritere at eldre skal få bo hjemme lengst mulig. Det vil være nødvendig å fortsette arbeidet med å redusere areal og driftskostnader gjennom færre bygg.

For å møte disse utfordringene må vi omstille, samhandle tverrfaglig og utvikle tjenestene gjennom gode prosesser i et godt partssamarbeid. Vi må tilpasse oss de nye realitetene vi står overfor. Både omstilling og effektivisering krever økonomisk styring og ledelse. Det er planlagt gjennomføring av flere utredninger i 2025 for å se på effektiviseringsgevinster og kostnadsreduksjoner. Dette gjelder felles NAV på Fosen, fellestjenester i Fosen, plan, byggesak og forvaltning i Fosen, korttidsavdelingen og Fosen DMS.

Styringsdokumenter og bærekraftige valg

Ørland kommune vil bruke sine styringsdokumenter aktivt for å balansere økonomi og kvalitet.

Det blir viktig at når vi i 2025 må omstille oss på grunn av endring i økonomiske rammebetingelser bruker de vedtatte styringsdokumenter for å videre utvikle Ørland kommune til et godt sted å bo, jobbe og oppleve. Til tross for de økonomiske utfordringene, vil målet alltid være å levere gode tjenester på riktig nivå og sikre en bærekraftig utvikling i kommunen.

Ørland kommune har valgt tre overordnede satsingsområder i kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2022-2034: Ørland snakker sammen! Ørland skaper livsglede! og Ørland utvikler mangfold! med tilhørende mål og strategier. I tillegg har vi som ambisjon og et overordnet hovedprinsipp: Ørland 2034 er klimanøytral. Til grunn skal kommuneorganisasjonen arbeide bærekraftig og tillitsskapende i tråd med kommunens vedtatte organisasjonspolitikk.

Investeringer og tjenestetilpasning

Når det gjelder skole og barnehage, har vi god kapasitet på areal. Derimot står vi overfor utfordringer innen eldreomsorgen, med framtidig behov for flere sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Det er her det er planlagt investeringer i økonomiplanperioden.

Salg av aksjer i Trønderenergi Vekst Holding AS til KLP og TrønderEnergi AS på til sammen 171 MNOK som går til nedbetaling av lån gir en lettelse på renter og avdrag på kr 14 MNOK per år. Beløpet foreslås avsatt til disposisjonsfond med formål om egenkapital til planlagte helsebygg.

Slik demografien viser for Ørland kommune vil det bli færre barn, og andelen eldre øker. Dette tilsier mer penger til helse og mindre til oppvekst.

Driftsnivået i oppvekst tas ned til et minimum. Vi vil opprettholde norm i barnehager og skoler. Vi vil gjennomføre en utredning innen 31.03.2024 som viser konsekvenser ved endringer i barnehage- og skolestrukturen med færre enheter. Saken legges fram til politisk behandling i mars 2025. Det vises også til utredning i [sak 22/6285 - Sluttrapport utredning barnehage- og skolestruktur i Ørland kommune](#).

Driftsnivået i helse og familie er for høyt i forhold til budsjettetrammen for 2024. I 2024 er det et merforbruk til vikarbyrå, overtid, forskjøvet arbeidstid som skyldes mangel på kompetanse og høyt fravær. Dette må tas ned i tillegg til redusert ramme for 2025. Dette betyr et redusert tjenestenivå sammenlignet med dagens nivå på alle områder innen helse- og familietjenestene.

Kommunen må også vurdere nivået på kultur- og idrettstilbud, og utforske samarbeid med lag og organisasjoner for drift av anlegg. Balansen mellom nivået på lovpålagte og ikke-lovpålagte tjenester må vurderes nøye for å sikre økonomisk bærekraft, de må utfylle og understøtte hverandre.

Ansatte og ressurstilpasning

For å komme i økonomisk balanse i 2025 må vi redusere driften med tiltak som i sum utgjør om lag 43 MNOK og 48 årsverk. Reduksjon av årsverk skjer i tråd med gjeldende lov og avtaleverk, og i godt partssamarbeid mellom arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonene.

Sykefraværet må vi jobbe med på arbeidsplassene. Vi må fortsette å arbeide systematisk med HMS-arbeidet. Målet er å redusere fraværet fra 10 til 8 %. Arbeidet med å avklare sykmeldte tilbake til jobb må ses i sammenheng med prosessen på nedbemanning og omstilling i organisasjonen.

Vi har fortsatt et potensiale i organisasjonen i arbeidet med å redusere sykefraværet og implementere internkontrollen for å gjøre organisasjonen mer effektiv.

Forventningsgapet

I sum vil innbyggere i 2025 merke reduksjonene i budsjettene i form av lavere kvalitet og mindre omfang på tjenestene i alle kommunens sektorer. Forventningsgapet vil med stor sannsynlighet øke mellom hva innbyggerne forventer, og hva kommunen har ressurser til å levere på.

Budsjett 2025 handler om å få økonomisk handleevne ut ifra realistiske forventninger, og for å nå kommunes vedtatte økonomiske måltall for økonomisk bærekraft. Behovet for tjenester er større enn det budsjett 2025 gir rom for. Budsjettet reduserer tjenestenivået på alle kommunens områder. Vi bruker det meste av budsjettet på oppvekst og helse, og det er her de største og fleste tiltakene er foreslått redusert. Både forebyggende og lovpålagte tjenester reduseres. Dette betyr reduserte tjenester for barn, unge og eldre.

Hvis vi får økte overføringer fra staten gjennom en saldering av statsbudsjettet for 2025, vil administrasjonen anbefale å bruke det i eldreomsorgen for å opprettholde antall sykehjemsplasser og dagaktivitetstilbud for hjemmeboende med demens på bakgrunn av behovet.

Nasjonal økonomi

SSB har i sin siste prognose følgende:

Siden midten av 2022 har veksten i norsk økonomi vært beskjeden. Flere renteøkninger, høy inflasjon og lav internasjonal etterspørsel har dempet den økonomiske aktiviteten. Samtidig har arbeidsledigheten økt fra et lavt nivå og ligger for tiden nær gjennomsnittet på 2010-tallet.

Inflasjonen er mer enn halvert siden toppen på 7,5 prosent i oktober 2022, og har i løpet av sommeren kommet under 3 prosent. Framover ventes inflasjonen å falle videre, men i et mye lavere tempo enn vi har sett i år.

Aktiviteten i norsk økonomi vil trolig ta seg opp som følge av økt reallønnsvekst, høy aktivitet i offentlig sektor samt at fallet i boliginvesteringer snart snur til oppgang. Flere av våre handelspartnere har begynt å redusere rentene i takt med fallende inflasjon internasjonalt, og det ser ut til at styringsrenta vil bli senket også i Norge fra begynnelsen av neste år.

Krona er fremdeles svak i et historisk perspektiv og den har svekket seg rundt 3 prosent siden vår forrige konjunkturrapport i juni. Utviklingen i kronekursen er viktig for inflasjonen blant annet gjennom importpriser målt i norske kroner. Vi legger til grunn at kursen holder seg på nivået fra midten av september i årene framover.

I likhet med alle andre prognosemakere venter Finansdepartementet i Nasjonalbudsjettet for 2025 (NB25) et omslag til høyere vekst i verdiskapingen i Fastlands-Norge i 2025, uten at dette i særlig grad gjenfinnes i arbeidsmarkedet. Enkeltanslagene for 2024 og 2025 ligger ikke på noe område langt unna andre prognosemakere, men på en del punkter fremstår de som litt mer optimistiske. Dette medfører imidlertid ikke at hovedbildet av de økonomiske utsiktene blir et helt annet. For en av de viktigste velferdsindikatorene, arbeidsledigheten, ligger de også midt i et veldig samlet felt.

Kommunal planlegging og økonomisk styring

Alle kommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. De skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall. Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale planer skal følges opp. Økonomiplanen skal også vise kommunestyrets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen bygger på. Den skal også vise utviklingen i kommunens økonomi, og utviklingen i gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser. Samtidig skal den settes opp i balanse og være realistisk, fullstendig og oversiktlig.

Administrasjonen ønsker styring av ressurser mot de kommunale planer og mål Ørland kommune til enhver tid har. Imidlertid er vi nå i en situasjon hvor kommunen er relativ ny, og kommunale planer må lages. Vi vil i årene framover benytte ny kommuneplan og knytte økonomiske disponeringer tettere opp mot målene som vedtas i kommuneplanarbeidet. Økonomiplanen kan inngå i, eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og bygningsloven § 11-1 fjerde ledd og det legger administrasjonen opp til.

Kommuner er en nøkkelaktør for å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling. De er nærmest befolkningen, lokale bedrifter og organisasjoner. Samtidig er de ansvarlig for mye av den sosiale og fysiske infrastrukturen som påvirker befolkningens levekår og utviklingsmuligheter. FN definerer bærekraftig utvikling slik; utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov. FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Det er 17 utviklingsmål for å fremme sosial, miljømessig og økonomisk bærekraft. Målene skal vise veg mot en bærekraftig utvikling på kort og lang sikt. Ørland kommune vil innarbeide bærekraftsmålene i de kommunale planene som det skal arbeides med i planperioden.

Statsbudsjettet

[Les Statsbudsjettet](#)

[Les KS sine kommentarer](#)

Kommunebarometeret

Kommunen havner cirka på midten av totaltabellen. Ørland havner på en 183. plass i årets endelige utgave av Kommunebarometeret fra Kommunal Rapport. Da har vi justert plasseringen med hensyn til økonomiske rammebetingelser. Ser vi bare på nøkkeltallene og ignorerer økonomiske forutsetninger, er kommunen på en 217. plass.

KATEGORI	ÅRETS ENDRING	RANGERING
Grunnskole	16 ↘	# 164 >
Pleie og omsorg	148 ↘	# 235 >
Barnevern	9 ↘	# 193 >
Barnehage	49 ↘	# 122 >
Helse	125 ↘	# 165 >
Sosialtjenesten	32 ↘	# 98 >
Kultur	5 ↘	# 61 >
Klima og natur	108 ↘	# 279 >
Saksbehandling	6 ↘	# 240 >
Vann og avløp	5 ↘	# 352 >
Økonomi	11 ↘	# 330 >
Kostnadsnivå	41 ↘	# 76 >

Ørland kommune havnet i 2024 på plass nr. 183 av 356 kommuner på Kommunebarometeret.

Dette er en betydelig nedgang sammenlignet med tidligere år, hvor kommunen har hatt bedre plasseringer: nr. 39 i 2023, nr. 105 i 2022, nr. 99 i 2021 og nr. 59 i 2020.

Kommunebarometeret er en årlig måling utført av Kommunal Rapport, basert på 155 nøkkeltall fordelt på 12 ulike sektorer: grunnskole, pleie og omsorg, barnevern, barnehage, helse, sosialtjeneste, kultur, klima og natur, saksbehandling, vann/avløp/renovasjon, økonomi og kostnadsnivå.

Tallene som benyttes i målingen er hentet fra SSBs Kostra-database og statistikk fra kilder som Utdannings- og Helsedirektoratet. På de områdene som er vektet mest, som grunnskole, ligger Ørland kommune omtrent på landsgjennomsnittet. Innen pleie og omsorg ligger kommunen derimot under landsgjennomsnittet. Der kommunen har oppnådd best score er på områdene kultur, sosialtjenesten og kostnadsnivå.

Renter

Norges Bank (pengepolitisk rapport 3/2024):

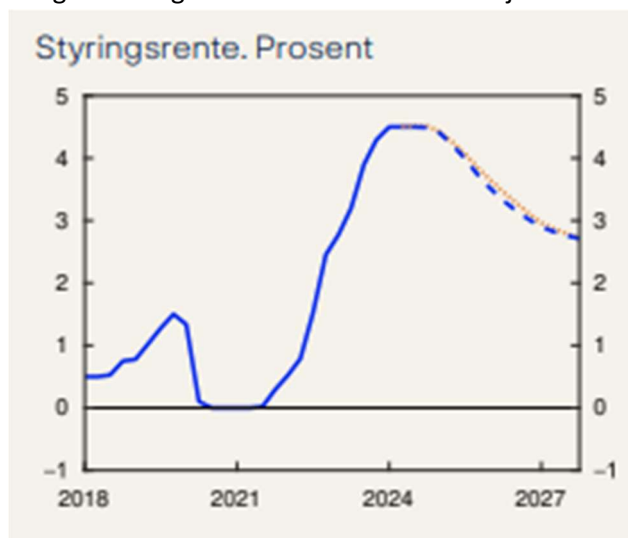
Målet for pengepolitikken er en årsvekst i konsumprisene som over tid er nær 2 prosent. Inflasjonsstyringen skal være framoverskuende og fleksibel, slik at den kan bidra til høy og stabil produksjon og sysselsetting samt til å motvirke oppbygging av finansielle ubalanser.

De siste årene har vi hevet styringsrenten mye for å få prisveksten ned. Siden desember i fjor har renten ligget på 4,5 prosent. Renten har bidratt til å kjøle ned norsk økonomi og til å dempe prisveksten. Arbeidsledigheten har økt noe fra et lavt nivå. Prisveksten har avtatt mye fra toppen,

men den underliggende prisveksten har ikke falt like mye, og vi venter at høy vekst i bedriftenes kostnader og svekkelsen av kronen vil bremse den videre nedgangen i prisveksten.

Siden forrige rapport har prisveksten vært lavere enn ventet. Styringsrentene ute ser ut til å komme raskere ned. På den annen side har kronen svekket seg. Utviklingen i arbeidsmarkedet her hjemme har vært om lag som anslått i forrige rapport.

Komiteens vurdering er at det fortsatt er behov for en innstrammende pengepolitikk for å få prisveksten ned til målet innen rimelig tid. Komiteen er opptatt av at dersom renten settes ned for tidlig, kan prisveksten bli liggende over målet for lenge. På den annen side kan en for høy rente bremse økonomien mer enn nødvendig. I avveilingen mellom disse hensynene mener komiteen at det er behov for å holde renten på dagens nivå en stund til, men at tidspunktet for å sette renten ned nærmer seg.



Figur 1 Tidspunktet for å sette renten ned nærmer seg

Prognosen i denne rapporten indikerer en styringsrente som blir liggende på 4,5 prosent ut året, før den settes gradvis ned fra første kvartal 2025. Prognosen er lite endret fra forrige rapport, men indikerer en litt raskere nedgang i renten gjennom 2025. Den økonomiske veksten ventes å ta seg litt opp i årene fremover. Arbeidsledigheten vil trolig øke noe. Inflasjonen anslås å nærme seg 2 prosent mot slutten av 2027.

Forventet budsjettrente 2025-2027, Norges Bank (per september 2024):			
År	Forventet 3 mnd. Nibor	Tillegg	Forventet rente
2025	4,28	0,6	4,88
2026	3,50	0,6	4,10
2027	3,10	0,6	3,70

Kommunalbanken har utarbeidet et anslag på renteutviklingen basert på å bruke Norges Banks egne anslag på utvikling i 3 mnd. Nibor framover. Dette er tall som er gjengitt i siste pengepolitiske rapport, og som baserer seg på hvordan Norges Bank per september ser for seg reduksjon i styringsrenten i årene framover. Norges Bank legger til grunn et Nibor-påslag over styringsrenten på 0,3 prosentpoeng.

Gjeldsutvikling

	2024	2025
Lån 1/1	2 169 671	2 138 496
Avdrag	266 395	63 700
Avdrag startlån	9 000	9 400
Nye lån	244 220	136 524
Lån 31/12	2 138 496	2 201 920

For 2024 er det i tillegg til ordinære avdrag beregnet nedbetaling av lån etter salg av aksje i Trønder Energi Vekst Holding AS og nedbetaling av innbetalt lån fra Kopparn Utvikling AS.

Inndelingstilskudd

Kommuner som slår seg sammen, mottar et inndelingstilskudd når den nye kommunen formelt trer i kraft. Inndelingstilskuddet gir full kompensasjon for tap av basistilskudd og netto nedgang i distriktstilskudd som følge av sammenslåingen. Inndelingstilskuddet blir beregnet ut fra inntektssystemet det året sammenslåingen trer i kraft. Den nye kommunen mottar fullt inndelingstilskudd i 15 år etter sammenslåingen (2035), før det deretter trappes ned over fem år. Det må legges en plan for hvordan man ønsker å bygge opp en reserve/ buffer for å kunne gjennomføre denne reduksjonen i inntektene

Differensiert arbeidsgiveravgift

Nye EØS-regler for regional statsstøtte trer i kraft 1. januar 2022. Norge fikk gjennom ESA sitt vedtak 17. desember 2021 godkjent en videreføring av dagens ordning. Det medfører at det blir en sats for gamle Ørland kommune og en annen og lavere sats for gamle Bjugn kommune. Bakgrunnen for ordningen er et av de viktigste distriktspolitiske virkemidlene i Norge. Ordningen virker målrettet ved å stimulere sysselsetting i distriktene, noe som motvirker eller begrenser befolkningsnedgang i områder med særskilte utfordringer. Forslaget til DA-ordning for 2022 innebærer mindre justeringer i satsene for arbeidsgiveravgift for noen kommuner som følge av at behovet for støtte har endret seg.

Ordningen varer ut 2027.

Økonomiske måltall

Kommunen har tre rene økonomiske måltall pluss ett måltall koblet opp mot vedlikehold av eiendom:

1. Driftsresultat: Netto driftsresultat på minst 1,75% av driftsinntektene
2. Disposisjonsfond: Fritt disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter på minimum 5,0%. Det opprettes et rentefond som skal være mellom 1 og 2% av renteutsatt langsiktig gjeld.
3. Låneopptak: Nye låneopptak skal ligge på maksimalt 35% av avdragsbeløpet det enkelte år i planperioden. Lån til vann, avløp og tomteopparbeider kommer i tillegg.
4. Eiendomsvedlikehold: Det er et mål å ha et vedlikeholdsbudsjett for A-prioritert eiendom på kr 200/m² innen budsjettåret 2023. Det er et mål at FDV-budsjett for bygg benyttet til kommunal virksomhet skal trappes opp til kr 900/m² i perioden fram til 2026.

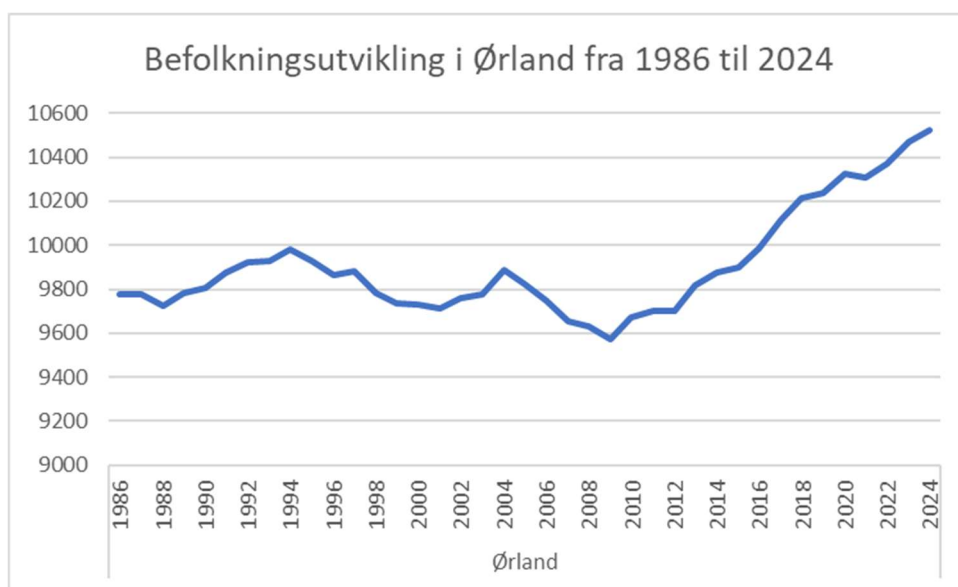
Bakgrunnen for innføringen av måltall er gjennomgang i NOUen, som var utgangspunktet for ny kommunelov.

Vi har sakset følgende fra NOUen:

Forslaget innebærer at det lokalt må foretas nærmere vurderinger av hvilke måltall det er naturlig å legge til grunn for egen kommune. Valg av måltall og nivået på disse vil måtte være ulikt. Dette må vurderes individuelt ut fra situasjonen kommunen er i, økonomiske utsikter og lokale prioriteringer. Utvalgets forslag krever ikke at de finansielle måltallene skal være bindende for økonomiplanen og årsbudsjettene. Ambisjonen til den enkelte kommune bør like fullt være at de finansielle måltallene etter hvert blir mer førende for de lokalpolitiske beslutningene, slik at den økonomiske handleevnen kan styrkes over tid. Finansielle måltall kan således være et grunnlag for kommuner til å etablere en lokal økonomisk politikk, der måltallene også blir lokale handlingsregler for økonomistyringen.

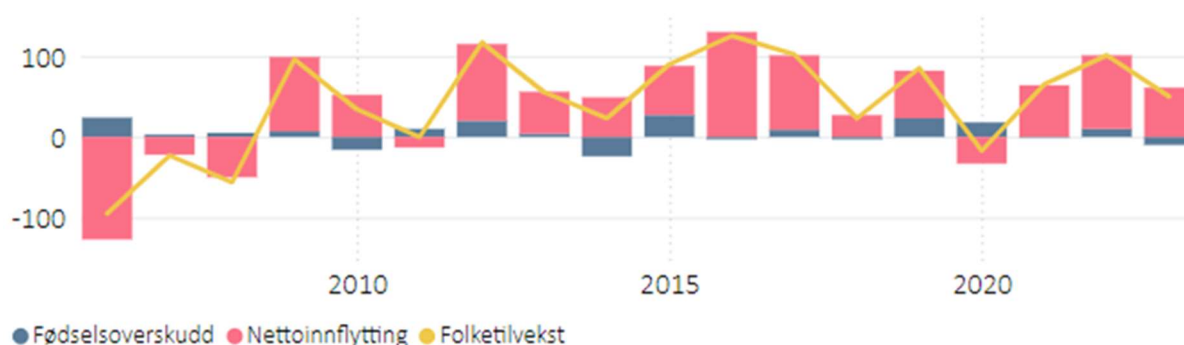
Demografi

Ørland kommune har gjennomgått betydelige demografiske endringer de siste tiårene, samtidig som antall innbyggere har hatt en stabil vekst siden 2009. I perioden fra 2009 til 2024 har befolkningen i Ørland kommune økt med nesten 10 prosent. Denne veksten er i stor grad knyttet til Ørland flystasjon, som etter vedtak om kampflybasen har tiltrukket militært personell og deres familier.



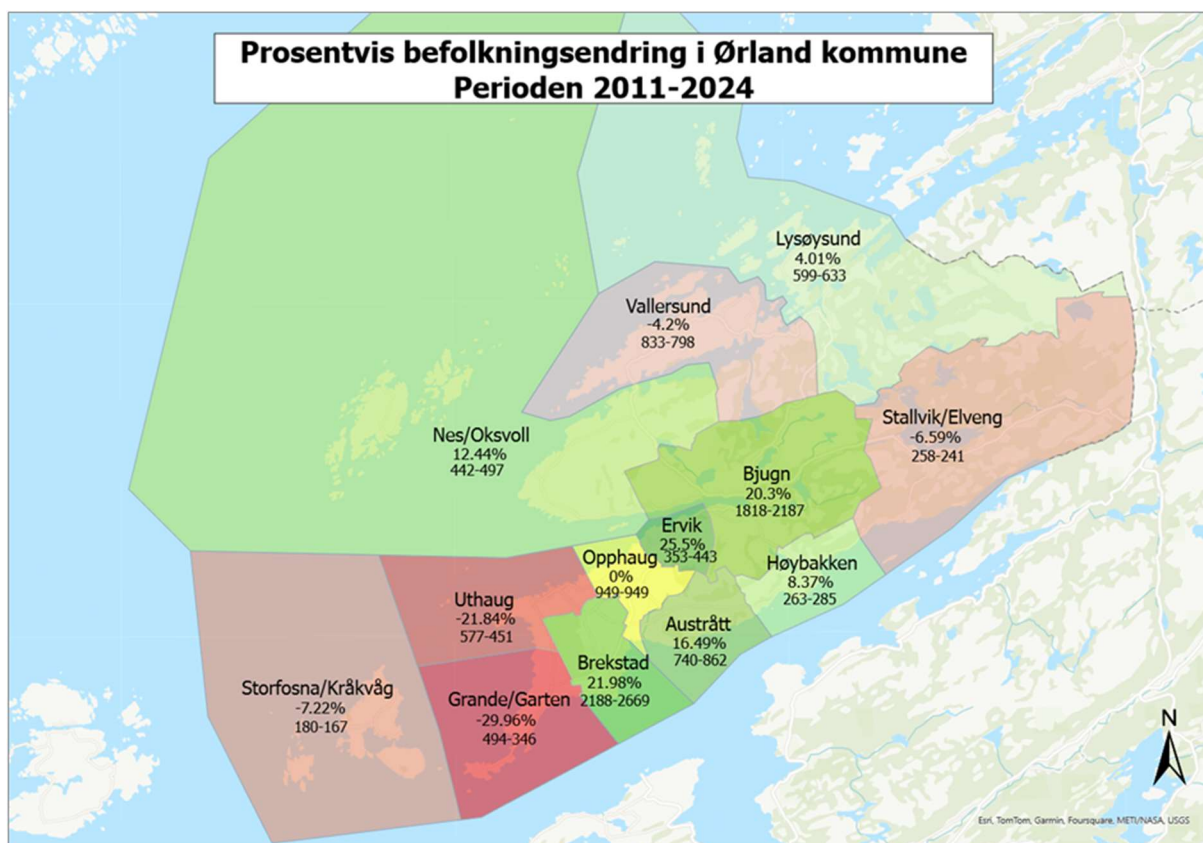
Figur: Befolkningsutvikling i Ørland kommune. SSB tabell 07459

Drivkraften bak befolkningsutviklingen i Ørland kommune er knyttet til netto innflytting, som beskriver inn- og utflytting internt i Norge. Innvandring utgjør også en jevn positiv tilstrømming. Fødselsoverskudd utgjør ikke en stor del av befolkningsutviklingen.



Figur: Folketilvekst fordelt på nettoinnflytting og fødselsoverskudd. Hentet fra Folketall og endringer i Trøndelag i tall (trondelagitall.no)

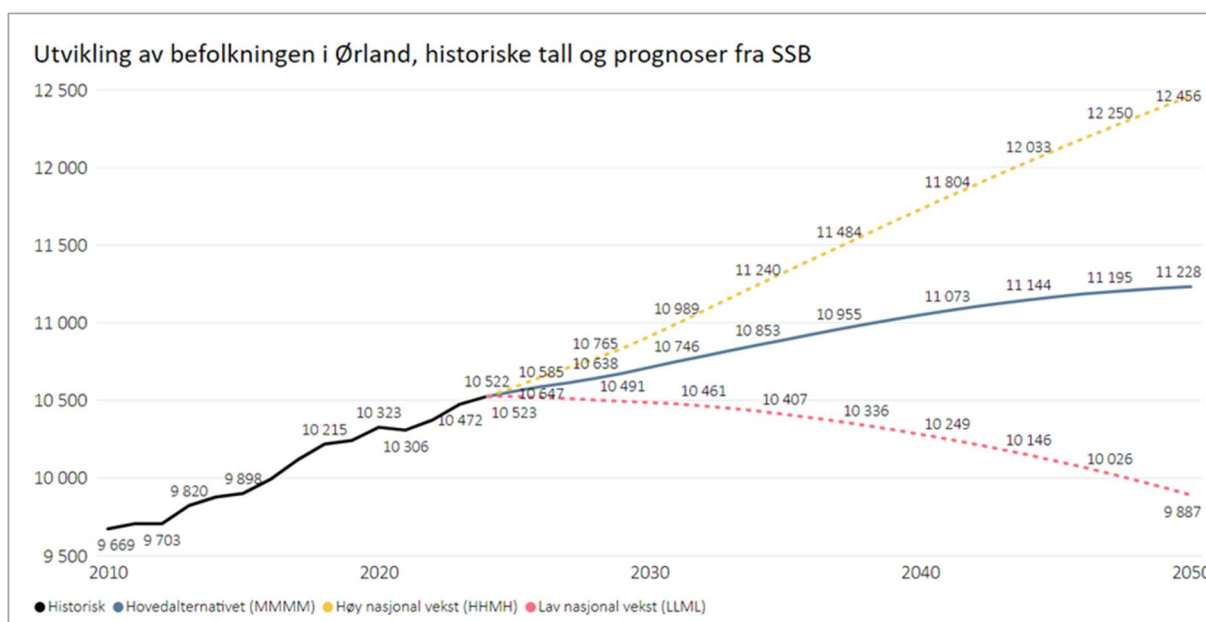
Befolkningsutviklingen varierer mellom de ulike delene av kommunen. Kartet nedenfor viser prosentvis befolkningsendring i perioden 2011-2024, fordelt på 13 hovedkretser.



Figur: Kart som viser prosentvis befolkningsendring for hovedkretsene i Ørland kommune. SSB tabell 04317

Befolkningsendringene internt i kommunen er preget av en tydelig sentralisering langs aksene mellom Bjugn og Brekstad. Denne sentraliseringen har forsterket seg i perioden etter vedtaket om kampflybasen og etableringen av støysoner rundt den. Samtidig ser vi også at andre grender viser positiv befolkningsutvikling. I kontrast til dette har Uthaug og Grande/Garten opplevd en kraftig nedgang i befolkningstallet, noe som i stor grad skyldes fraflytting fra rød støysoner rundt kampflybasen.

For å forstå hvordan befolkningsutviklingen kan komme til å se ut i fremtiden, benytter vi oss av prognoser. Hvert andre år utarbeider SSB regionale befolkningsframskrivninger som presenterer ulike prognoser for befolkningsutviklingen i fylker og kommuner. På kommunenivå tilbyr SSB ni ulike prognosealternativer, basert på hovedfaktorene "netto innvandring", "netto innflytting", "fruktbarhet" og "forventet levealder". Nedenfor ser vi tre prognoser basert på scenarier med lav, middels og høy nasjonal vekst. Scenariet hvor alle faktorene er satt til «medium» er SSBs hovedalternativ. Tallene fra SSB tar i større grad hensyn til lokale forhold de første årene, for så å legge generelle betraktninger til grunn lenger ut i tid.



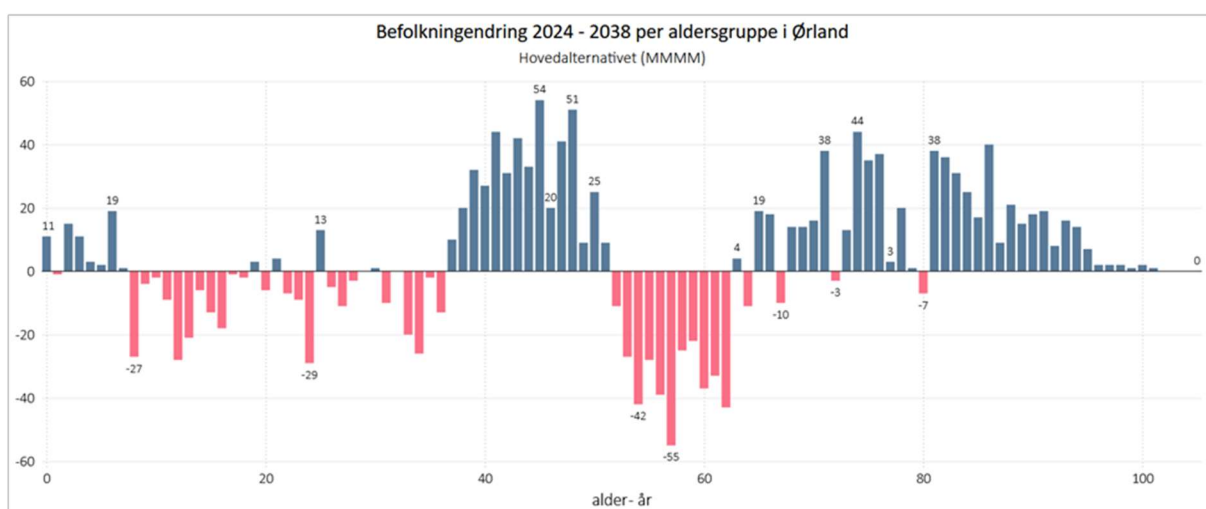
Figur: Diagram som viser historisk befolkningsutvikling og befolkningsframskrivninger for Ørland kommune. Hentet fra Befolkningsprognoser | Trøndelag i tall (trondelagitall.no)

SSBs hovedalternativ viser at Ørland forventes å ha en moderat befolkningsvekst på omtrent

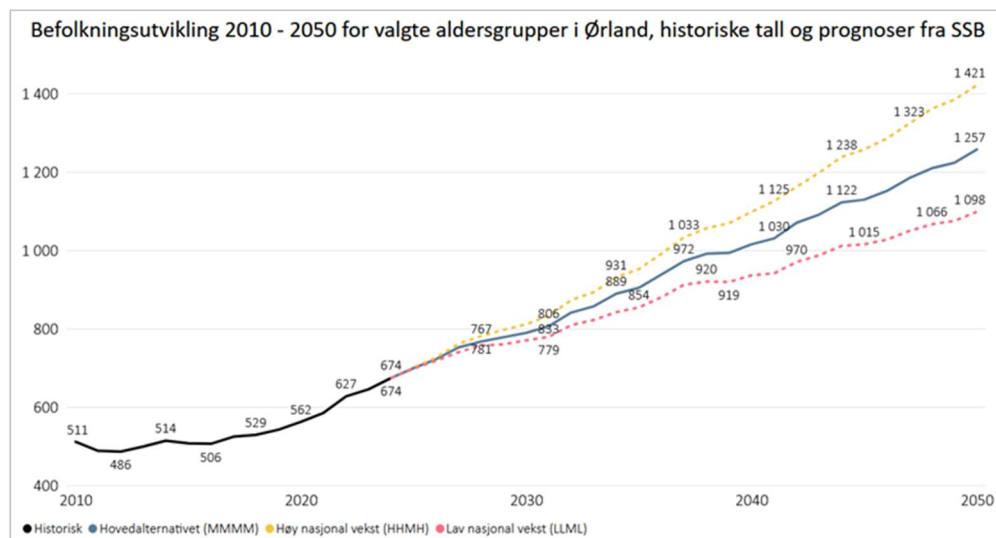
- 4,4 % (465 flere innbyggere) innen 2038
- 6,7 % (706 flere innbyggere) innen 2050

Basert på historisk utvikling ligger imidlertid Ørland kommune nærmere prognosen for høy nasjonal vekst. Det kan derfor være hensiktsmessig å ta utgangspunkt i denne prognosen i fremtidig boligbehovsplanlegging. SSBs prognoser for høy nasjonal vekst viser her en gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst på 0,68 % fram mot 2038, noe som tilsvarer 1043 nye innbyggere.

Et annet framtidstrekk er at andel eldre forventes å øke betydelig framover. I år 2038 ser en betydelig økning av andel personer over 65 år, samt en økning av aldersgruppen 38-50 år. De øvrige aldersgruppene forventes til 2038 å ha en stabil eller fallende befolkningsutvikling. Fødselsratene i Norge generelt har vært synkende. Dersom fødselsratene forblir lave, vil andelen barn sannsynligvis reduseres, med mindre tilflytting eller innvandring kompenserer for dette. Samtidig opplever Ørland kommune tilflytting av unge familier, som i hovedsak skyldes jobbmuligheter knyttet til Ørland hovedflystasjon og andre lokale næringer.



Figur: Diagrammet viser befolkningsframskrivninger etter alder for Ørland kommune. Hentet fra <https://trondelagitall.no/statistikk/befolkningsprognoser>



Figur: Diagrammet viser befolkningsframskrivninger for eldre (80+ år) for Ørland kommune. Hentet fra <https://trondelagitall.no/statistikk/befolkningsprognoser>

Kvaliteter i Ørland

Ørland - mellom himmel og hav!

Ørland skal være et lokalsamfunn der vi snakker sammen, skaper livsglede og utvikler mangfold. Vi bygger på verdiene våre som er tillitsskapende og bærekraftig, med en klar målsetting om å bli klimanøytrale innen 2034.

Ørland sin styrke ligger i menneskene, kulturen og naturen, og vi skal strebe etter å skape et felleskap der alle føler seg sett og ivaretatt. Sammen skaper vi et inkluderende Ørland der historien respekteres, og fremtiden formes.

Ørland har en god kombinasjon av kultur, idrett, natur og historie, flystasjon, handel og service, samferdsel, industri, landbruk og havbruk, og med en unik kystbeliggenhet som gir kommunen en særegen identitet.

Ørland er porten til Trøndelag, der historie møter fremtid og himmel møter hav. Hvor hver dag gir en ny mulighet for å oppleve det beste livet har å by på.

Ørland er preget av mangfold, i næring, kultur og landskap, bosteder og i den frivillige sektoren. Det er dette mangfoldet som skaper muligheter for videreutvikling av Ørlandssamfunnet.

Bo i Ørland

Ørland har et variert botilbud med muligheter for å bo sentralt i leilighet, rekkehus eller eneboliger i boligfelt, i mindre sentrale boligfelt med større tomter og nær tilgang til natur og friluftsliv, eller spredt i grendene. Ørland tilbyr et bredt spekter av tilbud innen kultur, idrett, næring, helse, oppvekst, barnehager, skoler, aktivitetstilbud og fritidsaktiviteter som er tilgjengelige for alle. I Ørland er det korte avstander til tilbudene. Ørland er opptatt av å skape et samfunn der alle kan delta og trives, uavhengig av alder, bakgrunn eller interesser. I Ørland jobber vi målrettet for å gi gode bo- og oppvekstsvilkår, samt skape et inkluderende og imøtekommende fellesskap der menneskene står i sentrum. Ørland tror på verdien av å inspirere til livsglede - fra tidlig barndom til sen alderdom.

Opplev Ørland

Ørland byr på en unik kombinasjon av naturopplevelser og historie. Her kan vi utforske kystlinjen med kajakk, gå tur på historiske stier eller nyte stillheten ved sjøkanten. Kulturtilbudene er mange, fra konserter til lokale museer som forteller Ørlands rike historie. Ørland ligger kun én time fra Trondheim og Oslo, med gode transportmuligheter som gjør det lett å oppleve alt kommunen har å tilby.

Jobb i Ørland

I Ørland ønsker vi å inspirere til et bærekraftig næringsliv der bedrifter og mennesker skal kunne vokse og utvikle seg - i takt med hverandre. Å være en del av arbeidslivet på Ørland, betyr også å være en del av et dynamisk lokalsamfunn, der både arbeidstakere og arbeidsgivere blir ivaretatt. Vi ønsker å legge til rette for et næringsliv som gir trygghet og forutsigbarhet både for nåværende og fremtidige bedrifter. Flystasjonen er regionens største arbeidsplass, og vi har et variert næringsliv innen service, handel, landbruk, tekstil og i blå sektor. Ørland tiltrekker seg også pendlere som velger å bo her på grunn av den gode livskvaliteten.

Overordnet internkontroll

Formålet med kommunens internkontrollsystem er at vi gjennom systematisk arbeid skal sikre at:

- Lov og forskriftskrav ivaretas
- Riktig faglig standard og mål oppnås og
- Hindre feil og mangler i kommunens arbeidsprosesser.

Kommunedirektøren er ansvarlig for internkontrollen, jfr. Kommunelovens § 25-1:

“Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen og fylkeskommunen er ansvarlig for internkontrollen.

Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren

- a. utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering*
- b. ha nødvendige rutiner og prosedyrer*
- c. avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik*
- d. dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig*
- e. evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.”*

Arbeidet med kvalitetssystemet og kommunens internkontrollsystem er under innarbeiding.

Varslings- og avviksregistreringssystem, samt dokumentasjon av alle prosedyrer og styringsdokument skal være i kvalitetssystemet og tilgjengelig for alle ansatte.

Det er et kontinuerlig arbeid og få enheter som ikke melder alle sine **avvik** i felles avvikssystem.

Arbeidet med å gjøre ansatte og ledere trygg på bruken av felles avvikssystem, vil derfor fortsatt være en prioritering.

Internkontrollmomenter som;

- økonomi med prognoser
- sykefraværsrapport og analyse
- avviksoversikt
- restanseliste
- tilsyns oversikt
- antall årsverk
- kostnader overtid
- kostnader innleie

skal tas med på hvert tertial og i årsrapport.

Tertialrapportering går fra enhetsleder til kommunalsjef og fra administrasjonen til kommunestyret.

Sykefravær (ressursgruppe)

Formål:

- Gi støtte og verktøy som gjør det mulig for ledere, sammen med tillitsvalgte og verneombud, å analysere sykefraværet for å implementere relevante tiltak på systemnivå og individnivå. Synliggjøre sammenhengene mellom system- og individnivå uten å komme inn på individuelle sykmeldinger. Målsetningen er et overordnet forebyggende fokus.
- Ressursgruppen skal legge til rette for rutiner og føringer som er kjent for leder, ansatt, tillitsvalgt og verneombud slik at individuell oppfølging blir ivaretatt i tråd med gjeldende føringer fra NAV. Målsetning er et overordnet forebyggende fokus.

Deltakere ressursgruppe:

Representant fra personal, BHT, NAV IA, NAV lokal.

Lokal LTV gruppe trekkes aktivt inn i planleggingsarbeidet når ressurssatsgruppa skal inn på den aktuelle enhet. Dette for å sikre medvirkning og best mulig prosess og måloppnåelse på aktuell enhet/avdeling.

Personal har ansvar for koordinering av ressursgruppen samt å rapportere til AMU.

Ved medisinskfaglig rådgivning kan kommuneoverlege kontaktes.

Helse, Miljø og Sikkerhet (HMS)

Ørland kommune sin Helse Miljø og Sikkerhets plan HMS), tar utgangspunkt i gjeldende HMS-lover og forskrifter og kommunale styringsdokument som organisasjonspolitikken, overordnet internkontroll og kvalitetssystemet (ansatteportalen). I tillegg de satsninger som blir beskrevet i det årlige budsjettokument. HMS arbeidet må samordnes med andre aktiviteter/prosesser i Ørland kommune.

Ansvar

Kommunedirektør har som arbeidsgiver det overordnet HMS-ansvar, og plikter å legge til rette for å sikre at HMS-arbeidet iverksettes. Overordnet HMS-ansvar kan ikke delegeres. Øverste leder har styringsrett og omsorgsplikt.

Alle ledere har ansvar for HMS-arbeidet innenfor sin/sitt enhet/avdeling/ansvarsområde.

Ansatte har plikt til å etterleve instruksjoner og pålegg som gis av arbeidsgiver. Videre har ansatte plikt og rett til å ta opp med sin nærmeste leder forhold som har betydning for egen eller kollegers arbeidssituasjon.

Arbeidsmiljøutvalg (AMU) skal sikre samarbeidet mellom arbeidsgiversiden og ansatte i HMS-saker. Primært et rådgivende organ, men har myndighet på noen områder. AMU utfører ellers sine oppgaver iht Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning.

LTV-gruppene (Leder, tillitsvalgt, verneombud) skal sikre at arbeidsmiljø saker og arbeidsmiljøarbeid på enhet/avdelingsnivå gjennomføres, og skal delta i planlegging og gjennomføring av tiltak på egen enhet/avdeling. Se veileder for LTV-gruppene.

Digitalisering og bredbånds satsning

Digitaliseringsdirektoratet definerer digital transformasjon som “en prosess der virksomheten endrer hvordan den utfører sine oppgaver, tilbyr bedre tjenester, jobber mer effektivt eller skaper helt nye tjenester hvor brukerfokus og brukeropplevelsen er selve kjernen i endringen og at denne baserer seg på utnyttelse av digital teknologi”.

Digitaliseringsrundskrivet er en sammenstilling av pålegg og anbefalinger vedrørende digitalisering i offentlig sektor. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har ansvaret for rundskrivet, som gir et helhetlig bilde av hvilke føringer som gjelder for etatenes arbeid med digitalisering i kommunen.

Digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019 - 2025

Digitalisering av offentlig sektor skal gi en enklere hverdag for innbyggere, næringsliv og frivillig sektor gjennom bedre tjenester, mer effektiv ressursbruk i offentlige virksomheter og legge til rette for produktivitetsøkning i samfunnet. Hensikten med strategien er å understøtte digital transformasjon i hver enkelt virksomhet, og i offentlig sektor som helhet.

Ørland kommune vil i 2025 jobbe med arbeidsprosesser, samt prøve ut flere teknologiske verktøy for å redusere ressursbruk og øke effektiviteten for kommunens ansatte.

Opplæring ledere

Ørland kommune hadde en evaluering av lederstruktur og administrativ organisering tidlig i 2024, med virkning fra 1.7.2024. Det har tatt noe tid å få på plass alle stillingene, men en ser at det ved inngangen til 2025 er nødvendig å starte opplæring av ledere på de ulike nivåene. I den forbindelse vil

vi etablere en læringsportal som skal kvalitetssikre at ansatte får riktig opplæring ut ifra den stilling de er ansatt i, samt at det blir dokumentert at det er gjennomført og ivaretatt nødvendige oppfriskninger i henhold til krav og forventninger.

Vendepunktet (*utenforskinsprosjektet*)

Det er for mange som faller ut av både grunnskole og videregående skole og som ikke kommer inn i arbeidslivet. Ørland kommune har et større utenforskap enn sammenlignbare kommuner. Kommunen har også flere uføre og personer på arbeidsavklaringspenger (ofte grunnet psykisk helse) enn sammenlignbare kommuner, men ikke flere ordinære arbeidsledige.

Ørland kommune har nå startet opp prosjektet som har en varighet på tre år, med mål om å redusere utenforskap med kommunen som arbeidsgiver. Prosjektet ledes av prosjektleder som er tilsatt i NAV, men med sterk involvering av alle kommunens enheter. Bruk av de statlige virkemidlene i NAV vil være høyaktuell å bruke i denne sammenhengen med stor vekt på arbeidstrening, lønnstilskudd, mentor og Trøndelagsmodellen(utdanning). Videre er det på kommunal side et aktivitetskrav knyttet til de under 30 år som mottar økonomisk sosialhjelp. Dette kan også brukes med tanke på utprøving i arbeid.

Økonomisk sett legger vi opp til en todeling av summen på to millioner kroner; halvparten til å drive prosjektet og den andre halvparten til lønn til deltagerne. Målsettingen er i utgangspunktet å få 10 personer i arbeid /utdanning per år. Administrasjonen betrakter dette som et innovasjonsprosjekt, slik at det er søkt om og innvilget 0,6 mill kroner i skjønnsmidler fra statsforvalteren. Det vil være en av målsettingene å få dette fra prosjekt over til vanlig drift.

Ved reduksjon av utenforskap får vi to resultat – bedre liv for den enkelte og vi vil få nye flotte arbeidskollegaer innenfor områder med stort behov for arbeidskraft i Ørland kommune som helse og oppvekst spesielt.

Økonomiske forutsetninger

- Renteutvikling i hht Norges Bank
- Avdrag er lagt på minimumsavdrag
- Det er lagt inn eiendomsskatt for hele kommunen fra 2025 med 1 promille og energianlegg som i 2024
- Det er benyttet inntektsanslag fra statsbudsjettet for 2024 og KS sin beregningsmodell. Det har vært en endring av inntektssystemet og en endret modell for beregning av kommunens andel av skatteinngangen. Det blir mer vekt på inntektsskatt og mindre på formuesskatt og ut ifra årets inngang er skatteanslaget økt med 3,0 mill kroner.
- Havbruksfondet er redusert ut ifra årets tildeling i det tildelingen er høy med år det auksjoneres ut konsesjoner. Denne auksjonen skjer annet hvert år og det var auksjon i år.
- Det er lagt inn produksjonsavgift fra vindmøller ut ifra oppgitt sats og produksjon i 2023.
- Ingen vesentlige endringer i fordelingen mellom enhetene.
- De lokale forhandlingene er ikke ferdigstilt, slik at dette er ikke hensyntatt og må dekkes inn i tildelt ramme eventuelt via en saldering i 2025.

Bevilgningsoversikt drift § 5-4 1. ledd

§ 5-4. Bevilgningsoversikt – drift				
Regnskap				
Tall i 1000 kroner	Budsjett 2025	Regulert Budsjett 2024	Opprinnelig budsjett 2024	Regnskap 2023
Generelle driftsinntekter				
Rammetilskudd	-486 900	-468 549	-468 549	-438 662
Inntekts- og formueskatt	-371 800	-328 809	-328 809	-316 864
Eiendomsskatt	-10 200	-9 280	-9 280	-9 705
Andre generelle driftsinntekter	-68 189	-75 276	-71 639	-57 511
Sum generelle driftsinntekter	-937 089	-881 914	-878 277	-822 742
Netto driftsutgifter				
Sum bevilgninger drift, netto	834 379	821 192	802 903	750 588
Avskrivninger		0	0	81 511
Sum netto driftsutgifter	834 379	821 192	802 903	832 099
Brutto driftsresultat	-102 710	-60 721	-75 374	9 356
Finansinntekter/Finansutgifter				
Renteinntekter	-21 200	-15 200	-15 200	-26 058
Utbytter	-14 500	-17 500	-17 500	-17 664
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		0	0	0
Renteutgifter	93 123	93 795	94 170	89 050
Avdrag på lån	63 700	66 250	66 500	69 296
Netto Finansutgifter	121 123	127 345	127 970	114 624
Motpost avskrivninger		0	0	-81 511
Netto driftsresultat	18 414	66 624	52 596	42 469
Disponering eller dekning av netto driftsresultat				
Overføring til investering		0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	200	0	0	8 449
Bruk av bundne driftsfond	-9 213	-14 274	-14 274	-18 039
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-9 400	-52 350	-38 322	-32 879
Dekning av tidligere års merforbruk		0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-18 413	-66 624	-52 596	-42 469
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

Bruk av disposisjonsfond for 2025 gjelder et disposisjonsfond administrert av NAV på 1,2 mill kroner og det generelle disposisjonsfondet på 8,2 mill kroner. Budsjettert disposisjonsfond for 2024 gjelder både hovedfondet, men også mindre fond administrert av enhetene.

Inntekter fra havbruksfond og grunnrente vindmøller ligger i linjen «andre generelle driftsinntekter». Der ligger også integreringstilskuddet.

Bevilgningsoversikt drift § 5-4 2. ledd

§ 5-4. Bevilgningsoversikt drift, Regnskap til fordeling pr. enhet				
	Budsjett 2025	Revidert Budsjett 2024	Opprinnelig budsjett 2024	Regnskap 2023
Politisk styring, råd og utvalg	6 785	7 553	7 553	5 852
Kommunedirektør	2 493	2 500	2 565	2 333
Økonomi og virksomhetsstyring	42 172	41 911	42 674	41 319
Helse og familie	326 258	319 869	307 340	323 974
Oppvekst og utdanning	364 834	350 554	344 760	333 912
Kultur, NAV, overføring kirke	39 695	41 586	40 821	37 336
Samfunnsutvikling og tekniske tjenester	58 502	63 590	63 560	66 834
Sum områder	840 739	827 562	809 273	811 560
Finans	1 640	1 630	1 630	1 030
Eiendomsskatt	500	500	500	436
Premieavvik	-8 500	-8 500	-8 500	-62 439
SUM	-6 360	-6 370	-6 370	-60 973
Sum totalt	834 379	821 192	802 903	750 588

Fondsoversikt

Fond - disposisjonsfond	Revidert budsjett 2024	Budsjett 2025
Beholdning 1/1	91 640	48 580
Avsetning	0	0
Bruk	-43 060	-8 200
Beholdning 31/12	48 580	40 380
Måltall rentesikring (2% av renteutsatt gjeld)		20 148
Måltall rentesikring (1% av renteutsatt gjeld)		10 074
Måltall ordinært fond (5 % av driftsinntekter)		40 419
Minimum fond		50 493

Klima og miljø

Klima

Kommunestyret i Ørland vedtok ny kommuneplanens samfunnsdel i januar 2023 (sak 23/004). I denne ble «Ørland 2034 er klimanøytral» valgt som overordnet prinsipp. For å få til bærekraftig utvikling og bidra til å nå internasjonale og nasjonale mål må man være bevisst den sterke sammenhengen mellom naturens tilstand og samfunnets sårbarhet for klimaendringer. Tiltak for klimatilpasning, utslippsreduksjoner og natur må sees i sammenheng.

Klima- og miljødepartementet har vedtatt 24 mål for miljøet fordelt på seks hovedområder. Klima, forurensning og naturmangfold er tre av disse områdene. De nasjonale klima- og miljømålene forteller hva Norge ønsker å oppnå innenfor hvert område, og hva som er ønsket tilstand for miljøet i Norge. De mest sentrale nasjonale målene for klima er:

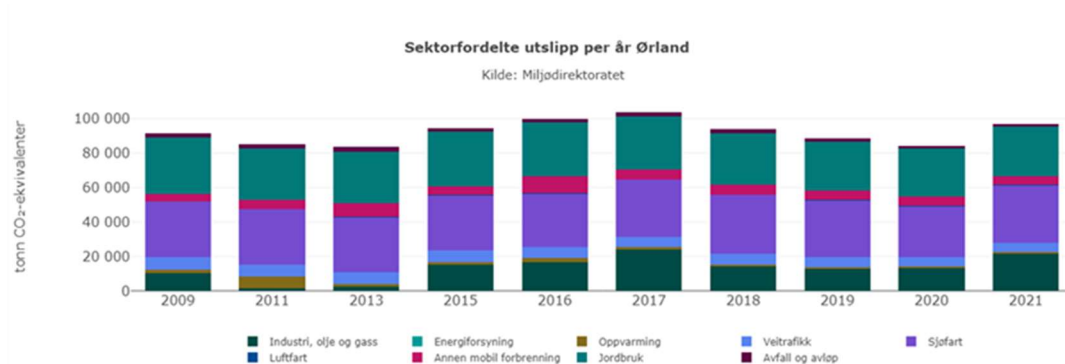
- Redusere klimagassutslippene med 50-55 % innen 2030 sammenliknet med utslippsnivået i 1990 (klimaloven)
- Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050, noe som blant annet innebærer at klimagassutslippene skal reduseres i størrelsesordenen 90-95 % sammenliknet med utslippsnivået i 1990 (klimaloven)
- Innen 2030 skal Norge være klimanøytralt
- Utslippene i ikke-kvotepliktig sektor (transport, bygg, jordbruk og avfall) skal reduseres med 45 % innen 2030, sammenlignet med 2005-nivå
- Samfunnet skal forberedes på og tilpasses klimaendringene

I tillegg til tallfestede mål for klimaarbeidet er det også satt mål om klimatilpasning av samfunnet. Manglende tilpasning til et endret klima medfører økonomiske utfordringer knyttet til de tre risikokategoriene fysisk risiko (kostnader knyttet til konsekvenser av eksempelvis flom, skred og havnivåstigning), ansvarsrisiko (erstatningskostnader som følge av forannevnte konsekvenser) og overgangsrisiko (økte kostnader eller verditap grunnet planlegging og investeringer som ikke er tilstrekkelig framtidsrettet).

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning tar utgangspunkt i ovennevnte klimamål og legger konkrete føringer for kommunens arbeid. I rollen som samfunnsutvikler, myndighetsutøver, tjenesteyter, innkjøper, eier og drifter har kommunen stor påvirkningskraft når det kommer til arbeidet med klimatilpasning og klimagassreduksjon.

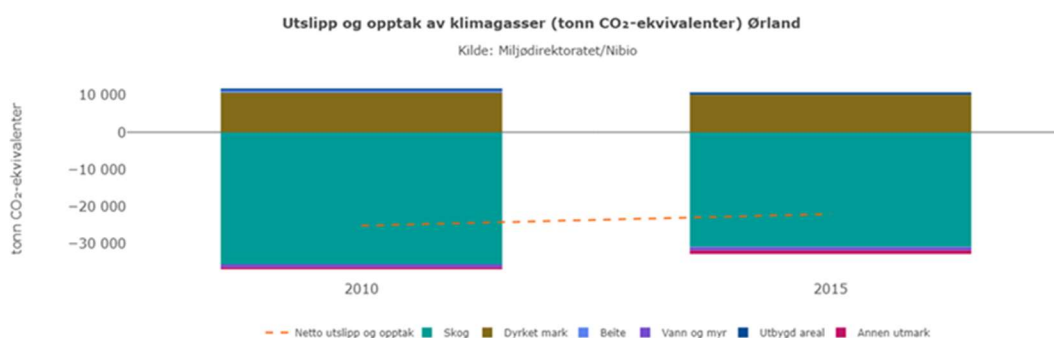
I samfunnsdelen legges det vekt på at Ørland skal gå foran, være innovativ og se hvordan klimanøytralitet kan oppnås i en distriktskommune. Det er videre trukket fram at kompetansen i hele organisasjonen skal økes slik at det kan stilles ambisiøse klimakrav og tas i bruk klimagassreducerende løsninger i alle ledd av kommunens virksomhet. Gjennom formidling, kompetanseheving og forpliktende samarbeid skal kommunen være en motivator for grønn omstilling blant innbyggere, nasjonale og regionale myndigheter, Forsvaret, samt næringsliv og andre lokale aktører.

Operasjonalisering og konkretisering av målene og strategiene fra samfunnsdelen skal skje i klima- og miljøplanen, som ble vedtatt igangsatt av kommunestyret i juni 2023 (sak 23/078). Kommunestyret vedtok planprogrammet i sak 24/025 den 21.03.2024. I den medfølgende handlingsdelen til klima- og miljøplanen vil kommunen identifisere og avklare hvilke tiltak og virkemidler som kan iverksettes og benyttes både for å redusere klimagassutslipp, og for å tilpasse samfunnet til et klima i endring. For å kunne arbeide mot å nå målet om klimanøytralitet i 2034 og bidra til at Norge blir et lavutslippssamfunn i 2050 må kommunen få på plass både budsjett og regnskap for klimagassutslipp. Klimabudsjett og -regnskap er sentrale som grunnlag for å kunne bestemme hvilke tiltak og virkemidler kommunen skal prioritere. I tillegg muliggjøres sammenligning av utslippene fra år til år slik at effekten av iverksatte tiltak kan vurderes.



Figur. Sektorfordelte klimagassutslipp per år fra Ørland kommune. Hentet fra <https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/klimagassutslipp-kommuner/?area=738§or=-2>

Utslippsoversikten i figuren over viser direkte, fysiske utslipp som skjer innenfor Ørland kommunes geografiske grense. Som en utpreget kyst- og distriktskommune er det naturlig at størsteparten av utslippene er knyttet til sjøfart og jordbruk. I tillegg medfører spredt bosetning behov for veitrafikk og de utslipp som det fører med seg. For å få et helhetlig bilde av klimagassutslippene i en kommune må også opptak av klimagasser tas med i klimaregnskapet. Figuren under viser fordelingen av utslipp og opptak av klimagasser fra sektoren «skog og annen arealbruk». Opptakene som kommer frem av denne figuren viser ikke alle opptak av klimagasser som foregår i Ørland kommune, opptak av karbon til marin vegetasjon, og havbunn er eksempelvis ikke inkludert i disse dataene. For å jobbe målrettet mot klimanøytralitetsmålet er det nødvendig med en samlet og oppdatert oversikt over alle utslipp og opptak av klimagasser i kommunen. Kommunedelplanen for klima og miljø skal inneholde en avgrensning av klimaregnskapets omfang. Videre vil utarbeidelse av klimabudsjett tydeliggjøre hvordan ulike fremtidige tiltak og budsjettvedtak påvirker det totale klimagassutslippet fra kommunen.



Figur. Utslipp og opptak av klimagasser per år i Ørland kommune for sektoren "skog og annen arealbruk". Hentet fra <https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/klimagassutslipp-arealbruk-kommuner/?area=738§or=-3>

Fra arbeidet med økonomiplanen som ble vedtatt i juni 2023 ble det for klimaarbeidet i kommunen valgt å fokusere på to av samfunnsdelens strategier under klimanøytralitetsprinsippet, og arbeidet videreføres i neste budsjettår:

- B. Øke kompetansen i hele organisasjonen slik at vi kan stille ambisiøse klimakrav og ta i bruk klimagassreducerende løsninger i kommunale tjenester og prosjekt.

- D. Samarbeide med Forsvaret, nasjonale og regionale myndigheter, forskningssamfunn, næringsliv og andre lokale aktører om kutt i klimagassutslipp og andre tiltak for å nå kommunens mål om klimanøytralitet.

Når det kommer til kommunens arbeid med reduksjon av klimagassutslipp har det vært, og vil fortsette å være, fokus på tiltak som kildesorteringsordning i alle kommunale bygg, elektrifisering av kjøretøyparken og reduksjon av energiforbruk i kommunale bygg. Ny ordning for avfallshåndtering som øker sorteringsgraden er satt i verk på flere skoler og kommunale bygg. Elektrifisering av kjøretøyparken er et tiltak som vil redusere de direkte utslippene av klimagasser, og status for kommunen er i dag at 38 av 90 biler er fullelektriske. Det er besluttet at alle nye biler som anskaffes skal være med elektrisk drift. Når det kommer til energibruk i kommunale bygg er det satt et mål om å redusere energibruken med 0,5 GWh/år de kommende årene. Dette skal hovedsakelig skje ved bruk av energioptimeringstiltak som varmepumper og styringssystem de første årene, for så å se på mulighet for produksjon av energi gjennom f.eks. solcelleanlegg.

For å se utviklingen i Ørlands klimagassutslipp og kunne vurdere virkningen av igangsatte tiltak presiseres det igjen at et klimagassregnskap kan være et godt verktøy. Per nå har kommunen god oversikt over direkte utslipp av klimagasser fra kommunens virksomhet. Vi har også god oversikt over indirekte utslipp knyttet til energiproduksjon. De indirekte utslippene knyttet til innkjøpte varer og tjenester er det vanskeligere å få oversikt over og beregne. Tall fra andre kommuner viser at 90 % av klimagassutslippene må anses som indirekte utslipp knyttet til innkjøpte varer og tjenester, og det er derfor essensielt å få oversikt over disse utslippene i Ørland også. Det er behov for gode styringsverktøy som inkluderer de indirekte utslippene for eksempel ved å hente data om innkjøpte varer og tjenester fra kommunens økonomisystem.

Miljø og naturmangfold

Nasjonale mål om bærekraftig utvikling, at forurensning ikke skal medføre skade på helse og miljø, at avfallsmengdene (inkludert massehåndtering) skal reduseres og materialgjenvinningen skal øke ligger til grunn for kommunens arbeid innenfor miljø. Kommuneplanens samfunnsdel legger også føringer for hvordan kommunen håndterer saker som omhandler miljøet, særlig er følgende strategier under målet «Ørland har et bærekraftig og mangfoldig næringsliv og arbeidsmarked i hele kommunen» viktige i denne sammenheng:

- 3B: Ivareta og begrense nedbygging, fragmentering og forurensning av viktige kultur- og naturlandskap, samt landbruks-, friluftsløv- og reinbeiteområder
- 3C: Bevare naturmangfold og økosystemer gjennom kunnskaps- og kompetanseutvikling, forvaltning og formidling

Kommunens arbeid med forhindring og reduksjon av forurensning og -spredning skjer i all hovedsak gjennom myndighetsutøvelse, på de områdene hvor kommunen har delegert myndighet etter forurensningslovverket. På dette feltet har økte ressurser bidratt til bedre oppfølging. Den tidligere nevnte klima- og miljøplanen vil for miljøfeltet inneholde en avklaring av aktuelle virkemidler kommunen kan ta i bruk for å begrense nedbygging, fragmentering og forurensning. I tillegg kan planens handlingsdel medføre en avklaring av hvilke tiltak kommunen selv kan iverksette.

For å nå målet som følger av EUs vanndirektiv om at alle vannforekomster skal ha god kjemisk og økologisk tilstand arbeider kommunen for å redusere forurensning og fysiske inngrep i bekker, elver, innsjøer og kystområder. I denne sammenheng er videreføring av samarbeidet i Nordre Fosen vannområde viktig. Spredt avløp og avrenning fra landbruk utgjør i dag størst påvirkning på Ørlands vannforekomster. Kommunens landbruksavdeling har økonomiske virkemidler for å forhindre og

redusere forurensning fra landbruksavrenning. Arbeidet med opprydding i spredte avløp har kommunen blitt pålagt gjennom nasjonale føringer. Dette arbeidet er intensivert i 2023/2024 og vil få enda større fokus i årene som kommer.

Når det kommer til naturmangfold i kommunen, er ovennevnte strategi 3C utgangspunktet for det løpende arbeidet med å ivareta og sikre den varierte naturen i kommunen. Utarbeidelse av en kommunedelplan for naturmangfold skal bidra til å oppdatere og utvide kunnskapsgrunnlaget som kommunen allerede har for naturmangfoldet i Ørland. Videre skal naturmangfoldplanen benyttes for å identifisere aktuelle tiltak som kan igangsettes for å ivareta og bedre tilstanden til naturmangfold.

Økonomi og virksomhetsstyring

	Budsjett 2025	Revidert Budsjett 2024	Opprinnelig budsjett 2024	Regnskap 2023
Organisasjon og virksomhetsstyring	9 444	7 522	7 610	6 959
Digitalisering og IKT	11 153	11 341	11 691	13 300
Personaltjenesten	5 466	6 672	6 797	6 651
Dokumentforvaltning	8 357	8 267	8 267	8 251
Økonomi og finans	7 452	7 809	7 809	5 646
Tilfeldige utgifter	300	300	500	513
Økonomi og virksomhetsstyring	42 172	41 911	42 674	41 319

Økonomi og virksomhetsstyring er det kommunalsjefsområdet som ivaretar alle stab- og støttefunksjoner på vegne av kommunedirektøren. Dette inkluderer også arbeidet med og oppfølging av overordnet internkontroll og beredskap. Området består av to enheter: økonomi og finans og HR og virksomhetsstyring.

Økonomi og virksomhetsstyring har som oppgave å bistå enhetene i å forstå og håndtere de endringene og omstillingsbehovene som vil oppstå som følge av endret ressurstilgang, nye teknologier og økt fokus på samskaping som arbeidsform i offentlig sektor. Kommunen må utvikle evnen til å forutse og forstå hvordan disse endringene, sammen med bærekraftstenkning i samfunnet, vil påvirke utviklingen av det kommunale tjenestetilbudet for å møte samfunnets forventninger.

En viktig forutsetning for å lykkes med nødvendig omstilling er at kommunens ansatte bidrar med forslag til løsninger og gjennomføring av endringene i praksis, samtidig som tjenesteproduksjonen opprettholdes. For å oppnå dette må flere forutsetninger være på plass i organisasjonen, spesielt innen ledelse, arbeidsmiljø og kompetanse.

Store deler av budsjettet til Økonomi og virksomhetsstyring er felleskostnader som i noen grad kunne ligget ut til enhetene/avdelingene. Valget om å samle det til en stab støttetjeneste handler om bedre kvalitet/fagmiljø for denne type oppgaver og mer tid til ledelse for de der ute. En annen stor kostnadsdriver er lisenser (kr 7,2 mill) på fag- og dataprogrammer og medlemskap i ulike organisasjoner og kostnader knyttet til samarbeidsløsninger på Fosen (kr 10 mill). Dette føres på administrasjon og gir et høyere bilde på administrasjonskostnader enn om det hadde vært ført på den enkelte tjeneste.

Dette er kostnader vi ville hatt i større omfang ved å bare hatt det for Ørland kommune og ikke i fellesskap.

Fokusområder for økonomi og virksomhetsstyring:

Digitalisering og teknologi:

- Utforske muligheter for å digitalisere flere prosesser for å øke effektiviteten og redusere manuelle oppgaver.
- Implementere nye teknologier som kan forbedre rekruttering, opplæring og medarbeiderengasjement.

Medarbeiderutvikling:

- Utvikle programmer for lederutvikling og mentorordning for å sikre at ansatte har muligheter for karriereutvikling.
- Fokuserer på kontinuerlig læring og utvikling gjennom e-læringsplattformer og workshops.

Mangfold og inkludering:

- Fremme en inkluderende arbeidskultur ved å implementere strategier for mangfold og inkludering.
- Arrangere opplæring og ha fokus på at alle ansatte føler seg verdsatt og inkludert.

Arbeidsmiljø og trivsel:

- Utarbeide avtaler og iverksette tiltak for å forbedre arbeidsmiljøet og øke trivselen blant ansatte, som blant annet fleksible arbeidstider og ulike arbeidsplasskonsepter.
- Gjennomføre refleksjon i enheter/avdelinger for å få innsikt i ansattes tilfredshet og identifisere områder for forbedring.

Kommunikasjon, samarbeid og beredskap:

- Styrke intern kommunikasjon ved å etablere klare kommunikasjonskanaler og regelmessige oppdateringer.
- Fremme samarbeid på tvers av avdelinger gjennom målrettede aktiviteter og felles prosjekter.
- Ha en operativ beredskap som kan iverksettes ved hendelser i fred og krig

Økonomi og finans

Enheten består av Fosen regnskap og økonomiavdelingen med 3 medarbeidere; controller, innkjøpsleder og økonomikonsulent. Disse ledes av økonomisjef.

Hovedansvarsområde er å bistå kommunedirektøren med utarbeidelse av budsjett og regnskap for Ørland kommune. I tillegg ha en aktiv rolle i analyse, veiledning og råd til ledere innen fagområdet økonomi. Dette for å bidra til gode rutiner og internkontroll.

En viktig del av økonomi sitt ansvarsområde er finansforvaltning.

Økonomi og finans sine hovedoppgaver og prioriteringer 2025:

- Skal sammen med områdene sikre at det foreligger riktig tallgrunnlag for budsjettering og regnskapsføring
- Innarbeide gode rutiner slik at regnskapet til enhver tid er mest mulig oppdatert
- Ha fokus på økonomirapportering slik at organisasjon har kontroll på økonomien
- Bistå ledere i analyse av situasjonen og veilede på tiltak for å være i balanse
- Bidra til at anskaffelsesprosesser i områdene gjennomføres i samsvar med gjeldende lov- og regelverk
- Veiledning i utarbeidelse av rutiner og prosedyrer innenfor innkjøpsområdet.
- Sørge for at en har gode faktureringsrutiner for å sikre at en får inn alle refusjoner og inntekter

Fosen regnskap

Fosen regnskap (9,3 årsverk) er et interkommunalt samarbeid om økonomitjenester på Fosen og de fører regnskap for 4 kommuner, samt kirkelige fellelsråd, kommunale KF, IKS og AS.

I 2024 har det vært stort fokus på innføring av nytt økonomi og HR system (ERP kommune). Dette har ikke vært uproblematisk og det har medført forsinkelser og manglende kontroll på fakturering og regnskapsføring.

Fosen regnskap sine hovedoppgaver og prioriteringer 2025

- Sikre leveranse hvor en til enhver tid er ajour og har god kvalitet på regnskapsføring for kundene
- Levere regnskapsrapporter som kundene etterspør og trenger for intern oppfølging
- Effektivisere og utvikle regnskapsavdelingen

HR og virksomhetsstyring

HR og virksomhetsstyring består av avdelingene HR/personaltjenesten, kommunikasjon, IKT og dokumentforvaltningen. Disse ledes av enhetsleder HR og virksomhetsstyring

Personaltjenesten

Personaltjeneste består av 3 ansatte (2,8 årsverk). Innenfor budsjetttrammene til personaltjenesten har vi også utgifter til lønnskjøring som utføres av Fosen lønn, lovpålagt bedriftshelsetjeneste (Medco – din HMS), frikjøpte tillitsvalgte, lønn til lærlinger og tverrsektorielle opplæringstiltak.

Hovedoppgaver og prioriteringer 2025:

Personaltjenesten utfører bistand til alle ledere gjennom rådgivning, veiledning og deltakelse i forhandlinger og drøftingsmøter. Blant annet innen områder som rekruttering, lønnsfastsettelse/arbeidsavtaler, forhandlinger, sykefraværsoppfølging/hms-arbeidet/pensjon, disiplinærsaker, fortolkning av lov/avtaleverk med flere. Denne støttefunksjonen er viktig for å sikre god kvalitet og riktig utøvelse av oppgavene, men også for å innarbeide felles kultur og praksis i organisasjonens personalarbeid.

Prioriteringer

- Koordinere arbeidet med kvalitet i tjenesten: Fremme heltidskultur og innholdet i heltidserklæringen for å nå målet om 70 % heltid i hele kommunen, samt etablere en kultur for heltidsarbeid.
- Nærværs- og sykefraværsarbeid: Prioritere dette arbeidet med en ressursgruppe som bistår med veiledning og råd innen sykefravær.
- Oppfølging og bistand på personalhjelp: Sikre god oppfølging og bistand.
- Kompetansestrategi og kompetanseplan: Videreføre arbeidet med en kompetansestrategi og kompetanseplan.
- Kvalitetssystem og internkontroll: Videreføre arbeidet med kvalitetssystemet og kommunens internkontrollsystem.
- Varslings- og avviksregistreringssystem: Innarbeide gode systemer for varsling og avviksregistrering, samt dokumentasjon av alle prosedyrer og styringsdokumenter i kvalitetssystemet/ansatteportalen.
- Bistand og veiledning i personalsaker: Bistå og veilede andre ledere i prosesser knyttet til personalsaker.

Kommunikasjon

Kommunikasjon består av 2,3 årsverk. Kommunikasjon har ansvar for innhold og utforming av kommunens hjemmeside og sosiale medier som Facebook og Instagram. Kommunikasjon har også

ansvaret for sentralbordet og ivaretagelse av besøkende og kunder som enten ringer eller besøker administrative bygg. Dette i tett samarbeid med Roret KF.

Hovedoppgaver og prioriteringer 2025:

- Opprettholde god kvalitet på kommunens kommunikasjonskanaler
- Utvikle service- og mottaksfunksjon i kommunale bygg gjennom økt bruk av digitale verktøy
- Styrke intern kommunikasjon ved å etablere klare kommunikasjonskanaler og regelmessige oppdateringer.

IKT

IKT tjenesten (2,5 årsverk) er kommunens lokale driftsavdeling for support til brukere, nettverk og IKT utstyr. De jobber opp mot alle enheter og ansatte. De er knyttet tett opp til Fosen IKT som er ansvarlig for driften av kommunens systemer.

Kommunen har i denne enheten stillingsressurs knyttet til rollen som personvernombud og informasjonssikkerhet.

Digitaliseringsstrategi og mål for Fosen

«Digitalisering av offentlig sektor skal gi en enklere hverdag for innbyggere, næringsliv og frivillig sektor gjennom bedre tjenester, mer effektiv ressursbruk i offentlige virksomheter og legge til rette for produktivitetsøkning i samfunnet. Hensikten med strategien er å understøtte digital transformasjon i hver enkelt virksomhet, og i offentlig sektor som helhet. Digital transformasjon betyr å endre de grunnleggende måtene virksomhetene løser oppgavene på ved hjelp av teknologi. Det innebærer at virksomhetene gjennomgår radikale endringer med mål om bedre brukeropplevelser og smartere og mer effektiv oppgaveløsning. En slik tilnærming kan føre til at organisasjonen må endres, ansvar flyttes, regelverket skrives om, eller prosesser designes på nytt. Dette handler like mye om endringsledelse, kompetanse- og organisasjonsutvikling, forvaltningspolitikk og forvaltningsutvikling som teknologi.»

Mål:

1. Ørland kommune skal implementere nasjonale felleskomponenter i det tempoet de blir tilgjengelig
2. Ørland kommune skal ha en-til-en relasjon med hver enkelt innbygger gjennom alle livets faser
3. Tjenestene skal finne innbyggerne, ikke motsatt
4. Ansatte kan utføre alt administrativt arbeid digitalt, uavhengig av sted.
5. Elever kan gjennomføre all undervisning digitalt, uavhengig av sted

Prioritering for Ørland IKT 2025

- Administrere og koordinere; mobiltelefoniløsning, investeringsprosjekt og utbygging av nettverksstruktur
- Jobbe aktivt for å tilrettelegge for utbygging innen mobil, fiber-/bredbåndsområdet
- Ha en aktiv tilnærming og arbeide målrettet for bedre kunnskap og bevissthet i forhold til informasjonssikkerhet og GDPR
- Være ajour med helpdesk saker til enhver tid (system for håndtering av IKT-henvendelser)

Dokumentforvaltningen

Dokumentforvaltningen har ressurs tilsvarende 6,8 årsverk. Enheten har ansvaret for flere fagområder og ivaretar mange ulike interne og eksterne oppgaver, funksjoner og tjenester innenfor sitt ansvarsområde.

Dokumentforvaltningens hovedarbeidsoppgaver ligger innenfor;

- Dokumentforvaltning, politikk og valg
 - o Arkiv (post og arkivtjeneste)
 - o Politisk sekretariat
 - o Valg
- Delegert saksbehandling
- Beredskap og krisestøtteverktøy
- Sikkerhetsloven

Status og utfordringer;

Avdelingen jobber med lovpålagt dokument- og tjenesteforvaltning, kvalitetssikring av tjenester, dokumenter og informasjon, offentlighet og meroffentlighet. Dokumentforvaltningen er tjenesteleverandør for innbyggere, ansatte, politikere og ledere.

Fokusområdene er offentlighet, meroffentlighet, utvikling av strategier og videre digitalisering.

Dokumentforvaltningen vil fortsette å være en aktiv medspiller og bidragsyter til å ivareta det regionale Fosen-samarbeidet med felles utvikling av strategier, kommunikasjonsplattformer, systemer, rutiner og digitale prosesser.

Mål, ambisjoner og prioriteringer 2025;

Stabil og utviklende drift av avdelingens oppgaver innenfor arkiv, politisk støttearbeid, delegert saksbehandling og valggjennomføring, med spesielt fokus på;

- Oppgradere til Websak versjon 9
- Innføre talerlistefunksjon i Møte+ og Møteportalen
- Gjennomføre Stortingsvalg og sametingsvalg 2025
I 2025 skal det gjennomføres stortings- og sametingsvalg i Norge. Dokumentforvaltningen er administrativt valgansvarlige for gjennomføring og tilrettelegging av valget i Ørland kommune.
- Utarbeide Informasjonsforvaltningsstrategi
- Utarbeide ny arkivplan (dokumentforvaltningsplan)
- Kontinuerlig bidra til økt dokumentfangst gjennom økt fokus og kompetanse for offentlig saksbehandling og dokumentforvaltning
- Deponere og avlevere bevaringsverdig arkivmateriale og fagsystemer
- Stadig økt fokus på digitalisering og offentlighet som igjen bidrar til økt tilgjengelighet og åpenhet ovenfor våre innbyggere – innføring av ACOS Innsyn+

Ørland kommune scorer høyt på nasjonale tester når det gjelder offentlighet og åpenhet, og i 2023 (som i 2022 og 2018) gikk kommunen til topps og vant Pressens Offentlighetsutvalg og KF sin Åpenhetspris. Dokumentforvaltningen vil også i 2025 ha fokus på å heve nivået på saksbehandling og oppfølging av innsynskrav, å hurtigst mulig sikre publisering av fulltekstdokumenter og møtedokumenter for offentligheten, slik at publikum gis god informasjon om sine rettigheter.

- Ansvarlig Vertskap for skjenkebevilling i Ørland kommune
Ansvarlig vertskap er et formalisert samarbeid mellom Ørland kommune, politi og utelivsbransjen. Samarbeidet går ut på å ha kontinuerlig kommunikasjon igjennom møter og kurs for å fremme mer kunnskap og læring av hovedaktørene. Det er spesielt satt fokus på å hindre overskjenking, skjenking til mindreårige, sikkerhet i bygget og et tryggere uteliv i

Ørland Kommune. Prosjektet bidrar til at alle som deltar får lik informasjon om regelverk og lokale forskrifter, samt får dialog med nødetatene som også skal bli med i dette prosjektet.

- Krise og beredskapssystemet Rayvn

Avdelingen vil i 2025 satse videre på et samarbeid med Fosen-kommunene for å prøve å optimalisere bruken av systemet, samt utarbeide rutiner for bruk og arkivering, noe som er et viktig og tidskrevende arbeid.

Tabellen nedenfor viser tiltak for å redusere driftskostnader eller øke inntekter for å holde seg innenfor budsjetttrammen for 2025. Det understrekes at disse tiltakene vil ha konsekvenser på saksbehandlingstid, kvalitet og verktøy for ansatte, mindre kvalitetskontroll og risiko for lovbrudd.

Nr	Tiltak og konsekvens	Beløp	Årsverk
1. IKT	Gjennomgang og ta ned antall lisenser Ta vekk tilbud om å kjøpe mobiltelefoni gjennom ØK for alle ansatte Konsekvens: Ansatte er ikke like tilgjengelig, får redusert tilgang til kommunens kvalitetssystem og digitale løsninger.	700 000,-	
2. Personal	Søkt prosjektmidler til bemanning for 2025 Konsekvens: Ledere får mer tid til å følge opp ansatte (nærledelse) i stedet for å utføre administrative oppgaver	550 000,-	
3. Dokumentforvaltningen	Gjennomgang av arbeidsprosesser og ta ut effektene av mer digitale løsninger Konsekvens: Risiko for at data kan havne ut på postliste, at feil oppstår, det kan bli lovbrudd på tidsfrister ved behandling av data(fangst)	500 000,-	0,7

Helse og familie

	Budsjett 2025	Revidert Budsjett 2024	Opprinnelig budsjett 2024	Regnskap 2023
Administrasjon og koordinerende enhet	13 311	11 470	-3 039	25 992
Sykehjem og heldøgns omsorg	74 495	97 283	97 758	102 194
Hjemmebasert omsorg	90 701	87 521	88 416	81 040
Familiehelse	54 003	55 929	56 539	53 222
Oppfølgingstjenesten	93 747	67 666	67 666	61 526
Helse og familie	326 257	319 869	307 340	323 974

Mål og ambisjoner 2025

Kommunen har ansvar for å sørge for gode og forsvarlige helse og omsorgstjenester til alle som trenger det, uavhengig av alder og diagnose. Tjenestene som leveres skal være av faglig god kvalitet og tilfredsstillende krav i lov og forskrift relevant for tjenesteområdene. Samtidig skal kommunalområdet ivareta videreutvikling av fremtidens helse og familietjenesten i Ørland kommune i tråd med mål og strategier beskrevet i kommunedelplan for helse og familie. I 2024 har helse og familie et merforbruk og budsjett for 2025 viser et tjenestenivå som ikke er forenelig med kommunalrådets økonomiske ramme. At kommunalområdet skal nå sin økonomiske ramme vil kreve inngripende tiltak som har betydning for innbyggernes tjenester. I tillegg er det grunnet merforbruk og et stadig økende tjenestebehov nødvendig å omstille og tilpasse av sektoren, slik at en leverer tjenester innenfor gitte økonomiske ramme. Det anses ikke å være realistisk å gjennomføre et generelt nedtrekk på grunnbemanningen, da dette er gjennomført flere ganger tidligere og nå er på et minimumsnivå. For å skjerme grunnbemanning i sykehjem og hjemmetjenestens, velges det tiltak som gir en reduksjon av konkrete tjenester.

Status og utfordringer

Helse og familie er delt i administrasjon/koordinerende enhet og fire enheter: Sykehjem og heldøgns omsorg, hjemmetjenesten, oppfølgingstjenesten og familiehelse og legetjenesten. Koordinerende enhet saksbehandler søknader om kommunale helse og omsorgstjenester og har ansvar for omsorgslønn, helseplattformen og kommunens turnusprogram.

I tillegg til enhetene har kommunalområdet utgifter knyttet til interkommunale samarbeid og kjøp av tilbud til innbyggerne. Dette omhandler legevakt og DMS (11,7 millioner), Fosen helse IKS (4,7 millioner), krisesenter (770 000 kr), senter mot seksuelle overgrep (63 000 kr), fritt brukervalg BPA tjenester (3,8 millioner) og Sava (750 000 kr).

Selv om enhetene leverer kommunale helse og omsorgstjenester til ulike pasient og brukergrupper, er det noen forutsetninger og utfordringer som er like. Dette omfatter effekten og konsekvensen av den demografiske utviklingen, økt tjenestebehov og bemanning og rekrutteringsutfordringer. Resultatet av utfordringene sett opp mot avsatte budsjettmidler er at kommunalområdet må prioritere tjenestetilbud og omfang.

Demografi

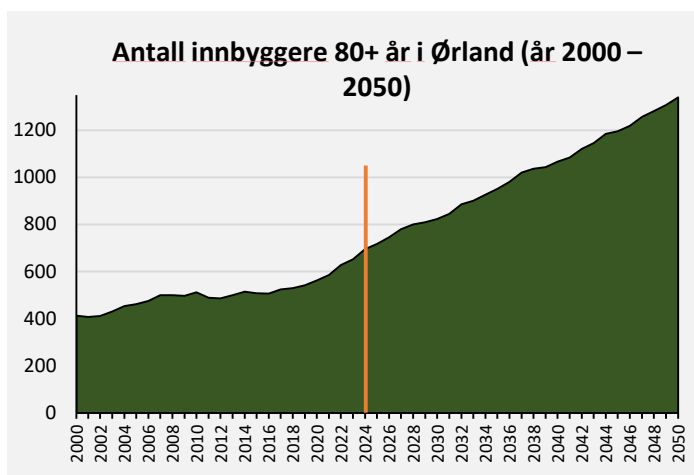
Trenden til en økning i den eldre befolkningen kommer av at levealderen stadig øker, og at det er store fødselskull som blir en del av den eldre befolkningen i årene som kommer. Dette vil føre til at det blir flere som er syke og som har behov for helse- og omsorgstjenester i årene fremover. Eldre innbyggere vil i større grad trenge hjemmebaserte tjenester, sykehjemsplasser og spesialiserte helsetjenester for å håndtere kroniske sykdommer og demens. Denne økningen i behov vil kreve betydelige

ressurser og tilpasninger i kommunens helse- og omsorgstjenester. Samtidig ser en at eldre er en ressurs, og er i dag generelt sett friskere og mer funksjonsdyktige enn tidligere. I Ørland kommune har vi allerede hatt en større økning i antall eldre over 80 år, sammenlignet med andre kommuner hvor det er vært noenlunde stabilt siste 30 årene. Cirka 35% av befolkningen over 80 år mottar kommunale helse- og omsorgstjenester. Det er også viktig å merke seg at det vil være en økning i antall yngre brukere med ulike og sammensatte behov. Dette inkluderer både barn og unge voksne som vil kreve tilpassede tjenester innenfor psykisk helse, rusomsorg, rehabilitering og habilitering. For å møte disse behovene må kommunen investere i forebyggende tiltak og tidlig innsats for å sikre at unge får den støtten de trenger. Med bakgrunn i budsjett 2025 vil det i mindre grad være mulig å ivareta det forebyggende perspektivet, tiltak må i større grad ses i sammenheng med allerede etablerte tilbud i samfunnet utenfor helse og familietjenesten.

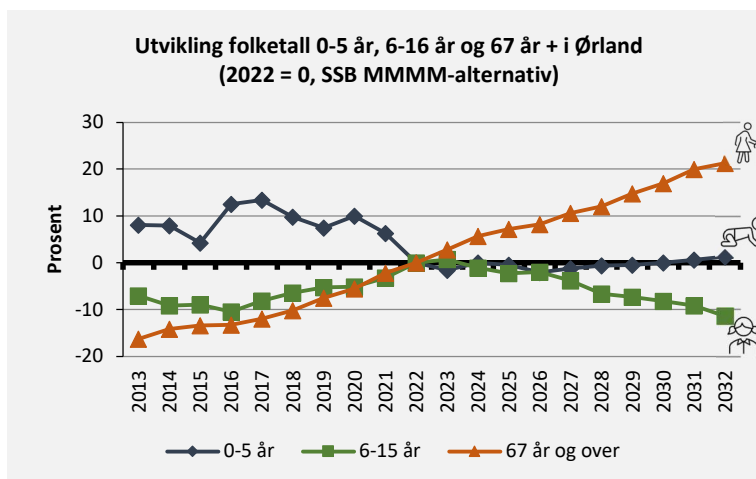
Befolkningsframskrivninger viser at folkemengden i Ørland forventes å vokse frem mot 2050. Denne veksten vil være drevet av både naturlig tilvekst (flere fødsler enn dødsfall) og innflytting. Med en økende befolkning vil det også være behov for utvidede helsetjenester for å møte kravene fra både nye og eksisterende innbyggere. Dette inkluderer alt fra grunnleggende helsetjenester til mer spesialiserte tilbud. Samtidig viser aldersbæreevnen forholde mellom den yrkesaktive befolkningen og den eldre delen av befolkningen. Med en aldrende befolkning vil aldersværeevnen reduseres. Dette fører til større økonomiske utfordringer, da en mindre andel yrkesaktive må forsørge en økende andel eldre som ofte har høyere behov for helse- og omsorgstjenester. Dette medfører også at helse- og familietjenesten vil ha færre ansatte tilgjengelig.

Tjenesteleveranse og behov

Alle tjenesteområder opplever en økning i tjenesteetterspørselen. Økningen omfatter både en økning i antall pasienter og brukere. Men også en økning i omfang, både når det gjelder kompleksitet som krever sammensatte tjenester, og godt samarbeid på tvers av fagområder og kommunalområder. I tillegg ses en økning i antall pasienter og brukere som har behov for mange timer helsehjelp.



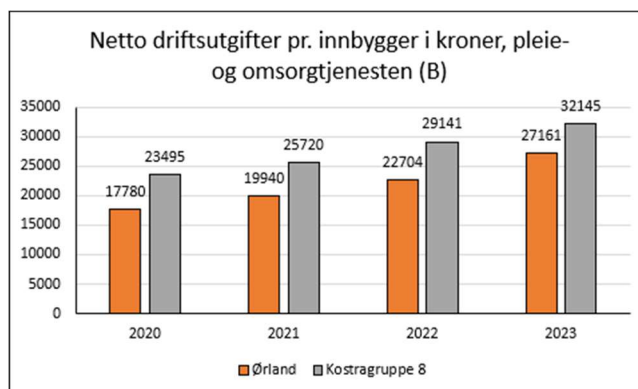
Figur 2. Cirka 40% av befolkningen over 80 år mottar kommunale helse- og omsorgstjenester. (Hovedalternativet (MMMM). Kilde: SSB tabell 07459 og 13600)



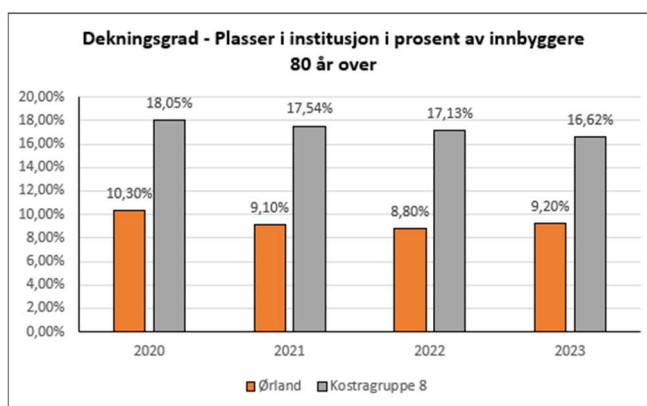
Figur 3. Faktisk utvikling og forventet utvikling i folketall i Ørland (2013 – 2032). Kilde: Demografimodell

Erfaringene viser at tjenestenivået gjennom året er høyere enn hva det er tatt høyde for i budsjett, det tilkommer alltid behov hos enkelt pasienter/brukere eller grupper som medfører økt kostand. Budsjett 2025 medfører at driftsnivået på tjenestene ikke gir rom for omprioritering eller endringer.

KOSTRA viser at Ørland kommune, i likhet med de andre kommunene i samme gruppe, har en økning i utgifter knyttet til kommunale helsetjenester og pleie og omsorg. Likevel er Ørland kommune en av kommunene som driftes mest effektivt innenfor KOSTRA gruppe 8. Dette understreker at det er begrensede muligheter for reduksjon av årsverk i tjenesten, uten at dette vil medføre endring i tjenestenivået og tilbudet til innbyggerne.



Figurene fra KOSTRA viser hvordan kostnadene for helse og familietjenesten og de andre kommunene i gruppa har økt fra 2020 til 2023. Til tross for økningen er Ørland en av kommunene som bruker minst penger per innbygger totalt på helse og omsorgstjenestene og forebyggende tjenester per innbygger mellom 0-20 år. Dekningsgraden for sykehjem i prosent av personer over 80 år holder seg stabilt lavt.



Den største kostnadsøkningen er i hjemmetjenesten, dette inkluderer alle tjenester som leveres i hjemmet. Ørland kommune har størst økning i tjenester til enkeltpasienter som har behov for tett oppfølging av egnet personell eller BPA.

Kommunalområdet har høsten 2024 gjennomføre betydelige strukturelle endringer i tråd med ny administrativ og lederstruktur. Den nye organiseringen iverksettes 1. januar 2025. Blant annet vil personlig assistanse og BPA flyttes fra hjemmetjenesten til oppfølgingstjenesten. Det etableres en ambulerende miljøavdeling som vil levere miljøtjenester i hjemmet tilsvarende hvordan hjemmetjenesten utøver hjemmesykepleie. Brukere med få timer personlig assistanse i uka, vil få denne tjenesten levert fra ambulerende miljøtjenester. Dette vil bidra til stabilitet i tjenesteutøvelsen og vil bidra til at ansatte kan øke sin stillingsstørrelse. I tillegg vil kortvakter på 2 til 5 timer utvikles. Miljøavdelingene deles i flere, mindre avdelinger for å oppnå nærledelse og tettere oppfølging av ansatte. Endringen vil også gi muligheten til å styrke fagmiljøene og redusere antall ansatte hos hver enkelt bruker.

Korttidsavdelingen flyttes fra sykehjemstjenesten til hjemmetjenesten. Utvidelsen av korttidsavdelingen vil ses i sammenheng med hjemmetjenestens driftsendring og etablering av sykepleiersone. Sonen har ansvar for pasienter med behov for sykepleierfaglig kompetanse uavhengig av hvor i kommunen pasienten bor. Utvidelsen av korttidsavdelingen vil ha hovedfokus på pasienter som kommer fra sykehus og skal hjem. Målet er å styrke overgangen mellom sykehus, korttidsavdeling og hjem. På grunn av den økonomiske situasjonen vil det ikke være mulig å utvide med mer enn høyst 4 plasser. Målet med å gjennomføre denne utvidelsen er å ta pasienter raskere ut fra sykehus for å unngå døgnbøter.

I 2025 vil en endring i refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester føre til at kommunalområdet mottar 4,9 millioner kroner mindre i statlig refusjon. I tillegg kommer kostnader knyttet til bruk av private aktører i BPA-tjenesten, som for 2025 er beregnet til 3,8 millioner kroner. Selv om noen brukere vil overføres fra kommunal til privat regi, vil ikke reduksjonen i årsverk kompensere for de

forventede utgiftene. Manglende refusjon, kombinert med økt tjenestebehov, kan ikke dekkes av kommunalombudets budsjett for 2025. Det er derfor nødvendig å gjøre prioriteringer.

Tjenesteområdet består hovedsakelig av lovpålagte oppgaver. Der det er opprettet ikke-lovpålagte tjenester, er dette for å utsette behovet for de mer ressurskrevende lovpålagte tjenestene. Likevel må kommunalombudet prioritere bort flere av disse tjenestene for å kunne ivareta de lovpålagte oppgavene. Det vil også være nødvendig å redusere tilgjengeligheten i lovpålagte tjenester der dette er mulig.

I tillegg til de demografiske endringene øker også kravene fra befolkningen. Innbyggerne forventer høyere kvalitet på tjenestene, raskere tilgang til helsehjelp og mer individualiserte tjenester. Dette stiller større krav til kommunens evne til å levere effektive og brukervennlige tjenester. For å møte disse forventningene må kommunen investere i teknologi og innovative løsninger som kan effektivisere arbeidsprosesser og forbedre tjenestetilbudet. Samtidig må kommunalombudet fokusere på informasjon til innbyggeren, når det gjelder hvilke tilbud som finnes i kommunen som en selv kan være med på for å bedre egen helse; både fysisk og psykisk, hvilke tiltak en kan gjøre for å legge til rette for egen alderdom og hvilke kommunale helse og omsorgstjenester en kan få tildelt.

Bemannings- og rekrutteringsutfordringer:

Bemanningsutfordringer er kommunalombudets største bekymring. Det er grunnet utfordringer med å rekruttere, beholde og høyt sykefravær at sykehjemstjenesten, hjemmetjenesten og oppfølgingstjenesten har vært nødt til å leie inn vikarer fra vikarbyrå. Dette har vært nødvendig der det ikke har vært mulig å avlyse/utsette tjenestene eller at kompetansebehovet knyttet til enkelte pasienter/brukere har vært av slik omfang at en ikke har klart å dekke dette med eget personell. Ørland kommune forventer, på lik linje som nasjonalt, at behovet for årsverk innen sektoren vil øke dramatisk frem mot 2040. Det vil ikke være mulig, eller bærekraftig å løse utfordringene med økt tjenestebehov gjennom økte ressurser og flere ansatte alene. Man må se på tiltak i tråd med *NOU 2023: 4 "Tid for handling – personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste"*, som blant annet påpeker at i tiden fremover vil faglig utvikling, befolkningens og pasientens forventninger, samt politiske intensjoner og vedtak måtte oppfylles uten vesentlig flere ansatte.

Rekrutteringsutfordringene i helse- og omsorgssektoren er omfattende og komplekse. Den demografiske utviklingen med en aldrende befolkning fører til et økt behov for helse- og omsorgstjenester, noe som skaper et stort press på rekruttering av kvalifisert helsepersonell. Det er allerede en betydelig mangel på helsepersonell og prognoser viser at denne mangelen vil forverres frem mot 2040. Mange ansatte i helse- og omsorgssektoren jobber deltid, noe som kan føre til ustabilitet og kontinuitetsproblemer i tjenestene. Høyt sykefravær og høy turnover blant ansatte forverrer situasjonen ytterligere. Det er en noe større rekruttering til stillinger som pleiemedarbeider eller postvert, som ikke krever helsefaglig kompetanse. Dette øker imidlertid ansvaret og kravet til de ansatte med helsefaglig utdanning, som må ta på seg mer ansvar for pasientpleie og faglig oppfølging.

Forutsetninger for budsjett 2025

Budsjett 2025 for kommunalombudet Helse og Familie innebærer både reduksjon av tjenestetilbud og omorganisering for å holde seg innenfor den avsatte rammen. Dette inkluderer en nedbemanningsprosess som vil påvirke tjenesteleveransen og tilgjengeligheten av kommunale tjenester for innbyggerne.

Det er viktig å merke seg KOSTRA-analysens oversikt over tjenesteproduksjonen i Ørland kommune, viser at kommunen allerede drifter kostnadseffektivt på flere områder. Ørland kommune har også en vesentlig lavere dekningsgrad for institusjonsplasser for innbyggere over 80 år sammenlignet med andre kommuner. De demografiske endringene og økte krav fra befolkningen vil kreve tilpasninger i kommunens tjenester og ressurser for å møte fremtidige behov på en bærekraftig måte. Kommunen

må planlegge for økte utgifter til helse- og omsorgstjenester, investeringer i infrastruktur og teknologi, samt styrking av utdanningskapasiteten for å sikre tilstrekkelig kvalifisert arbeidskraft. Med den nåværende budsjettrammen er det ikke mulig å imøtekomme dagens behov for tjenester, noe som krever prioriteringer som vil gå på bekostning av kvalitet og tjenestetilbud til innbyggerne.

Reduksjon i tjenestetilbudet innen helse- og omsorgstjenesten kan øke faren for brudd på flere lover og forskrifter, inkludert Helse- og omsorgstjenesteloven, Pasient- og brukerrettighetsloven, Arbeidsmiljøloven, Forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenesten, Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten, Forskrift om internkontroll i helse- og omsorgstjenesten, og Forskrift om en verdig eldreomsorg. Disse lovene og forskriftene krever at tjenestene både skal være forsvarlige, tilpasset den enkeltes behov, sikre brukermedvirkning, ivareta brukernes psykososiale behov, samt sikre et godt arbeidsmiljø for de ansatte. Reduksjoner som fører til økt arbeidsbelastning, redusert kvalitet på tjenestene, og manglende oppfyllelse av brukernes rettigheter kan derfor være i strid med disse kravene. Det er derfor valgt kutt som medfører bortfall eller reduksjon av tjenesten til et minimum, slik at de tilbud som blir igjen har ressurser til å ivareta pasientene og brukernes behov. Samt gjennomføre nødvendige omstilling og tilpasning av tjenestenivå.

Tabellen nedenfor viser foreslåtte tiltak for å redusere driftskostnader eller øke inntekter for å nå budsjettrammen for 2025. Det understrekes at disse tiltakene vil ha store konsekvenser for pasienter, brukere, pårørende og ansatte. Det anses ikke å være realistisk å gjennomføre et generelt nedtrekk på grunnbemanningen, da dette er gjennomført flere ganger tidligere og nå er på et minimumsnivå. For å skjerme grunnbemanning i sykehjem og hjemmetjenestens, velges det tiltak som gir en reduksjon av konkrete tjenester.

Nr.	Tiltak og konsekvens	Årlig effekt	Nedtak årsverk
1	Økt egenandel for trygghetsalarm til brukere med inntekt under 2G	900.000	
	Egenandel for trygghetsalarm økes for brukere med inntekt under 2G til 500 Kr mnd. Konsekvensene er at pasienter som har behov for trygghetsalarm velger denne bort grunnet økonomiske årsaker. Når det ble innført 250 kr mnd. var det flere som sa opp tjenesten.		
2	Driftstilskudd fysioterapi trekkes	250.000	
	Ledig kommunalt driftstilskudd til fysioterapeut trekkes. Ørland kommune har ingen ledige lokaler for tilbudet.		
3	Avvikle tilbudet – Ung fritid	70.000	
	Tilbudet vil bortfalle i sin helhet og de som benytter seg av dette, vil måtte benytte ordinær ungdomsklubb. Det forventes at flere av de som benytter tilbudet i dag, ikke vil benytte ungdomsklubben og de vil derfor reelt stå uten et aktivitetstilbud. Store konsekvenser for en sårbar gruppe som har lite tilbud fra før.		
4	Nedtak hjelpepersonell legekontor	738.000	1
	Ørland legetjeneste fikk 100 % til hjelpepersonell i 2024. Denne ressursøkningen foreslås kuttet for 2025. <u>Konsekvenser for legetjenesten:</u> - Risikerer økt ventetid både på telefon og laboratoriet. Dette kan igjen bidra til økt arbeidsbelastning som kan føre til sykefravær - Endring i arbeidsoppgaver og prioriteringer slik at hjelpepersonell som er i ekspedisjon bistår mer på lab. Dette fører til redusert telefontid og tilstedeværelse i ekspedisjon. Denne endringer vil ha størst konsekvenser for innbyggerne som ikke får brukt digitale tjenester som Helsenorge for å bestille timer og resepter. - Mindre hjelpepersonell kan føre til økte vansker med å rekruttere/beholde leger. En forventer lengre ventetid på lab, noe som bidrar til lavere produktivitet hos legene.		

5	Nedtak psykisk helse og rustjenesten – voksne	1.023.058	1,3
	I økonomiprojekt 2024-2025 ble det vedtatt å ta ned tjenesten rask psykisk helsehjelp og kommunepsykolog. Sakset fra Notat om konsekvenser av kommunestyrevedtak i sak 24/046 fra Fosen helse IKS: <i>“Kommunepsykolog og Rask psykisk helsehjelp:</i> <i>I kommunestyresak 24/046 kommer det frem at Ørland kommune skal redusere sin andel i det interkommunale tjenestesamarbeidet innen kommunepsykolog og Rask psykisk helsehjelp (RPH) med henholdsvis 40 % og 60 %. Det er i seg selv problematisk at én kommune går inn og reduserer sitt eget tjenestenivå i et tjenestesamarbeid, fordi det enten betyr at samarbeidskommunene må overta kostnadene til Ørland kommune, eller at tjenestetilbudet potensielt må avvikles fordi det ikke er mulig å drifte på en hensiktsmessig og bærekraftig måte.</i> <i>Kommunepsykolog:</i> <i>Fosen helse IKS hadde da vedtaket ble fattet 2,5 årsverk kommunepsykolog hvor Ørland og Indre Fosen finansierer 40% hver, og Åfjord finansierer 20 %. Psykologene jobber på tvers av kommunene. Etter vedtaket er psykologtjenesten redusert til 2 årsverk. Dersom Ørland kommune opprettholder sitt vedtak betyr det at tjenesten totalt sett har 1,6 årsverk. Psykologkompetanse er i likhet med øvrige helsekompetanser en tjeneste som er utfordrende å rekruttere. Fosen har gjennom Fosen helse IKS hatt en stabil tjeneste i over seks år, hvor fagfellesskap har vært den avgjørende faktoren for å beholde personell. En reduksjon på 0,4 årsverk vil i praksis bety en reduksjon av en hel stilling, og da mister vi trolig også den andre stillingen. Andre kommunegrupper som har forsøkt å ha 1 årsverk kommunepsykolog for å serve flere kommuner har store utfordringer med å rekruttere. Kommunepsykolog er en lovpålagt tjeneste.</i> <i>Rask psykisk helsehjelp:</i> <i>Rask psykisk helsehjelp hadde da vedtaket ble fattet 1,5 årsverk i Fosen helse IKS, samt at kommunene selv stilte med hver sin behandler i 0,4 årsverk. Etter vedtaket har tjenesten redusert til 1 årsverk i Fosen helse IKS. Kommunene sine ressurser er ikke endret. Tjenesten er nå så liten at en reduksjon, uansett størrelse, i praksis vil bety avvikling av tjenesten. Tjenesten har hatt en stor økning i henvendelser de siste årene både fra privatpersoner og via fastleger. Dette er et lavterskeltilbud til personer over 16 år som sliter med milde til moderate symptomer på angst eller depresjon, evt. med søvnproblemer i tillegg. Nasjonale evalueringer viser at det er sterke reduksjoner i symptomer på angst og depresjon etter behandling (Smith m. fl., 2022; Knapstad m.fl., 2020.)”</i> I tillegg til endringene som Fosen helse IKS har gjort i tjenesten og som alternativ til opprinnelig vedtak, foreslås et nedtak i kommunal psykisk helsetjeneste for voksne. <u>Konsekvenser av nedgang 130 % i voksentjeneste og ROP (Rus- og psykiskhelse):</u> - Økte ventelister på alle henvendelser, en større andel av brukergruppen som følges opp må søke helsehjelp hos rask psykisk helsehjelp. Dette vil medføre at innbyggere som er sykemeldt grunnet psykisk uhelse får lengre behandlingstid enn i dag. - Det vil ikke være mulig å gjennomføre hjemmebesøk/oppfølging utenfor kontor - Vil medføre økt belastning på andre tjenester som legetjenesten og hjemmetjeneste - ROP (Rus- og psykiskhelse) brukere vil miste tilbudet og mindre mulighet til utlevering av brukerutstyr. Det er ikke mulig at denne oppfølgingen vil ha samme kvalitet og omfang som i dag. ROP har også et nært samarbeid med politi da dette er oppfølging av brukere som utsettes for vold og overgrep. Det er ikke realistisk at samarbeidet og oppfølgingen opprettholdes på samme nivå. Endringen vil også medføre ytterligere press på hjemmetjenesten som må bistå med nødvendig helsehjelp. Vi har også flere i tjenesten med høy voldsrisiko.		

	- Avvikling av ROP vil føre til større belastning for andre tjenester som legetjeneste, hjemmetjeneste, boligkontor og NAV, i dag ca. 30 brukere som ikke vil motta samme tilbud - Økende henvendelser i voksentjenesten ca 20-30 pr måned		
6	Sammenslåing og nedtak arbeidsstua og dagaktivitet for hjemmeboende.	2.112.168	3
	Dagaktivitetstilbud for hjemmeboende med kognitiv svikt reduseres til det minimale fra 5 dager tilbud i uka til en dag tilbud i uka. Tjenesten flyttes fra dagens lokaler til arbeidsstua ved helsesenteret. Nedbemanning 3 årsverk. <u>Konsekvenser av endring:</u> - Merarbeid for leger, spesialisthelsetjenesten og hjemmetjenesten – økt ventetid - Omtrent 100 brukere påvirkes, hvor de fleste mister tilbudet helt og noen får videreført et tilbud, men i svært begrenset omfang enn det tilbudet de har i dag. - Tilbudet en dag i uka betyr at det kan gå flere uker mellom tilbudet om aktivitet for den enkelte. Det beror på at det anbefales å hensynta aktivitetstilbud ut fra den enkeltes hukommessvikt. - Konsekvensen vil bli at brukere som bor hjemme vil langt tidligere ha behov for sykehjemsplass. Dette har vi sett tydelig når tilbudet på grunn av Corona var nedstengt en periode. I tillegg vil mange pårørende oppleve en stor merbelastning når de ikke får avlastning fra omsorgsoppgaver i så stor grad som i dag. - Økt ensomhet, kjedsomhet og hjelpeløshet grunnet mindre sosiale stimuli - Økt behov for avlastningsplass grunnet pårørendes avlastningsbehov - Mindre sosialstimuli erfares å gi økt medisinskbruk i forhold til angst, depresjon og psykiske lidelser. Kan ytterligere føre til fall og andre bivirkninger - Det er flere av sykehjemsbeboerne som har Livsgledeaktiviteter knyttet til aktivitetsstua Bjugn helsesenter, i lag med eldre fra hjemmetjenesten. Disse treffpunktene ivaretar gamle og nye bekjentskaper. Dagens tilbud om aktivitetsmuligheter for pasienter på sykehjem opphører, med betydelig økt press på sykehjemsavdelingene. Aktivitetsstua vil inngå i et samlet aktivitetstilbud kun for hjemmeboende.		
7	Nedtak psykisk hele – ungdom- ungdomslos	864.166	1
	Familietjenesten må i tillegg til tiltak fra økonomiprojektet 2024-2025 iverksette tiltak for å nå budsjett 2025. Tilbud til familier og de minste barna prioriteres, og dette medfører et nedtak i tilbudet til ungdom. <u>Konsekvenser av nedgang 100% ungdomslos:</u> (må ses i sammenheng med nedgang i skolehelsetjeneste) - Ingen utekontor for los på ungdomsskole eller VGS, dette kan resultere i brudd på Nasjonal veileder, psykisk helsearbeid for barn og unge, oktober 2023. - Los følger i dag ca. 40-50 ungdommer i alderen 13 til 25 år. De vil miste sitt kommunale tilbud, og må henvises til barnevern, BUP, Helsepsykeleier eller fastlege. Etter 16 år kan også til RPH. - Lang ventetid for oppfølging av ungdom/foreldreveiledning, allerede venteliste pr.dd. - Økt belastning for andre tjenester som legetjeneste og helsestasjon og barnevern - Økt belastning for familie. - Økt belastning for skolene, da lærer/tiltaksleder vil måtte ta mer av oppfølgingen og koordineringen med familie og øvrig tjenester rundt barnet.		
8	Fysio -og ergoterapitjenesten – Nedtak innen flere områder	1.914.920	3
	<u>Nedtak kartleggerfunksjonen (50%)</u> Konsekvens: Merarbeid for saksbehandlere i koordinerende enhet. Lengre saksbehandlingstid for alle søknader, inkludert klager. Det vil ikke være mulig å benytte ressurser fra ergoterapi inn i vurderingsteam, dette medfører mindre tverrfaglighet. <u>Ingen fysioterapeut inn i skolehelsetjenesten 50%</u> Konsekvens:		

- Mister lavterskel fysioterapeuttilbud på skolen. Barn med behov for oppfølging må komme til behandling på behandlingssted.
- Færre barn og unge får oppfølging. Evt: kanalisere alle henvendelser på f.eks. skader, opptrening etter operasjoner og vanlige plager i muskelskjelett-systemet til private fysioterapeuter med tilskudd. Vil føre til enda lengre ventelister.
- Mindre tilstedeværelse av skolehelsetjenesten og mindre tverrfaglig samarbeid.

Avvikle HVR/innstasteam. Til sammen 100%

Konsekvenser:

- Brukere vil få større pleie- og omsorgsbehov når dette tilbudet forsvinner. Fysio- og ergoterapitjenesten alene vil ikke kunne tilby samme frekvens og intensitet på oppfølging. Vil føre til flere bøter knyttet til overligging i spesialisthelsetjenesten
- Større press på instituttene.
- Manglende oppfølging kan også føre til økt omsorgsnivå.
- Mindre mulighet til å videreutvikle tjenesten i tråd med nasjonale krav og føringer. Eks. Jobbe med forebygging.

Vil også medføre bortfall av tilbud for brukere som ikke har et klart rehabiliterings/ endringspotensiale;

- Palliasjon
- Progredierende sykdommer (nevrologi)
- Kognitiv svikt
- Smertelindring
- Habiliteringsbarn (må komme til behandlingssted, kutte ut oppfølging i barnehage/ skole/ hjemmet - mer ansvar på foreldre for å følge til fysio, mer belastning, mer fravær fra egen jobb. Mindre faglig samarbeid med barnehage/skole)

Avvikle ambulerende oppfølging av fysioterapeut. Brukere/pasienter må komme til avdelingen for oppfølging:

Konsekvenser:

- Stor påkjenning på visse pasienter med transport til behandlingssted (både fysisk, psykisk og økonomisk). Pasienter med klart behov for behandling, men som ikke klarer å komme seg til behandlingssted får da ikke behandling og dermed økt funksjonssvikt (og behov for høyere omsorgsnivå).

Ergoressurs barn og voksne: (100%)

Kun bli brukt til hjelpemidler, istedenfor å kunne jobbe forebyggende og rehabiliterende.

- Syn- og hørselskontakter - vil bli lengre ventetid
- Konsekvenser av kutt i sykehjemsplasser vil føre til økt behov for ergo/hjelpemiddeltekniker, som må ivareta syke pasienter i hjemmet, i tillegg til økt behov for hjemmesykepleie. Mer ventetid.

9

Nedtak skolehelsetjenesten

813.457

1

Reduserer med 40 % ved Fosen VGS og 60% ved de tre største barneskolene, til sammen 1 årsverk.

Skolehelsetjenesten ligger allerede i dag akkurat på eller litt under normtall for de fleste barneskolene og ungdomsskolene (normtall indikerer minimumsbemanning). Litt over norm på Fosen VGS. Skolehelsetjenesten er en lovpålagt tjeneste som skal nå alle barn og unge gjennom helsefremmede og forebyggende arbeid. Ørland kommune har hatt en stabil og synlig/tilgjengelig skolehelsetjeneste over flere år. Men en opplever en økende pågang/henvendelser både i barneskole, ungdomsskole og videregående skole. I tillegg til økte henvendelser er det en tiltagende alvorlighetsgrad i type henvendelser; psykisk helse, skolefravær, mobbing/utenforskap, overvekt/fedme, rus/vold og overgrep. Stadig mer komplekse saker som krever større tverrfaglig samarbeid og tett oppfølging over tid.

	<u>Ved å redusere 1 årsverk i skolehelsetjenesten blir konsekvensene som følger:</u> - Nedprioritering av forebyggende arbeid for barn og unge - Ikke tid til alle lovpålagte oppgaver i SHT; vaksinerings, høyde/vekt målinger, helsesamtaler og helseopplysning - Økt skolefravær - Flere uønskede svangerskap som følge av for liten tid til prevensjonsveiledning - Økning i tilfeller av kjønnsykdommer som følge av for liten tid til informasjon og testing - Helsesykepleier uteblir fra VIP (veiledning og informasjon om psykisk helse) opplæring på Fvg - Rammer barn og unge som allerede har oppfølging - Barn og unge kan møte låst dør til helsesykepleier som følge av mindre tilstedeværelse på skolene - Nedprioritering av tverrfaglig samarbeid - Deltakelse på tiltaksteam nedprioriteres - Deltakelse på foreldremøter nedprioriteres - Større belastning på ansatte og enda høyere sykefravær		
10	Nedtak praktisk bistand	921.882	1,6
	Nedskaleres lovpålagt tilbud til absolutt minimum. Dette innebærer at praktisk bistand husvask kun kan utføres hver 8. uke. I dag har de fleste brukerne hjemmehjelp hver 3. uke. Nedtak på 1,6 årsverk. Konsekvensene for den enkelte vil være sjeldnere renhold i hjemmet, med de hygieneutfordringene dette innebærer.		
11	Avvikle funksjon pårørendeadministrator	156.624	0,2
	Pårørendeadministrator (20%) skal være en pådriver for pårørendearbeidet i kommunen, og skal være kommunens kontaktpunkt for pårørende fra 0-100 år. Koordinatoren vil ha en rådgivende- og veiledende funksjon, både i forhold til pårørende og enhetene, slik at det blir lagt til rette for systematisk og helhetlig pårørendearbeid, også tverrsektorelt. Koordinatoren er et bindeledd som loser pårørende til riktig sted og skal ha en god oversikt over hvilke tilbud som finnes i kommunen til enhver tid. Konsekvens av nedtak vil være at pårørende må søke råd og veiledning hos tjenesten som står nærmest pasient og bruker. Avdelingene vil ikke ha mulighet til å motta faglig veiledning i pårørendesamarbeid. Pårørendeadministrators bidrag inn mot pårørendeutvalget vil heller ikke bli mulig å opprettholde når funksjonen bortfaller.		
12	KAD- senger: Utredning av samarbeid mellom Fosen DMS sengepost og kommunal korttid i Ørland kommune		
	I økonomiprojekt 2024-2025 er det vedtatt å se på overføring av Kommunal akutt døgnplass (KAD) fra Fosen DMS til Ørland kommunes korttidsavdeling. Som svar på vedtaket har Fosen helse IKS utarbeidet et notat, konsekvensene for driften: <i>Konsekvenser</i> Fosen DMS Sengepost driftes i dag med én felles bemanning som, i antall ansatte per seng, ligger på samme nivå og/eller lavere enn sammenlignbare DMS. Bemanning for sykepleier/helsefagarbeider er illustrert i figuren nedenfor:		

DAGENS BEMANNING

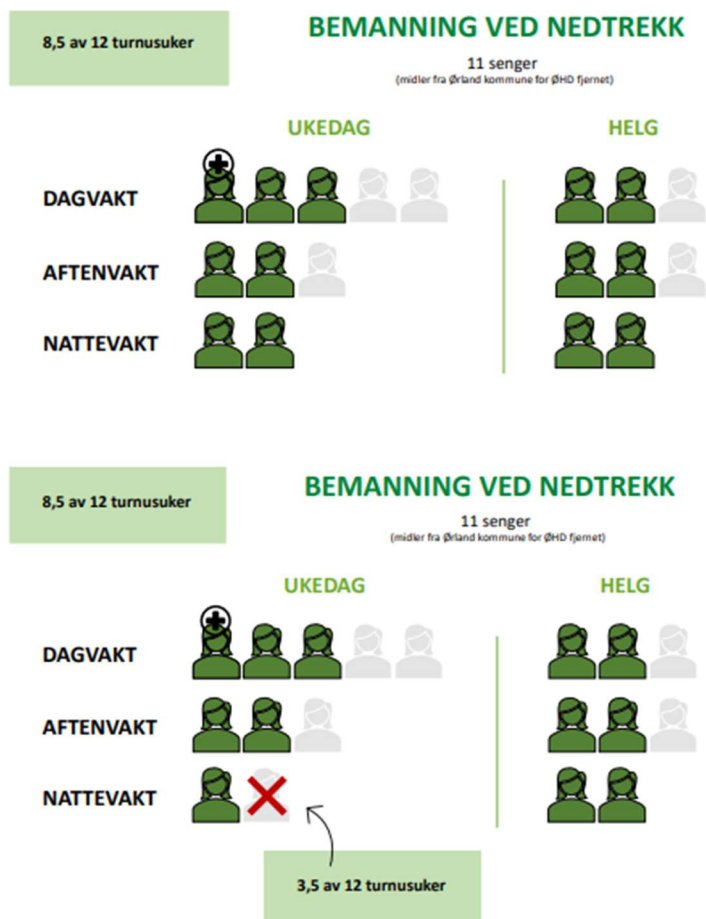
13 senger



I tillegg til denne bemanningen er det én tilsynslege og fysio- og ergoressurs knyttet til sengeposten. En av sykepleierne på dagvakt i ukedag har ansvar for visitt og inngår ikke i ordinær pleie (markert med svart kors i figuren).

Både fysioterapeut, ergoterapeut og tilsynslege er nødvendige ressurser ved sengeposten, blant annet fordi man driver et spesialisthelsetjenestetilbud hvor denne kompetansen er nødvendig. En reduksjon i budsjettet til Fosen DMS sengepost på 3,6 mill. betyr at bemanningen må reduseres med 4,6 årsverk innen sykepleier/helsefagarbeider. Man havner da langt under hva som er forsvarlig bemanning for å drive et slikt tilbud. Reduksjon på andre områder som medisinbruk og forbruksmateriell har kun minimal effekt, da pasientgrunnlaget fortsatt vil være høyt på de resterende elleve sengene.

Fosen helse IKS har laget en turnus med en redusert bemanning på 4,6 årsverk for å se hvilke konsekvenser det har for driften av sengeposten. I en 12 ukers turnus vil vi få en situasjon hvor det vil være kun 2 ansatte i pleien alle dager hele døgnet i 8,5 uker, og i 3,5 uker vil det reduseres til kun én person i avdelingen i ukedagene på natt. Dette er illustrert i figurene nedenfor:



Dersom bemanningen blir på et slikt nivå er det ikke forsvarlig å drifte tjenesten videre, og anbefalingen da blir å avvikle Fosen DMS sengepost. Dette vil også ha betydning for dialysetilbudet og spesialistpoliklinikken, da man utnytter kompetanse på tvers av tilbudene. En sengepost med bare elleve senger vurderes som å være for liten til å kunne driftes på en hensiktsmessig måte. En avvikling av tilbudet vil også bety at Fosen-kommunene må håndtere flere pasienter enn i dag.

Fosen helse IKS har ikke registrert at det er gjort medisinske eller økonomiske vurderinger for Ørland kommune ved å overta ØHD-tilbudet, utover ren besparelse. Det er ikke registrert at man har vurdert behov for kompetanse, utstyr, medikamenter og pasientflyt. Det er heller ikke benevnt Ørland kommunes egen evne til å opprette legetilsyn for nye ØHD-senger eller hvilke leger eller frekvens av tilsyn for en slik ny legetjeneste.

En avvikling av tilbudet vil videre ha betydning for den, etter snart 20 års vellykkede, interkommunale legevakt mellom Ørland og Åfjord, og ØHD-tilbudet til Åfjord.

Kort om Fosen helse IKS

Fosen helse IKS er et interkommunalt selskap som eies av Indre Fosen, Ørland og Åfjord kommuner. Alle kommunene eier lik andel av selskapet. Selskapet driver og utvikler helsetjenester i tråd med kommunale behov. I tillegg er det opprettet egen avtale med St. Olavs hospital om drift av Fosen distriktmedisinske senter. Kommunal finansiering av selskapet følger samme fordelingsnøkkel som i fosen regionråd.

-

Ørland kommune mener det er mulig å se på bedre sambruk av ressurser og samarbeid på tvers av FDMS og kommunal korttid. Målet med bedre samarbeid/ samdrift er å oppnå størst mulig effektiv drift og mest mulig hensiktsmessig bruk av kompetanse. Dette inkluderer maksimal utnyttelse av kommunale senger og beholde tilbudet DMS gir til kommunens innbyggere. Dette er i tråd med vedtak fra styret til Fosen helse IKS. Tiltaket opprettholdes, men med mål om å se på ulike former for samarbeid for å skape god ressursutnyttelse, tilgang på fagkompetanse og optimal bruk av senger. Jamf. Sakset sak fra styret Fosen helse IKS, ST 24/26, 15.10.24:

Vedtak

Styret oppretter en prosjektgruppe og en styringsgruppe for å utrede samarbeid mellom Fosen DMS sengepost og kommunal korttidsavdeling i Ørland kommune. Arbeidsgruppe og styringsgruppe består av representanter fra alle Fosen-kommunene og St. Olavs hospital.

Styringsgruppen består av følgende:

- Marit Vaarheim, Indre Fosen kommune
- Lisa Estensen, Ørland kommune
- Sissel Rånes Braseth, Åfjord kommune
- Representant fra St. Olavs hospital

Styringsgruppen utnevner arbeidsgruppen som ha følgende ressurs sammensetning:

- Utredningsleder: Fosen helse IKS med utredningskompetanse
- Representant Indre Fosen kommune
- Representant Ørland kommune
- Representant Åfjord kommune
- Representant St. Olavs hospital
- Representant Fosen DMS
- Tillitsvalgte

Utredningen skal følge utredningsinstruksens krav til utredninger og skal utrede følgende modeller:

4. Dagens organisering
5. Fosen DMS sengepost overføres til Ørland kommune og driftes i samarbeid med kommunal korttid
6. Kommunal korttid overføres til Fosen DMS sengepost og driftes i samarbeid

A. Med vertskommunemodell som i dag B. Overflytting til Fosen helse IKS 7. Samlokalisering av Fosen DMS sengepost og kommunal korttidsavdeling i Ørland kommune, hvor det er samarbeid om ressurser Juridiske, organisatoriske og økonomiske forhold skal belyses, i tillegg til helsefaglige vurderinger. Målsetting med utredningen er å finne en økonomisk bærekraftig løsning som sikrer nødvendig kompetanse på tvers av tilbudene. Det må også ses på hvordan organisasjonsmodellene kan gi synergier opp mot de andre kommunene i IKSet og spesialisthelsetjenesten. Utredningen starter opp i november 2024 med frist til 30. april 2025			
13	Nedtak 14 langtids sykehjemsplasser	8.247.731	12,5
I dag er det erfaringsvis for få langtidsplasser og et nedtak i antall langtidsplasser vil medføre en ytterligere terskel økning for innvilgelse av plass. Konsekvenser for reduksjon 14 sykehjemsplasser: - Med for lav dekning av langtidsplasser vil behov for hjelp av hjemmetjeneste øke. Med flere eldre som har behov for hjelp i hjemmet vil det øke i arbeidsoppgaver for tjenesten. Dette kan påvirke kvaliteten på tjenesten nettopp grunnet flere pasienter å hjelpe med sammensatte og krevende hjelpebehov. - Pårørende trenger økt avlastning for sine i form av avlastnings opphold på korttidsavdelingen og/eller tilbud om dagaktivitetsopphold. Dette fører til ytterligere press på hjemmetjenesten og korttidsavdelingen, som igjen fører til ytterligere ressurs press på tjenesten der utskrivningsklare pas fra St. Olavs ikke kan tilbakeføres til kommunen som forventet. Negativ virkning rent samfunnsøkonomisk, og en etisk svært krevende problemstilling - Lengre ventetid for flere eldre for å få riktig hjelp og støtte i hjemmet - Forvaltning får økt arbeidspress grunnet økning av klagesaker - Negativt for bolyst, rekruttering og omdømme - Fare for tap av personalressurser med kompetanse og motiverte medarbeidere som må finne seg annet arbeid utenfor helse og familie og eget fagfelt. Aktuelt her er særlig tap av kompetanse i demensomsorg og kompetanse innenfor Livsglede. - Fare for dobbeltrom i de øvrige langtidsavdelingene grunnet økt press på korttidsavdelingen og hjemmetjenesten. Dette fører til ytterligere lavere inntekt i driften, og kan føre til lavere kvalitet på omsorgen grunnet høyt arbeidspress og dårligere arbeidsmiljø. - Ved dobbeltrom er det økt fare for smitte - Flere avvik og lovbrudd som for eksempel fall og vold, feilmedisinering, ivaretagelse av pårørende, ernæringsavvik, økt fare for sår og infeksjoner, redusert livskvalitet og personsentrert omsorg. - Økt behov for renholds ressurser ved dobbeltrom			
14	Reduksjon avlastningstjeneste for barn og unge: Stengt på bevegelige helligdager og 3 uker i sommerferien	400.000	
Gjennom å stenge avlastningen på bevegelige helligdager og ha stengt i 3 uker på sommeren, vil det bli reduksjon i bruk av ferievikarer og vikarer + tillegg på helligdager. Det vil medføre økt aktivitet i resten av året, grunnet utformingen av vedtakene. En reduksjon kan medføre at familiene opplever et de får et redusert tjenestetilbud, da det ikke vil være mulig å få avlastning på bevegelige helligdager og 3 uker i sommerferien. Noe som medfører økt belastning. Det er utfordrende å få tatt igjen avlastningen på grunn av avdelingens kapasitet, noe som kan føre til at flere ikke får tjenestene de har vedtak på. Ingen nedtak i årsverk, men reduksjon i budsjett til ferievikar og helligdagstillegg.			
15	Redusere åpningstid og tilbud ved Stranda aktivitetssenter	600.000	0,6

	Opprinnelig tiltak om videresalg av leasingavtale på lastebil på Stranda aktivitetssenter har ikke vært mulig å gjennomføre, da en ikke har fått solgt leasingavtalen. Forventet årlig innsparing (kr. 200 000,-) vil tas gjennom nedtak av driftsnivå. En reduksjon av tilbudet ved Stranda vil medføre at en ikke klarer å gi et tilfredsstillende tilbud og det kan bli redusert åpningstid. Det kan også medføre en økning i andre tjenester (miljøavdelinger og psykisk helse). Manglende tilbud kan også føre til ensomhet.		
16	Nedtak oppfølgingstjenesten Tjenestene personlig assistanse, BPA, avlastning utenfor institusjon og støttekontaktordningen blir fra 2025 overført til oppfølgingstjenesten. I 2024 ligger det inne 4,9 for mye i refusjon for ressurskrevende tjenester, noe som påvirker budsjettet for 2025. Ørland kommune har besluttet at det skal legges til rette for fritt brukervalg for BPA, dette medfører en stor økning. For å balansere noe av utgiftsøkningen har oppfølgingstjenesten gjort nedtrekk på tjenestene. Det er en økning i tjenesten, både antall tjenestetimer og nye pasienter. Nedtak vil gå utover tjenestene, både innhold og kvalitet. Tilpassede og individrettede tjenester vil bli nedprioritert, dette kan føre til ensomhet og mindre deltakelse i sosiale aktiviteter. Det vil også kunne begrense selvstendigheten og påvirke den enkeltes helse, på grunn av mindre tilrettelagt oppfølging. Det vil i tillegg bli en større belastning på ansatte.	1.000.000	1,5
	Totalt innsparingstiltak for kommunalområdet	20.012.000	26,7

Fokusområder for omstilling 2025

I tillegg til de foreslåtte tiltakene for å nå budsjetttrammen for 2025, har kommunalområdet flere områder som krever utvikling og omstilling. Kommunalområdet må arbeide med implementering og tilpasning i tråd med reformen «Bo trygt hjemme», som har som mål å sikre at eldre kan bo trygt i sine egne hjem, samtidig som behovet for helse- og omsorgstjenester utsettes gjennom bedre planlegging, forebygging og mer målrettede tjenester. Prosessene skal også bygge på strategiene beskrevet i kommunedelplanen. Det er nødvendig å ta hensyn til NOU 2023:4 Tid for handling, som beskriver utfordringsbildet og samspillet mellom tiltaksområder for å løse personellutfordringene i fremtidens helse- og omsorgstjeneste. Videre vil 2025 være et år preget av omstilling og endring av tjenestenivå.

Tjenestetildeling – pasientforløp

Høsten 2024 er ny tildelingspraksis utarbeidet, med fokus på brukermedvirkning og tverrfaglig kartlegging. Målet er at brukerne skal mestre egen hverdag og tjenester skal gis på riktig nivå. Implementeringsarbeidet vil fortsette i 2025. Mestringstrapp og tjenestebeskrivelser er viktige elementer, sammen med mål om å redusere antall utskrivningsklare pasienter.

Økt samarbeid med frivillighetssentralen

I 2025 vil en av Frivillighetssentralene knyttes tettere samarbeidsånd med helse og familietjenesten. Målet er tettere samarbeid for økt lavterskeltilbud til innbyggerne. Samarbeidet vil også bidra til økt kunnskap over alle aktiviteter som er gjennom frivilligheten og hva en i fellesskap skal satse på i tiden fremover for å nå mål og satsningsområder beskrevet i kommunedelplan for helse og familie.



Figur 1.4 Tiltaksområder for løsninger av personellutfordringene

Kilde: Helsepersonellkommisjonen.

Oppgaveforskyvning og mulighet for endret arbeidsplan

Flere av enhetene er allerede i gang med prosesser som omhandler oppgaveforskyvning og bruk av riktig kompetanse til riktig pasient og riktig tid. Det er naturlig i disse prosessene og også se på alternativ organisering av arbeidstid. I denne prosessen vil det være naturlig å se på økt tverrfaglighet, og hvordan en kan bruke ressurser på tvers til det beste for innbyggerne. I 2025 deltar Ørland kommune i prosjekt heltidspotten, for å øke andel heltid med fokus på bærekraftige turnuser og en avdeling ved sykehjemstjenesten skal delta i KS nettverket Tørn for ny oppgavedeling.

Forskningsprosjekt: Brukere og pårørendes medvirkning og samskaping av kommunale helse og omsorgstjenester

I Ørland kommune utgjør systemisk praksis en felles plattform for alle helse og omsorgstjenester. Systemisk praksis er en relasjonell tilnærming som innebærer å tenke helhet, relasjoner og sammenhenger. Ørland kommune eier forskningsprosjektet "brukere og pårørendes medvirkning og samskaping av kommunale helse og omsorgstjenester". Studiens hovedmål er å utvikle forskningsbasert kunnskap om hvordan den systemiske tilnærmingen kan benyttes til å samskape gode bærekraftige helse- og omsorgstjenester for fremtiden. Gjennom å utvikle og gjennomføre forskning i tett samarbeid med brukere, pårørende og tjenesteutøvere vil studien bidra til å styrke kommunenes utviklingsarbeid.

Konsekvenser av omstilling på tjenestenivå

I 2024 har helse- og familietjenesten et merforbruk som ikke lar seg dekke inn i driften i løpet av året. Selv om en i budsjett 2025 foreslår tiltak som avvikler eller reduserer tjenester kraftig, er dette med mål om å nå budsjetttrammen. På grunn av et stadig økende behov hos innbyggerne og et driftsnivå som ut fra de økonomiske rammene er for høyt, er det behov for omorganisering og tilpasning i alle tjenesteområder. Kommunalområdet opplever et dobbelt press: Å gjøre valg som påvirker tjenestenivået for å nå budsjetttrammen, samtidig som det må gjøres endringer i driften for å holde budsjetttrammen til tross for økende behov for tjenester. Konsekvensen vil være endringer i tjenestenivået, som vil påvirke flere områder, da flere pasienter må ivaretas innenfor samme årsverksramme. Fremtidens behov for helse- og omsorgstjenester vil kreve omstilling og tilpasning, og den økonomiske situasjonen tilsier at kommunalområdet må gjøre store endringer raskt. Dette utfordrer flere områder:

Pasientbehandling og Forsvarlighet

- Gruppebehandling, utover det hensiktsmessige: Pasienter må i større grad behandles i grupper, noe som kan påvirke forsvarligheten og kvaliteten på den individuelle omsorgen.
- Nedprioritering av aktiviteter: Fellesmåltider, fysisk aktivitet og sosiale møteplasser vil bli nedprioritert, noe som kan påvirke pasientenes trivsel og helse negativt. Dette er i strid med forskrift om kvalitet i pleie og omsorgstjenestens krav om å ivareta brukernes psykososiale behov.
- Forebygging og habilitering: Disse viktige tiltakene vil bli nedprioritert, noe som kan føre til økt risiko for sykdom og redusert livskvalitet for pasientene.
- Avlastning og støttekontakt: Tjenester som avlastning, aktiviteter og støttekontakt kan bli avlyst, noe som vil øke belastningen på både pasienter og pårørende. Dette medfører at tjenesten ikke klarer å ivareta brukermedvirkning.
- Miljøterapeutiske oppgaver: Oppgaver som ADL-trening (aktiviteter i dagliglivet) vil bli nedprioritert, noe som kan redusere pasientenes selvstendighet og funksjonsnivå. Noe som kan hindre den enkeltes rett til å leve et selvstendig liv.
- Økt belastning på ansatte: Økt arbeidsbelastning på den enkelte ansatte øker sannsynligheten for avvik og feil, noe som kan påvirke pasientsikkerheten.
- Fellesaktiviteter: Fellesaktiviteter og sosiale treff vil bli nedprioritert, noe som kan føre til økt isolasjon og redusert livskvalitet for de eldre. Pasienter og brukere vil ikke få oppfylt sin rett til å få ivaretatt sitt sosiale behov.

- Møte med pårørende: Møte med pårørende blir mindre tilgjengelig, noe som kan føre til misnøye og klager fra både pårørende og pasienter. Dette bryter med forskriftskrav om å sikre brukermedvirkning og god kommunikasjon med pårørende.
- Personsentrert omsorg: Tøffe prioriteringer vil føre til mindre personsentrert omsorg, noe som kan redusere livskvaliteten for de eldre.
- Psykososiale behov: Lovkrav om å ivareta psykososiale behov på sykehjem blir vanskelig å oppfylle, noe som kan føre til økt ensomhet og redusert trivsel blant de eldre.
- For få sykehjemsplasser: Reduksjon av sykehjemsplasser forsterker dagens situasjon med for få plasser, noe som øker behovet for hjelp fra hjemmesykepleien og avlastning for pårørende.

Nedskalering av tjenestenivå

- Klarer ikke å møte det økte behov for hjemmebaserte tjenester: Eldrereformen krever økt satsing på hjemmebaserte tjenester, noe som betyr at eldre med større helseutfordringer og mer sammensatte sykdomsbilder vil ha økt hjelpebehov.
- Tjenester som bortfaller: Tjenester som bistand til dusj, utkjøring av middag og trening kan ikke gjennomføres som før, noe som kan påvirke pasientenes helse og trivsel. Dette gir blant annet konsekvenser med at pasienter som i dag dusjer hver uke kun får tilbud om hver 2. eller hver 3. uke.
- Økt press på hjemmetjenesten: Økt press på hjemmetjenesten og korttidsavdelingen kan føre til ytterligere ressursmangel og redusert kvalitet på tjenestene.
- Økt risiko for innleggelser: Mindre mulighet for medisinsk behandling hjemme kan føre til økt risiko for innleggelser til sykehus og korttidsavdeling.
- Forebyggende tiltak: Nedprioritering av forebyggende tiltak kan føre til økt risiko for sykdom og helseproblemer.
- Pasienter som trenger to i hjelp: Pasienter som trenger to i hjelp vil ikke kunne bo hjemme lenger, noe som øker behovet for sykehjemsplasser.
- Tilbud om å dø hjemme: Tilbudet om å dø hjemme for alvorlig syke pasienter vil falle bort, noe som kan påvirke pasientenes siste dager negativt.
- Ernæringskartlegging: Det vil ikke lenger være mulig å gjennomføre ernæringskartlegging av alle pasienter, noe som kan føre til underernæring og helseproblemer.
- Administrative oppgaver: Reduksjon i administrative oppgaver som dokumentasjon og tverrfaglig samarbeid kan påvirke kvaliteten på tjenesten.

Arbeidsbelastning og Pasientsikkerhet

- Økt arbeidsbelastning: Økt arbeidsbelastning på ansatte øker risikoen for avvik og lovbrudd, noe som kan påvirke pasientsikkerheten negativt.
- Redusert tid til pasienter: Mindre tid til den enkelte eldre kan føre til dårligere kvalitet på pleie og omsorg.
- Kompetanseheving: Redusert mulighet for kurs og kompetanseheving kan påvirke kvaliteten på tjenestene som tilbys.
- Forebyggende tiltak: Nedprioritering av forebyggende tiltak kan føre til økt risiko for sykdom og helseproblemer blant pasientene.
- Administrative oppgaver: Reduksjon i administrative oppgaver som dokumentasjon og tverrfaglig samarbeid kan påvirke kvaliteten på tjenesten.
- Økt risiko for avvik: Økt risiko for avvik som truer pasientsikkerheten kan føre til flere klagesaker og behov for administrativ ressurs.
- Arbeidsmiljø: Økt press på ansatte med større fysisk og psykisk belastning kan føre til økt sykefravær og dårlig omdømme, noe som gjør det vanskeligere å rekruttere og beholde ansatte.
- Ingen økning i ansatte, selv om behovet øker: Dette betyr at pasientbesøk må fordeles på allerede fullbookede arbeidslister, noe som kan føre til redusert kvalitet på tjenestene.

- Økt risiko for avvik: Økt risiko for avvik som truer pasientsikkerheten kan føre til flere klagesaker og behov for administrativ ressurs.
- Arbeidsmiljø: Økt press på ansatte med større fysisk og psykisk belastning kan føre til økt sykefravær og dårlig omdømme, noe som gjør det vanskeligere å rekruttere og beholde ansatte.

Investeringer

Velferdsteknologi

Fortsetter utvikling og innkjøp av hensiktsmessig velferdsteknologi. Dette skaper en tryggere hverdag for pasientene gjennom økt opplevelse av frihet, mestring, selvstendighet, verdighet og fleksibilitet i hverdagen. Velferdsteknologi bidrar også til å frigi menneskeligressurser til å dekke andre behov. Ørland kommune har søkt og fått midler til et prosjekt digitale tilsyn i hjemmetjenesten.

Tilfredsstillende arbeidslokaler til oppfølgingstjenesten: Hildatunet og Soltunet

Verken Hildatunet eller Soltunet har tilfredsstillende lokaler til ansatte. Begge avdelingene har økt omfang og fått flere brukere som mottar tjenester fra ansattgruppen. Dette har også medført en økning i antall ansatte. Begge avdelinger mangler tilfredsstillende lokaler for vaktrom, medisinerom garderobe, wc, kontor, pauserom og arbeidsstasjoner. For å tilfredsstille arbeidslivets krav til personalfasiliteter er det behov for å investere i midlertidig løsning som skal fungerer minimum de neste 5 årene.

Avlastningsbolig for Barn og Unge

I 2025 vil det bli oppstart fase to, ny avlastningsbolig. Dette innebærer oppstart av planlegging ny avlastningsbolig.

Fremtidens helebygg

Planlegges i trå med vedtak i kommunestyre 31.10.24.

Hjelpemiddellager

Dagens hjelpemiddellager er i en kaldgarasje bak legekontoret på Brekstad. Dette tilfredsstiller ikke kravene til arbeidsmiljø for ansatte. Det er heller ikke tilfredsstillende for de hjelpemidler som ikke tåler å bli utsett for temperatursvingninger. Dette medfører at hjelpemidler må lagres på forskjellige tilgjengelige plasser og en bruker unødig ressurser på mottak, flytting mellom lager og utkjøring. Det må ses på muligheten for nytt lager som tilfredsstiller kravene både i forhold til hjelpemidlenes behov, men også gir et arbeidslokale som tilfredsstiller ansattes behov for et godt arbeidsmiljø.

Oppvekst og utdanning

	Budsjett 2025	Revidert Budsjett 2024	Opprinnelig budsjett 2024	Regnskap 2023
Administrasjon	2 043	1 884	-4 609	67 338
Grunnskoler	144 650	137 147	137 847	123 028
Barnehager	128 326	127 777	127 777	66 583
Kvalifiseringsenheten	39 781	37 561	37 561	28 087
PPT	6 429	6 015	6 015	5 830
Barnevern	43 605	40 169	40 169	43 046
Oppvekst og utdanning	364 834	350 554	344 760	333 912

Inntektene fra integreringstilskuddet ligger på hovedoppstillingen.

Mål og ambisjoner

Oppvekst og utdanningsfeltets viktigste oppgave er å gi barn og unge den kompetansen de trenger for å få et godt liv og kunne delta i samfunnet. De trenger verdier og ferdigheter som kan hjelpe dem til dette, og det sentrale satsningsområdet for oppvekst i kommende periode vil derfor være å legge til rette for at alle barn og unge i Ørland kommune opplever inkludering, læring og lærelyst.

Oppvekstsektoren jobber ut fra gjeldende lovverk på området, og kommunens samfunnsplan danner overordnet ramme for arbeidet. Kommunedelplanen for oppvekst utdyper hvordan vi skal løse oppdraget, og økonomiplan og budsjettdokument er viktige styringsverktøy som beskriver vårt handlingsrom.

Kommunedelplanens satsingsområder er

- Inkludering, læring og lærelyst
- Det profesjonelle fellesskapet
- Godt lederskap på alle nivå
- Foresatte som ressurs
- Ørland klimanøytral i 2034

[Kommunedelplan for Oppvekst og utdanning. Satsingsområder](#)

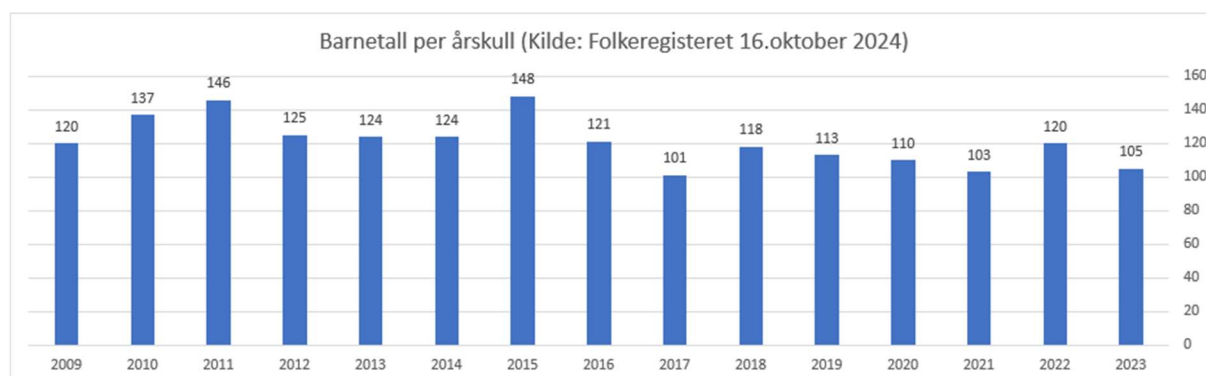
Status og utfordringer

Barnehage

Det er 5 kommunale og 4 private barnehager i kommunen.

Barnehagen er en viktig samfunnsinstitusjon og pedagogisk virksomhet. Barnehagen er våre barns første møte med det lange læringsløpet og skal gi trygghet, omsorg og utviklingsmuligheter for alle. Barnehagen fremmer tilhørighet, vennskap og inkluderende fellesskap. Barnehagen er en viktig arena for forebyggende virksomhet og sosial utjevning. Gode barnehager er en sentral faktor for bo og bli-lyst i kommunen, og gir foreldrene anledning til deltakelse i arbeidslivet.

De årlige fødselstallene i kommunen viser en nedgang etter 2015. Samtidig viser erfaringen at antallet barn i barnehage er høyere enn fødselstallene tilsier. Tilflytting og økt bosetting i kommunen er årsaker til dette. Det er ledig kapasitet i alle de kommunale barnehagene og i 2 av de private. Det er 4 barnehageopptak i løpet av året.



Data hentet fra Folkeregisteret, som viser antallet fødsler i kommunen.

Lovkravet om barnehageopptak er 1 opptak i året. Dette skal ivareta alle barn med rett til plass som fyller 1 år fra august til og med november inneværende år. Barn født i desember til juli vil ha rett til barnehageplass i august påfølgende år, etter at de har fylt 1 år. Ørland kommune har valgt å ha et tilbud utover lovkravet med 4 opptak i året. Dette gir positive synergier i lokalsamfunnet vårt. Det gir foreldrene mulighet for yrkesdeltakelse etter fullført fødselspermisjon, og fremmer bo og bli-lyst i kommunen. Samtidig er 4 opptak i året, med i praksis løpende opptak, ressurskrevende både økonomisk og bemanningsmessig. Det påvirker stabiliteten og dermed også kvaliteten i tjenesten.

Det foreligger et politisk vedtak om at de to største barnehagene, Futura og Bekkfaret skal ha sommeråpen barnehage fra 2025. Per i dag er alle barnehagene stengt 3 uker i fellesferien. Det er vedtatt en budsjettramme på kr. 800 000 som skal dekke utgiftene ved helårsåpen barnehage. Dette belastes rammen til oppvekst for 2025.

Det foreligger nasjonale føringer om minimumskrav til grunnbemanning i ordinære barnehager jf. Barnehageloven §26. Det stilles krav om en grunnbemanning som tilsvarer minimum 1 voksen per 3 barn under 3 år, og 1 voksen per 6 barn over 3 år. Pedagognormen regulerer antall pedagoger med 1 pedagog per 7 barn på småbarn, og 14 for store barn.

Siden 2022-2023 har vi hatt økt grunnbemanning i barnehagene med i gjennomsnitt 1 voksen per 5,5 barn i stedet for minimumskravet på 1 voksen per 6 barn. Formålet har vært å øke kvaliteten i barnehagen ved å styrke forutsigbarheten i ansattes arbeidshverdag og sikre at ansatte får gjennomføre lovfestet plantid og nødvendig møtevirksomhet. Både ansattes opplevelse og foresattes tilbakemeldinger er at økt grunnbemanning har styrket barnehage tilbudet. Det har også vært en nedgang i antall barn med behov for spesialpedagogisk hjelp i denne perioden. Flere voksne gir økt mulighet for å tilrettelegge for det enkelte barn og barnegruppe. Økt grunnbemanning var også et tiltak som skulle bidra til å redusere sykefraværet, som er vedvarende høyt i barnehagene. I 2022 var sykefraværet 15,01%, mot 13,67% høsten 2024. Sykefraværet har en liten, men ikke vesentlig nedgang i denne perioden.

Regjeringen har gjennom strategien *Barnehagen for en ny tid* ambisjoner om å øke kvaliteten i barnehagesektoren og sikre likeverdige vilkår i alle barnehager i landet. Økt grunnbemanning vil være en faktor for å kunne innfri dette.

[Barnehagen for en ny tid](#)

For å balansere, i henhold til budsjetttrammen for 2025, tas økt grunnbemanning bort. Det utgjør en reduksjon på kr. 5.200 000 og 8 årsverk i de kommunale barnehagene. Konsekvensen av dette er økt sårbarhet ved fravær og mindre pedagogisk handlingsrom, samt uforutsigbarhet i forhold til gjennomføring av plantid og deltakelse på møter og fagsamlinger. Det betyr færre voksne til å følge opp barnegruppene og enkeltbarn og det forebyggende perspektivet blir utfordret. Tilbud om mat i barnehagen blir vanskelig å opprettholde i henhold til dagens praksis.

Det er en nedgang i søkertall til barnehagelærerutdanningen, og vi opplever få søkere til pedagogstillinger i barnehagene våre. Det er utfordrende å sikre tilstrekkelig kompetanse og bemanning i alle barnehagene. De minste barnehagene er mest sårbare og har minst handlingsrom med tanke på fleksibilitet.

Vår fremste oppgave i årene som kommer er å sikre en gjennomgående god og likeverdig kvalitet i barnehagene tuftet på pedagogisk virksomhet og forebyggende arbeid, i tråd med lokale og nasjonale føringer. For å få til dette er vi avhengige av å ha sterke fagmiljøer med tilgang på riktig kompetanse og tilstrekkelig medarbeidere.

Private barnehager

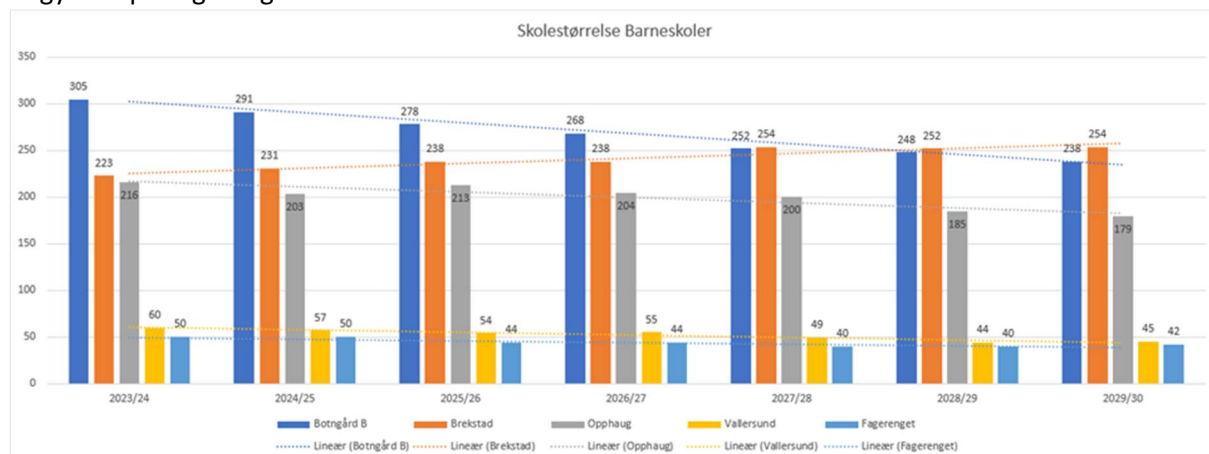
Beregningen til de private barnehagene gjøres på bakgrunn av samlede kostnader til de kommunale barnehagene 2 år i forveien. Overføringen til de private barnehagene for 2025 utgjør kr. 37.500 000 Dette er en nedgang fra 2024. Årsaken er færre småbarn i de private barnehagene 2 år tilbake i tid.

Grunnskole

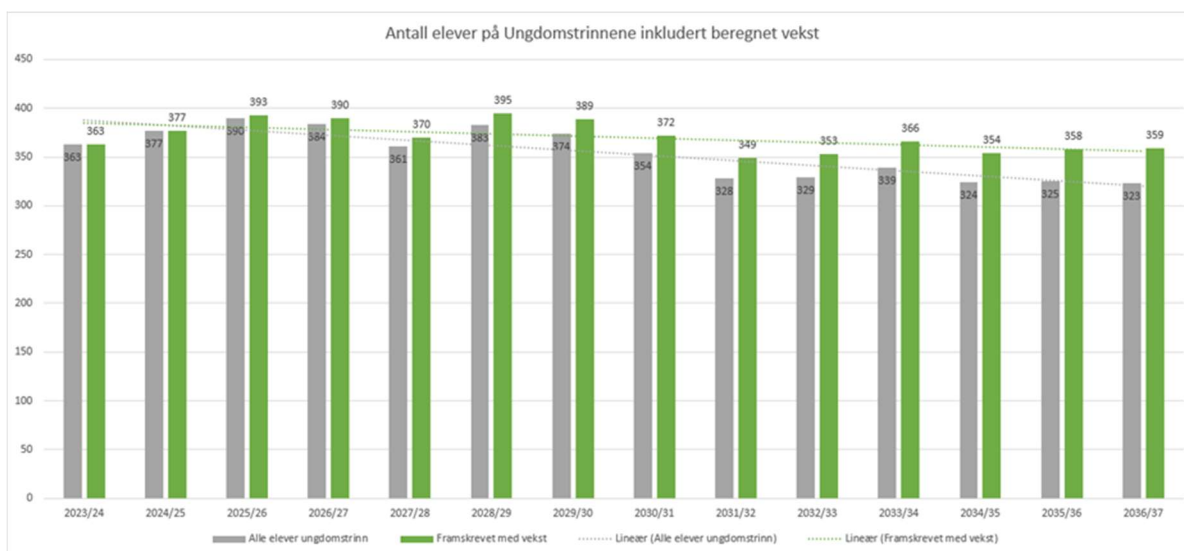
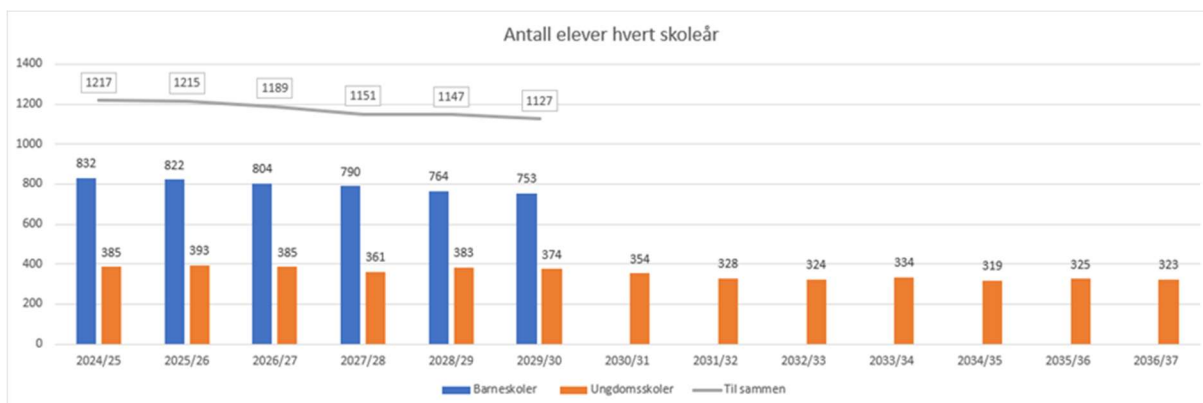
Det er 4 barneskoler og 2 ungdomsskoler, samt en privat skole i kommunen. Skolen er en viktig samfunnsinstitusjon. Skolen skal gi dannelse og utdanning, bygge inkluderende fellesskaper og virke sosialt utjevne. Fellesskolen er en avgjørende faktor for demokratiutvikling og videreføring av velferdssamfunnet vårt.

I grunnskolen i Ørland har vi rundt 1200 elever og tallet holder seg nokså stabilt. Fordelingen mellom skolekretsene holder seg også ganske uendret. På sikt blir det færre elever i grunnskolen, pga. nedgang i fødselstall i kommunen. Erfaringstallene tilsier derimot at forventet nedgang blir mindre enn forespeilet, pga. tilflytting og bosetting av barnefamilier i kommunen. Samtidig vil det bli en endring i elevtallet mellom skolekretsene frem mot 2030. Brekstad barneskole får en økning i antall elever, Botngård barneskole holder et stabilt nivå, mens det er forventet en nedgang på Opphaug og i Vallersund.

Tabellen under viser antallet barn i kommunen fordelt på barneskolene, gitt at elevene i Lysøysundet begynner på Fagerenget Montessoriskole



Tabellen under viser antallet elever i skolene. Her er det ikke tatt hensyn til den tilflyttingen vi erfaringsvis opplever.

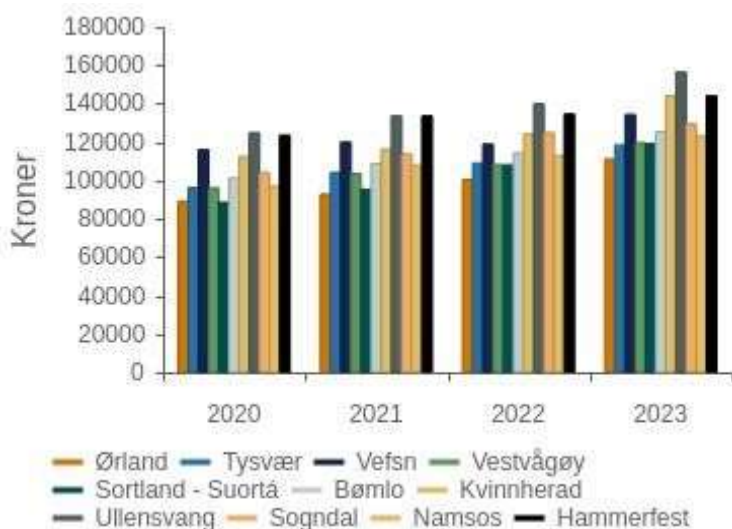


Tabellen viser elevtallet med sannsynlig tilflytting basert på erfaringer de siste 20 årene.

Lærernorm

Det foreligger nasjonale føringer i forhold til pedagogtetthet i skolen jf. Forskrift til Opplæringsloven §12.19. Lærernormen tilsier at det maksimalt skal være 15 elever per lærer på 1.–4. trinn, og 20 elever per lærer i 5.–10. trinn. Normen viser til minimumsgrensen for lærertetthet på de enkelte hovedtrinn, det vil si 1.- 4. trinn sett under ett, 5. 7. trinn sett under ett, og 8. - 10. trinn sett under ett. Organisering av opplæringen er det imidlertid opp til skolene å avgjøre. Det betyr at det for eksempel på 1.- 4. trinn kan være flere enn 16 elever i timene noen ganger, og færre elever andre ganger.

Netto driftsutgifter grunnskole per innbygger 6-15 år.



Skolene i Ørland kommune driftes svært kostnadseffektivt jf. Kostragruppe 8. Dette gjelder også i forhold til øvrige kommuner på Fosen, i Trøndelag og landet for øvrig. Tabell hentet fra Kostra-rapportering for 2023

Det ble i budsjettvedtaket for 2023 gitt kr. 3.000 000 til styrking av grunnbemanningen i skolen. Dette for å gi økt pedagogisk handlingsrom og sikre lærernormen.

Styrkingsressursen ble videreført i 2024. Rammebetingelsene for 2025 tilsier derimot at vi ikke har mulighet til å videreføre dette i 2025. Det betyr at vi kan komme til å gå på brudd i forhold til lovkravet om lærernorm, og det vil medføre redusert pedagogisk og organisatorisk handlingsrom for skolene våre i 2025. Konsekvensen blir mindre mulighet for oppfølging av elevgruppene og den enkelte elev, både faglig og sosialt. Det kan på sikt føre til reduserte læringsresultater, økt behov for spesialundervisning, flere skolemiljøsaker og økt skolefravær. Ulike aktiviteter og tiltak må vurderes som følge av redusert ramme til skolene. Tilbud om skolemåltid er allerede per i dag vanskelig å få til, og blir i praksis krevende å tilby. Det vil gå ut over mulighet for å drive en mer praktiskrettet skole med elevaktive metoder. Tidlig innsats gjennom det forebyggende arbeidet blir også utfordret.

Ny opplæringslov presiserer at skolen skal levere en opplæring av høy kvalitet, og det er skjerpet krav til nettopp oppfølging av skolens læringsmiljø og den enkelte elevs læringsprosess og trivsel. Statsforvalteren i Trøndelag er bekymret for kommunenes rammevilkår, og signaliserer at de vil følge med på om kommunene ivaretar lærernormen. Det er en økning i bekymringsfullt skolefravær og utenforskap blant unge i kommunen vår. Skolen som et inkluderende fellesskap, hvor opplæringen er tilpasset den enkelte, er viktige for å fremme nærvær, læring og positiv utvikling. Stadig flere elever har behov for særskilt oppfølging av skolens ansatte, av skolehelsetjenesten og eller av kommunens LOS-tjeneste. Dette er lavterskeltilbud som utgjør en forskjell, og som sikrer at elever både i grunnskolen og på videregående opplæring opplever mestring på skolen, sosial utjevning og det å komme seg gjennom utfordringer i hverdagen.

Ny opplæringslov

Ny opplæringslov trådte i kraft 1. august 2024. Mye av innholdet i lovverket videreføres samtidig som det er gjort endringer som gir nye krav og føringer. Det er imidlertid også gjort noen endringer og tydeliggjøringer i ny lov: [Fra Udir. Hva er nytt i ny opplæringslov](#)

Det jobbes med tilpasninger til ny opplæringslov og gjennom satsingen Inkluderende praksiser ligger det kompetanseheving på flere områder som favner de nye føringene. Kravet i ny opplæringslov om tilgang på vikarer ved vanlig og forventet fravær vil bli krevende å sikre. Mangel på pedagogisk kompetanse og den marginale rammen utfordrer muligheten for bruk av vikarer.

Skolefritidsordningen, SFO

SFO skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesser hos elever. SFO skal gi omsorg og tilsyn. Rammeplanen for SFO presiserer regelverket, verdigrunnlaget og beskriver innhold og arbeidsmåter. Lovkravet er at kommunen skal ha et tilbud om SFO, før og etter skoletid for 1. – 4. årstrinn og for barn med særskilte behov for 1. – 7. årstrinn. Kommunens plikt til å ha SFO er begrenset til skoleåret. Det er ingen plikt for kommunene om å ha et

SFO-tilbud i ferie, og opplæringsloven gir ikke elevene rett til plass i SFO. I Ørland kommune får alle tilbud om plass og vi har tilbud i skoleferier også. Det må imidlertid være 5 eller flere påmeldt i skoleferier for at en SFO-avdeling skal være åpen. Det betyr at SFO-avdelinger kan bli slått sammen for å sikre et tilbud. Dette er et tilbud som sikrer barnefamilier handlingsrom og mulighet for å være i arbeid utover skoletiden.

Strukturelle endringer

Vi skal gi et barnehage- og skoletilbud med god kvalitet som ivaretar og utvikler tjenesten i tråd med nye føringer og behov i samfunnet. Det er stadig nye oppgaver som legges til barnehagene og skolene, samtidig som vi går inn i en tid med trangere kommuneøkonomi og mindre overføringer fra staten. Mangel på kompetanse og personell er også en utfordring vi skal håndtere. For å sikre en fortsatt bærekraftig oppvekstsektor med god kvalitet må det gjøres strukturelle endringer.

Det ble gjennomført en utredning av barnehage- og skolestrukturen i kommunen i 2022 (sak 22/1370). Rapporten konkluderte med trinnvise endringer over flere år for å komme på et nivå tilpasset kommunens demografi og økonomi. Kommunens kapasitet ble beregnet til 4 barnehager og 2 skolesentre, ett på Brekstad og ett i Bjugn.

Vi må se til utredningen igjen og vurdere tiltak ut fra dagens datagrunnlag, som er noe endret fra 2022. Barne- og elevtallet holder seg relativt stabilt, med de økonomiske vilkårene reduseres betraktelig i økonomiplanperioden. Dette vil kreve en omstilling vi ikke klarer å innfri uten å gjøre strukturelle endringer. Belastningen blir samlet sett for stor på den enkelte enhet om vi skal fortsette med dagens antall barnehager og skoler, og samtidig redusere den samla rammen betraktelig år for år.

Utgangspunktet vårt er at alle barnehagene og skolene har ledig kapasitet, samtidig som det er utfordrende å sikre riktig kompetanse og tilstrekkelig bemanning. Dette er særlig utfordrende for barnehagene som har 4 opptak i året og dermed kontinuerlig behov for endring i årsverk. Det er vanskelig å skaffe pedagogisk personale og spesialpedagogisk kompetanse i barnehagene.

Det vil være gevinster å hente både faglig og økonomisk ved å satse på færre barnehager og skoler. Vi får da fylt opp ledige plasser, samlet kompetansen og sikret sterkere fagmiljøer. Færre og større enheter gir stordriftsfordeler med økt fleksibilitet og mindre sårbarhet. Den økonomiske gevinsten blir mest merkbar på sikt, da det er en mindre innsparing de første årene. Dette skyldes at bemannings- og pedagognormen må følges. Så lenge barne- og elevtallet holder seg stabilt og økt/styrket grunnbemanning er tatt bort, er det ressurs til ledelse og ulike pålagte funksjoner som i første omgang reduseres. Bortfall av kostnader til drift og vedlikehold av bygningsmasse og uteområder vil utgjøre en stor del av den totale besparelsen ved strukturelle endringer.

Vi ser det derfor nødvendig å starte en trinnvis endring av barnehage- og skolestrukturen i kommunen, og vil komme med en sak til politisk behandling i mars 2025. Saken vil omhandle et oppdatert datagrunnlag med utgangspunkt i sluttrapporten fra utredning av barnehage- og skolestrukturen i 2022. Saken vil også vise til en behandlings- og medvirkningsprosess i tråd med lovverket. Vi planlegger oppstart av strukturelle og organisatoriske endringer fra 01.08.25. Disse vil få halvårsvirkning i budsjett 2025.

PP-tjenesten

PPT er en pedagogisk tjeneste, som veileder og støtter barnehager og skoler med kompetanseheving og organisasjonsutvikling, samt tilrettelegging rundt enkeltbarn og ungdom. PPT er også en sakkyndig instans for barn, unge og voksne med behov for spesialpedagogisk hjelp i førskolealder og i skole.

Tjenesten er lovpålagt og hjemlet i både Barnehageloven og Opplæringsloven. PPT har en sentral rolle som pådriver i utviklingsarbeidet på oppvekstfeltet. Nasjonale myndigheter har en ambisjon om å ta ned omfanget av spesialundervisning. Det er både dyrt og kan være stigmatiserende for den det gjelder. Flere barn og unge skal få hjelp i fellesskapet og oppleve seg inkludert. Gjennom satsingen Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksiser bidrar PPT til å øke kompetansen til de ansatte i oppvekstsektoren, slik at de settes i bedre stand til å inkludere alle barn i fellesskapet.

PP-tjenesten vil få en reduksjon i rammen for 2025 med kr. 1.000 000. Det betyr reduksjon med 1 årsverk og at vikar ikke settes inn ved lengre permisjoner eller sykefravær. Det vil føre til redusert kapasitet i tjenesten, lengre saksbehandlingstid og mindre tid til veiledning i barnehagene og skolene våre.

PP-tjenesten vil fra 2025 være lokalisert i familiens hus på Brekstad, sammen med familie og forebygging, psykisk helse og rus og barnevernstjenesten. Dette for å fremme økt samhandling mellom flere fagmiljøer som jobber i det forebyggende perspektivet, med målsetting om økte synergier og ivaretagelse av kritisk kompetanse.

Kvalifiseringsenheten

Kvalifiseringsenheten har ansvar for innvandringstjenester og opplæring av voksne deltakere. Vi tilbyr modulbasert opplæring for voksne (FOV) samt tilrettelagt undervisning i henhold til opplæringsloven. I tillegg tilbyr vi opplæring i norsk og samfunnskunnskap for minoritetsspråklige etter integreringsloven. Enheten har hovedansvar for bosetting og inkludering av flyktninger i Ørland kommune.

I 2025 vil Kvalifiseringsenheten fremste oppgave være å følge opp tidligere bosettinger, forberede nye bosettinger og tilby tilpassede skole- og arbeidsløp basert på målgruppen og den enkeltes rettigheter. Kvalifiseringsenheten deltar på satsingsområdet innenfor oppvekst og inkluderende praksis.

For å sikre en effektiv og trygg bosetting samarbeider enheten tett med NAV, helse, oppvekst og frivillighetssentralen/Roret. Dette tverrfaglige samarbeidet er avgjørende for å skape et helhetlig og godt tilbud til de som bosettes. I 2025 vil enheten fortsette det tette samarbeid med NAV for å lykkes med at flest mulig i arbeidsdyktig alder kommer seg ut i jobb. Ørland kommune er også med i nettverket "Flyktninger i jobb" gjennom KS, der deltar representanter fra NAV, HR-avdelingen og kvalifiseringsenheten.

Det er usikkerhet rundt hvor mange flyktninger som vil komme til Norge i 2025, men myndighetene signaliserer at kommunene må være forberedt på å øke mottaket og bosettingene også fremover. Kvalifiseringsenheten må ta ned driftskostnadene med kr. 1.500 000 for 2025. Det betyr 2 årsverk færre til å følge opp i opplæringen og for tilrettelegging i lokalsamfunnet vårt. De reduserte rammevilkårene til oppvekst og helse tilsier at det ikke er mulighet for å bosette i samme størrelsesorden som vi har gjort de siste årene.

Barnevernstjenesten

Oppvekstreformen ble innført 01.01.22 og reformen har sin store målsetting i å sikre barn og familier den hjelpen de behøver, så tidlig som mulig. En rekke oppgaver ble flyttet fra statlig nivå og ned til kommunene. Det ligger et betydelig økonomisk insentiv i å forsterke den tidlige, forebyggende satsningen i kommunene. Dette medfører at barnevern har fått økte kostnader i sine tiltak. Det var nødvendig med en betydelig økning i budsjettamme fra 2021 til 2022 på grunn av endringer av finansieringsform i reformen. Stillinger som tidligere var finansiert direkte av staten, blir nå finansiert over inntektssystemene til kommunene. Videre har kostnaden for fosterhjem, spesialiserte

fosterhjem og institusjon økt betydelig. På grunn av mangel på fosterhjem og institusjonsplasser, tvinges kommunen ut i avtaler med private tilbydere, reformens intensjon til tross. Dette koster. Vi har det siste året opplevd flere brudd i fosterhjem. Når fosterhjemmet av ulike årsaker ikke lenger kan fortsette sitt omsorgsoppdrag, betyr det behov for nye plasseringer og tiltak. Barneverntjenesten kontakter da Bufetat, som også etter reformen har bistandsplikt på dette området. Bufetat har imidlertid så stor mangel på hjem/plasser, at det betegnes som en nasjonal krise. Vi ender da opp med plasseringer i beredskapshjem og akuttinstitusjoner i påvente av riktig tilbud. Det er en vond situasjon for de berørte, og den er økonomisk meget krevende. For Ørlands del er dette svært merkbart i regnskap for 2024, samt for neste års budsjett. Den samme krisen berører også alle nye omsorgsplasseringer. Barneverntjenesten har i 2024 opplevd et vedvarende høyt sykefravær, med alt det medfører.

Samordning og samarbeid er essensielt for å gi barn og familier rett hjelp til rett tid. Fosen barnevernstjeneste deltar i kommunalt forebyggende team og på flere møter i de ulike tiltaksteamene på skoler og barnehager. I tillegg er det månedlige statusmøter mellom leder av barnevernstjenesten, politikontakt, enhetsleder familiehelse og kommunalsjef for oppvekst og utdanning. I 2019 ble Fosen barnevernforum opprettet. Her deltar kommunalsjefer innen oppvekst og helse fra hver kommune, samt barnevernleder og nestleder fra barneverntjenesten. Dette er et viktig og strategisk forum for samhandling og utvikling av området mellom tjenesten og eierkommunene. Hovedfokus på universelle forebyggingstiltak og tidlig innsats skal ligge i kommunen, mens barnevernet skal i hovedsak drive med kjernebarnevern, det betyr de alvorlige sakene hvor barn blir utsatt for alvorlig omsorgssvikt og overgrep og trenger beskyttelse. Det er både givende og krevende å jobbe i kommunalt barnevern. Ivaretagelse av ansatte er et viktig fokusområde og rom for veiledning er avgjørende for å stå i jobben over tid. Barneverntjenesten har bidratt i prosjektet Led Vei, hvor fokuset er nettopp å yte tilstrekkelig veiledning, heve kvalitet og bidra til lavere turnover i kommunalt barnevern.

Fokusområder fremover:

- Fortsette satsningen på familieråd og nettverksarbeid. Verdien av å aktivisere barnets eget nettverk er betydelig.
- Sammen med Bufetat jobber vi med rekruttering av fosterhjem, beredskapshjem og besøkhjem.
- Fortsetter satsningen på kompetanseheving, både for å innfri kompetansekravet, men selvfølgelig først og fremst fordi økt kompetanse kommer barna og familiene til gode.
- Sette søkelys på stadig bedre tjenestetilbud gjennom brukerundersøkelser og å benytte tilbakemeldingene i tjenestens kvalitetsarbeid.
- Fokus på veiledning til ansatte i barneverntjenesten, og oppfølging av nytilsatte.
- Fosen barnevernstjeneste skal over på nytt fagprogram innen utgangen av 2024. Nytt fagprogram for barnevern er en del av reformen som gjelder digitaliseringssatsing og fortløpende innsyn for barn og foreldre.
- Søkelys på tverrsektorielt samarbeid og det må være et stadig prioritert område for tjenestene, administrasjonen og politikere.

Barnevernstjenesten får redusert ramme for 2025. Det gjelder nedtrekk til drift av den interkommunale tjenesten og til lokale tiltak i Ørland kommune. Nedtrekket er til sammen på kr. 650. 000. Det betyr at tjenesten må redusere driftsnivå og tiltak. Ny plasseringer i fosterhjem og institusjoner er ikke beregnet inn i budsjettet.

Forebyggende arbeid/Kommunalt forebyggende team, KFT

Forankring og koordinering av systemrettet forebyggende arbeid gjøres i kommunens overordnede strategisk samhandlingsarena KFT. Denne samhandlingsarenaen har som mandat å sikre tverrfaglige

strukturer, kompetanseutvikling og konstruktiv samhandling mellom tjenesteområdene innenfor oppvekst og helse samt eksterne samarbeidsparter som Fosen vgs., politi, barnevern, NAV og Roret. KFT har 6 møtepunkt i året hvor samhandling og koordinering av tjenester på overordnet nivå samt trender og utfordringsbilder settes på agendaen.

I 2025 vil KFT fortsatt ha et stort og viktig søkelys på utenforskap og forebygging av ufrivillig skolefravær i hele grunnskoleløpet. Frafall i skolen, samt manglende gjennomføring av videregående opplæring er både et samfunnsproblem og en utfordring for den enkeltes liv og fremtid. Det ble våren 2024, i regi av KFT, nedsatt en arbeidsgruppe som skal se nærmere på utarbeiding av en veileder med fokus på hvordan vi jobber forebyggende, og hvordan vi handler når vi blir bekymret. Arbeidsgruppa har bred representasjon fra oppvekt og helseområdet, samt Fosen VGS og PPT og er godt i gang med arbeidet. Utkast til veileder er planlagt ferdig april/mai 2025

Ørland kommune har valgt Bedre tverrfaglig samhandling (BTS) som sin grunnleggende samhandlingsmodell i det tverrfaglige arbeidet. Forankring og implementering av modellen i tjenesteområdene må fortsatt vektlegges også i 2025.

KFT har prioritert å ha et ekstra søkelys på foreldrerollen og nettvett helt ned på 1.trinn. Skolehelsetjenesten sammen med politikontakt og skolenes FAU, har våren 2024 gjennomført møter på enkelte skoler med dette som tema. Erfaringene fra dette er så gode at KFT har besluttet at i løpet av våren 2025 skal 1.trinn på alle skoler gjennomføre temamøte for foreldre vedr nettvett etter denne modellen.

I tillegg vil KFT i planperioden ha et kontinuerlig søkelys på:

- Forebyggende tiltak og tidlig innsats rettet mot en økende trend med rus blant ungdom og unge foreldre
- Alkoholforebyggende program i ungdomsskolene
- Tverrfaglige halvdager i regi av KFT for personer som jobber med barn og unge i kommunen
- Samhandling og koordinering av tiltak i regi av Roret og frivilligheten
- Følge opp og iverksette tiltak beskrevet i Strategisk plan for forebygging og tidlig innsats.

Kommunedelplan for oppvekst, fase 2

I 2025 skal vi jobbe med å iverksette kommunedelplanen for oppvekst og arbeidet med aktuelle temaplaner vil pågå i hele planperioden.

Inkluderende praksiser

Oppvekstsektoren har flere styrkingstiltak og utviklingsforløp, og Inkluderende praksiser er vår største satsing i økonomiplanperioden. Utviklingsarbeidet foregår i et læringsfellesskap mellom Fosen-nettverket og Dronnings Maud Minne Høgskole (DMMH) og Senter for praktiskrettet utdanningsforskning (SePU) ved Høgskolen i Innlandet. Kompetanseheving innen Inkluderende praksiser er et bevisst valg da temaet er sentralt i forhold til intensjonen i barnehagens rammeplan, Læreplanverket LK20, Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, Oppvekstreformen og ny opplæringslov. Inkluderende praksiser er en videreføring av prioriteringen Fosen-nettverket har hatt over flere år med utvikling av voksenrollen, relasjonskompetanse og relasjonsarbeid i barnehage og skole. Målsettingen er at barnehagen og skolen skal gi et inkluderende tilbud til alle barn og unge uavhengig av bakgrunn og forutsetninger. Inkluderingsprinsippet vil sette føringer for hvordan vi skal innrette det allmennpedagogiske tilbudet til alle våre barn og unge i barnehage og skole. Mesteparten av utviklingstiden i 2025 er satt av til arbeid med Inkluderende praksiser. Inkluderende praksiser er forankret i satsingsområdene i kommunedelplanen, og innebærer derfor også en realisering av denne.

Overordnet språkplan

Både nasjonalt og lokalt ser vi behovet for en mer bevisst satsing på lesing og skriving som grunnleggende ferdighet. Vi vil i 2025 fortsette prosessen med en overordnet språkplan som skal vise retning og gi prinsipper for arbeidet med å stimulere til og utvikle barn og unges motivasjon og glede for skriving og lesing. Språkplanen skal innbefatte alle som jobber med barn og unge og som kan være gode ambassadører på området. I tillegg til barnehage og skole er PP-tjenesten, kulturskolen, helsestasjon og biblioteket med i utvikling av en felles språkplan i samarbeid med Skrive- og lesesenteret ved NTNU i Trondheim. Språkplanen vil bli en av kommunedelplanens temaplaner.

Tilsyn ved Statsforvalteren skoleåret 2024-2025

Statsforvalteren fører tilsyn vedrørende skolemiljø og internkontroll i skolene i Ørland høsten 2024. Formålet med tilsynet er å undersøke kommunens arbeide med å sikre et trygt og godt skolemiljø. Tilsynet vil gi oss god mulighet for læring og kollektiv utvikling på området. Tilsynet vil være en god anledning til å bli bedre kjent med føringene i ny opplæringslov og utgangspunkt for justeringer og praksisendring i tråd med ny lovgivning. Dette blir et prioritert område i 2025.

Tiltak for å være i henhold til budsjettrammen for 2025

Ørland kommune drifter en svært kostnadseffektiv oppvekstsektor. Kommunens økonomiske ramme til barnehage- og skolesektoren er blant landets laveste. Barne- og elevtallet holder seg stabilt, og det er ikke forventet særlig nedgang i demografien før i siste del av økonomiplanperioden.

Følgende tiltak settes opp for å balansere i henhold til budsjettrammen for 2025. Flere av tiltakene ble også foreslått i økonomiprojektet våren 2024. Tiltakene vil få konsekvenser for det enkelte området, og for helhet og sammenheng i det lange læringsløpet. Barnehage og skole som forebyggende instanser blir utfordret og i tillegg reduseres forebyggende tiltak som skolehelsetjenesten og Los-tjenesten i helse. Dette er viktige tjenester inn mot barn og unge i grunnskolen og i videregående skole.

Nr.	Tiltak og konsekvens	Årlig effekt	Årsverk
1	Ta bort økt grunnbemanning barnehage	5.200 000	8
	Færre voksne på avdeling for oppfølging av barnegrupper og enkeltbarn. Sårbarhet i forhold til det forebyggende perspektivet. Økt sårbarhet ved fravær og mindre forutsigbarhet i ansattes hverdag. Ledere må i større grad på avdeling og tid til oppfølging av ansatte/nærledelse blir redusert. Tilbud om mat i barnehagen må justeres ut fra dagens praksis.		
2	Redusere grunnbemanning skole	3.000 000	4
	Færre voksne til å følge opp elevgrupper og enkeltelever. Sårbarhet i forhold til det forebyggende perspektivet. Redusert pedagogisk handlingsrom og mulighet for faglig og sosial tilrettelegging, noe som kan føre til reduserte læringsresultater, flere skolemiljøsaker og økt skolefravær. Aktivitet ut over undervisning reduseres, også tilbud om skolemåltid. Fare for brudd på lærernormen. Ledere må i større grad inn i undervisning og tid til oppfølging av ansatte/nærledelse blir redusert.		
3	Redusere innkjøp av læreverk/læremidler skole	1.000 000	
	Redusert innkjøp av læreverk og forbruksmateriell i alle skolene. Bruk av bundne fondsmidler skole og LK20, hvis behov for innkjøp.		
4	Reduksjon av ramme til kvalifiseringsenheten	1.500 000	2
	Færre til å følge opp opplæring og integreringsarbeidet. Redusert samarbeid med øvrige instanser.		
5	Reduksjon i PP-tjenesten	1.000 000	1

	Bortfall av kritisk kompetanse, lengre saksbehandlingstid og mindre støtte og oppfølging av barnehager og skoler		
6	Redusere tiltak barnevern	400 000	
	Færre tiltak for barn i Ørland kommune, redusert bruk av ekstern bistand		
7	Redusere fellesutgifter barnevern	250 000	
	Effektivisere driften i det interkommunale barnevernet ytterligere		
8	Reduksjon felles administrasjon oppvekst	600 000	
	Redusert kapasitet til samhandling og koordinering rundt det tverrfaglige forebyggende arbeidet. Færre tverrfaglige fagdager og mindre kompetanseheving. Redusert kapasitet til å ivareta og utvikle planverk, systemer og strukturer. Redusert bruk av ekstern kompetanse.		
9	Oppstart strukturelle endringer fra høsten 2025	600 000	1
	Sak til politisk behandling i mars 2025 som belyser datagrunnlag, tiltak og medvirkningsprosess.		
Sum		13.550 000	16

Investeringsbehov i oppvekstsektoren

IKT

Oppvekst har utarbeidet en digital plan for barnehage og skole. I tillegg til kompetansemål for opplæringen beskriver også planen det årlige investeringsbehovet for digitale verktøy i sektoren. For å kunne følge opp planen må det avsettes kr 3. 400 000 årlig til innkjøp av nettbrett til alle elever på 1. trinn og bærbar pc til alle elever på 6.trinn. I tillegg er det årlig behov for utskiftning av pc til flere ansatte, samt påfyll av headset og digitale tavler etter behov. Hvis rammen blir redusert så må planen justeres, og ansattes og elevenes tilgang til digitale verktøy reduseres. Dette vil gi konsekvenser for den delen av opplæringen og informasjonsflyten som skal foregå på digitale flater.

Bygg

Det vil være behov for oppgradering av Botngård barneskole, da skolen er lite tilpasset dagens pedagogiske drift. Bygningsmassen består av lange korridorer, lite hensiktsmessige garderobeløsninger og slitte undervisningsareal.

Kvalifiseringsenheten som har lokaler på øvre internat, har mangel på klasserom, gruppe- og arbeidsrom og garderobeløsninger.

Solkysten barnehage, avdeling Lysøysund har ikke tilfredsstillende lokaler verken for barna eller ansatte. Det gjelder kjøkken, fellesrom, arbeidsrom og garderober. Inneklima er ikke tilfredsstillende.

Samfunnsutvikling og tekniske tjenester

	Budsjett 2025	Revidert Budsjett 2024	Opprinnelig budsjett 2024	Regnskap 2023
Administrasjon/ledelse	1 680	2 243	462	2 981
Plan, forvaltning og landbruk	13 632	14 825	14 825	11 347
Samfunnsutvikling	5 457	6 181	6 356	6 747
Vann	-28 010	-21 494	-21 494	-17 906
Avløp	-9 273	-8 255	-8 255	-6 089
Fosen Brann og redning (FBRT)	15 113	15 113	15 113	9 599
Kommunalteknikk	15 872	16 553	16 678	16 701
Eiendom	41 569	38 423	39 874	43 453
Boligkontor	2 462			
Samfunnsutvikling og tekniske tjenester	58 502	63 590	63 560	66 834

Mål og ambisjoner 2025

Overordnede mål og ambisjoner

Samfunnsutvikling og tekniske tjenester skal ha et stort fokus på å oppnå mål som er satt i kommuneplanens samfunnsdel.

Samfunnsutvikling og tekniske tjenester gikk gjennom en større administrativ endring i 2024. I 2025 skal enhetene innen Samfunnsutvikling og tekniske tjenester ha fokus på å realisere gevinstene ved denne organisasjonsmodellen:

- Samfunnsutvikling: Samhandling og sikre eksterne midler til utvikling
- Plan, forvaltning og landbruk: Sikre høyt nivå og effektivitet på forvaltningsoppgaver og lovpålagt planlegging
- Tekniske tjenester: Sikre optimal forvaltning, drift, vedlikehold og investeringer på kommunale bygg og infrastruktur.

Under er det satt overordnede mål og ambisjoner sett opp mot kommuneplanens samfunnsdel for Samfunnsutvikling og tekniske tjenester:

Ørland 2034 er klimanøytral

- Redusere kommunens energiforbruk med 10 % i 2025
- Legge til rette for klimavennlig el-biler med tilhørende ny ladeinfrastruktur
- Legge til rette for redusert bilbruk
- Gode miljø- og klimatiltak i planlegging og i anbud for kommunale investeringer
- Klimatilpassing i form av overvannshåndtering

Ørland snakker sammen!

- Være pådriver for samhandling mellom kommune, frivillighet, næringsliv, innbyggere og andre aktører
- Fokus på næringsarbeid/-utvikling og samarbeide med flere aktører for å sikre attraktivitet for bo- og blilyst
- Påvirke og prioritere oppgaver som gir merverdi for næringsliv og innbyggernes folkehelse
- Arbeide med internkontrollsystemet for å sikre rettferdig og forutsigbar saksbehandling

- Implementering av kommunens styringssystem og arbeid med LTV grupper for å sikre gode styringslinjer og avklarte rollefordeling.

Ørland skaper livsglede!

- Bidra til å sikre ekstern finansiering til trafikksikkerhetstiltak, klimatiltak, naturmangfold, idrett- og nærmiljøanlegg, utvikling av havner og andre næringsrelatert investeringer og andre tema som ofte har sammenheng med FN's bærekraftsmål.
- Trygge skoleveg og i nærmiljøet gjennom satsing på gang- og sykkelveger, samt å tilrettelegge nærmiljø, møteplasser og aktiviteter slik at de er inkluderende for eldre.

Ørland utvikler mangfold!

- Helhetlig arbeid med kommuneplanens arealdel
- Utarbeide en kommunedelplan for Klima, miljø og naturmangfold og en kommunedelplan for Kulturmiljø og kulturminner.
- Utarbeide trafikksikkerhetsplan
- Utarbeide strategisk næringsplan
- Samordne og videreutvikle den kunnskap og kompetanse som ligger hos ansatte i dag.
- Utvikle et tett samarbeid mellom de tre enhetene.

Status og utfordringer

Kommunen har et energiforbruk i kommunale bygg på ca. 17 GWh. Dette fordeler seg på cirka 12 GWh strøm og 5 GWh fjernvarme. Gjennom energiøkonomiseringstiltak som varmepumper og styringssystem er det et mål om å redusere energibruken med 0,5 GWh/år de første årene, for så å se på mulighet for produksjon av energi gjennom solcellepanel utover i perioden. Et unntak er ved elektrifisering av kjøretøyparken der det dette året vil være behov for opp imot 0,5 GWh strøm til drift av bilparken og elektrifisering av buss. Konsekvens av at det ikke er avsatt midler til strukturelt vedlikehold er at etterslepet har til 2022 steget til et kalkulert omfang av 852 MNOK. Dette inkluderer økt akkumulert etterslep (25 MNOK), prisstigning (100MNOK) og kostnadsutvikling (19 MNOK). Det tilsvarer en tredjedel av totale verdi på eiendomsporteføljen.

Spesielt innen helse merkes etterslepet godt. I 2023 og 2024 har det vært behov for å gjøre akutttiltak på barne- og avlastningsboliger, og på arbeidsplasser for hjemmetjenesten på Brekstad. Det er også registrert vesentlige avvik for arbeidsplassene Soltunet, Hildatunet og hjelpemiddelsentralen. Det er behov for investeringer her, men det er ikke satt av midler til dette i 2025.

Det er nye krav til både klima og miljø for bygg. Eiendomsavdelingen har ansvar for å legge til rette for kildesortering i alle kommunale bygg. Dette skjer i samarbeid med Fosen renovasjon. Lysrør er i ferd med å bli forbudt å selge, dette betyr at overgangen til LED-lys må gå raskere. Dette vil gi både en miljøgevinst og vil være et energisparende tiltak. Behovet for investering i tiltak er større enn det som er mulig innenfor investeringsbudsjettet.

Eiendom har en meget stram økonomi og må prioritere sine aktiviteter strengt. Forventinger fra brukere til drift/vedlikehold/service, er høyere enn det som kan innfris. Fokuset er å ha god dialog med brukere slik at brukere er også klar over hva de kan forvente av avdelingen.

I 2024 har eiendom fått nye utgifter ut over lønnskostnader. Dette inkluderer høyere kommunale avgifter og nye brakker for barne- og avlastningsboliger. Dette medfører større behov for kutt innen andre tjenester og bygg i tillegg til allerede igangsatte kostnadsreducerende tiltak.

Klimavennlige transportmetoder vil være viktig i årene som kommer. I 2022 brukte kommunens kjøretøy 38 000 liter bensin og 28 000 liter diesel. Dette tilsvarer et utslipp på 164 tonn CO₂.

Kommunen startet i 2024 ny anbudsrunde for kommunens kjøretøy. Her vil det være en avveining mellom elektrifisering av kjøretøyparken og systematisk med samfunnssikkerhet og beredskap i samarbeid i forhold til bortfall av strøm. Elektrifisering av kjøretøyparken kan redusere klimagassutslippene i de kommende årene med 150 tonn CO₂. Elektrifisering av kjøretøyparken vil fortsette

Reduksjon av bilbruk vil også kunne være et tiltak for å redusere utslipp av CO₂, spesielt i forhold til kommunens innbyggere. Det er viktig er det tilrettelegges for at barn og unge kan ferdes trygt på skoleveg og i nærmiljøet gjennom satsing på gang- og sykkelveger, samt å tilrettelegge nærmiljø, møteplasser og aktiviteter slik at de er inkluderende for eldre. Dette vil også kunne redusere biltrafikken. For å oppnå dette må det samarbeides på tvers av enheter både innenfor Samfunnstunsvikling og tekniske tjenester, andre enheter i kommunen, samt eksterne parter.

Videre vil det på sikt være aktuelt at en el-buss mellom Brekstad og Bjugn kan avlaste biltrafikken og øke mobiliteten spesielt for barn og unge mellom disse tettstedene. Økt mobilitet vil også bidra til at alle kan delta i arbeidsliv, fritidstilbud og det sosiale livet, uavhengig av forutsetninger.

I løpet av 2023 og 2024 er det satt i gang flere fellesprosjekter med både fylkeskommune, AtB og Forsvaret for å redusere klimautslipp. Det første er sammen med fylkeskommunen og AtB, som i løpet av 2025 igangsetter et nytt anbud med elektrifisering av hurtigbåt. Dette skjer i samarbeid med kommunen som eier av kollektivknutepunktet.

Bygg- og anleggsbransjen i Norge står for 15 % av Norges klimagassutslipp. Kommunens målsetting vil derfor være en viktig føring for kommunens bygg- og anleggsprosjekter, men også for kommunens planlegging. Utslipp skal være på agendaen i alle prosjekt, og da særlig i større prosjekter. Vi vil bruke forskjellige styringsmuligheter for å redusere utslipp. Hvilke vi bruker, vil være avhengig av prosjektets art og omfang. Gjennom god planlegging og valg av løsninger kan vi redusere utslipp, eksempelvis kan vi justere terreng høyder for å redusere behov for massetransport. Gjennom valg av løsninger kan vi velge materialer som har lav eller redusert utslipp. I tildelingskriteriene vil vi kunne vektlegge utslipp fra anleggsmaskiner for å stimulere overgang til maskiner med lavere utslipp. Gjennom kvalifikasjonskrav vil vi kunne stille absolutte krav.

Arbeid med kommuneplanens arealdel er igangsatt. Kommuneplanprosessen er svært viktig for den nye kommunen med tanke på samfunnsutvikling, da spesielt mot bosetting og næringsutvikling. I kommuneplanens arealdel legges de arealmessige rammene både for kommunen og privat næringsliv. Arbeidet med kommuneplanens arealdel vil ta cirka 3 år. På grunn av redusert kapasitet og økonomiske tiltak må omfanget av arbeidet reduseres noe og planarbeidet kan ta lenger tid.

Det vil bli arbeidet med en egen kommunedelplan for Klima og miljø, kommunedelplan for naturmangfold og en kommunedelplan for Kulturmiljø og kulturminner. Dette vil bli viktige tiltak for å bevare naturmangfold og økosystemer gjennom kunnskaps- og kompetanseutvikling, forvaltning og formidling. I tillegg til å utvikle kunnskap og kompetanse om kulturminner og kulturmiljø i kommunen, herunder samiske kulturminner for å styrke forvaltningen og formidlingen av vår kulturarv. Kommunedelplan for naturmangfold planlegges ferdigstilt i 2025.

Kommunal planstrategi ble vedtatt i 2024. I henhold til kommunal planstrategi skal det utarbeides strategisk næringsplan. Det skal også utarbeides en trafiksikkerhetsplan. Disse vil bli viktig for arbeidet med kommuneplanens arealdel.

Spredt avløp prosjektet, som omhandler kartlegging, tilsyn og utbedring av private avløpsanlegg vil foregå frem til 2033. Prosjektet har nå kommet inn i en ny fase, hvor det er kommunen som nå må komme i gang med tilsyn og saksbehandling i henhold til tiltaksplanen som ble vedtatt i 2021. Prosjektet finansieres hovedsakelig innenfor selvkost. Det er behov for tilstrekkelig kapasitet innenfor kompetanseområdet for klima og miljørådgiver.

I driftsbudsjettet er det innlagt nødvendige kostnader med å drifte vannforsyningen. For å sikre at vannet kommer frem, jobbes det kontinuerlig med vedlikehold av renseanleggene, ledningsnett og pumpestasjonene rundt om i kommunen. Dette gjøres blant annet ved bruk av nye teknologier som gir oss bedre oversikt og som igjen fører til mer lønnsom økonomisk drift. Fokusområdet er lekkasjesøking på drikkevannsnett og utskifting av gamle rørledninger. Drikkevannsforskriftens krav om farekartlegging og dokumentasjon skal det jobbes videre med, samt vurdere behovet for kommunedelplan vannforsyning.

Vinterdrift av veger gjennomføres av entreprenører etter anbud. Frem til 2022 har kontraktene vært basert på gamle avtaler fra før kommunesammenslåing. I 2022 ble det gjennom nytt anbud. De faste kostnadene er etter anbud, økte betydelig. Totale kostnadsøkninger fra 2022 er på nærmere 4 millioner kroner. Dette er kompensert i budsjett for 2023 og i 2024. I 2025 skal det jobbes for å redusere denne kostnaden.

Kommunen har flere kaianlegg. Tilstanden på flere av disse anleggene er slik at de trenger en kraftig oppgradering dersom de i framtiden skal fungere som forutsatt. Her må det sees på mulighet for finansieres blant annet gjennom statsbudsjett, spesielt til kommunale havner på Uthaug og Valsneset. Det jobbes med å øke inntektene slik at kommunen får mulighet for videre tilrettelegging for blå næring.

Kommunen har store grøntarealer som skal holdes i regelmessig hevd. Fokuset på grøntanlegg i sentrum, samt oppgraderingen som ble utført på badeplassene har gitt mange positive tilbakemeldinger. Det er også tilkommet nye driftsbehov, deriblant kunstgressbaner. Her står fotballklubbene for den ukentlige driften, mens det årlige vedlikeholdet må gjennomføres av kommunen. Det er ikke funnet midler til å dekke denne økte vedlikeholdskostnaden, noe som vil bety en redusert standard på grøntareal.

Fosen Brann og Redning IKS (FBRT) er et interkommunalt selskap eid av Åfjord og Ørland kommune. Det drives forebygging, beredskap og feiing innenfor de to kommunene. Det har de siste to årene vært en vesentlig kostnadsøkning grunnet utskifting av utsyr og nye tariffavtaler innenfor dette området. I tillegg har man gått over til den kostnadsdelingen som er vedtatt i Fosensamarbeidet. Det medførte en ekstra kostnadsøkning for Ørland kommune. I tillegg medfører vertskapet for hovedflybasen ekstra kostnader for FBRT. I budsjettet er ikke rammene for Fosen brann og redning økt. Om disse økes vil dette bety at drift og vedlikehold av øvrige kommunale bygg må ytterligere reduseres.

Med et begrenset kommunalt budsjett vil det bli viktig at kommunen sikrer ekstern finansiering for å følge opp de satsingsområdene som er valgt til kommuneplanens samfunnsdel. Det ligger flere muligheter for finansiering av bo- og bilyst utenfor det kommunale budsjettet. Dette gjelder blant annet trafiksikkerhetstiltak, klimatiltak, naturmangfold, idrett- og nærmiljøanlegg, og andre tema som ofte har sammenheng med FN's bærekraftsmål.

I tillegg til å bidra til å skaffe eksterne midler har enhet for Samfunnsutvikling ansvar for drift av den kommunale lufthavna. Det forutsettes at alle utgifter til drift av lufthavna dekkes over statlige/fylkeskommunale tilskudd og inntekter fra avgifter. Flytilbudet mellom Ørland og Oslo er viktig både for reiselivet, for Ørland flystasjons drift, for næringslivet og for den jevne innbygger. Det skal jobbes med at strekningen Oslo - Ørland blir en nasjonal FOT-rute.

Samfunnsutvikling og tekniske tjenester vil ha en sentral rolle i å legge til rette for boligsosialt arbeid. Å sikre tilstrekkelig kvalitet på kommunale boliger vil være en sentral oppgave. Gjennom salg av de dårligste boligene de siste årene har kapitalkostnadene blitt redusert, men mangel på nye investeringer i boliger er en stor utfordring og reduserte inntekter på eiendomsforvaltning.

Næringens Hus på Brekstad skal være en arena for næringsutvikling. I 2025 samles enhetene Plan, forvaltning og landbruk sammen med enhet for Samfunnsutvikling på Næringens hus. I tillegg

etableres boligkontor her. Her er det tilgang til møterom, enkeltkontor, kantine og andre fellesfasiliteter. Det å samle flere ressurser på ett sted vil føre til økt samarbeid og knoppskyting både mellom de som har fast tilhold på huset og de som benytter det som pendlerkontor, gründerkontor eller annet.

Det oppleves at ansvars- og oppgaveporteføljen til kommunene er økende innen landbruk, men med mindre økonomiske rammer. Dette gjør at kommunen har fokus på rasjonelt og strukturert samarbeid mellom enheter. Regionsamarbeidet er viktig for videre kompetansebygging og bygdeutvikling. Landbrukskontoret har fokus på nærings- og bygdeutvikling, bolyst og miljø lokalt og regionalt.

Mange gårdsbruk står foran et generasjonsskifte. De økonomiske rammene i næringen er marginale, og det lokale landbruket opplever sterk konkurranse om arbeidskrafta. Kommunen bør fortsatt ha fokus på blågrønne muligheter og produksjonsmuligheter mellom fiskeri/havbruk/landbruk. Det samme gjelder innenfor reiseliv, mat og kulturlandskap. Nasjonal interesse for historiske, marine, biologiske og kulturlandskapsmessige verdier, for eksempel Utvalgte kulturlandskap (UKL) på Austrått og Tarva, gir muligheter som kommunen og lokalsamfunnet må ha sterkt fokus på i årene framover.

Miljø- og klima vil få enda større fokus i årene framover innen landbruk. Å holde matjorda i god hevd betyr i praksis å opprettholde god dreneringstilstand på jorda. Grøfting og kanalisering er svært dyrt, men absolutt nødvendig. Ørland har i flere år yta kommunalt dreneringstilskudd, men administrasjonen har ikke funnet rom for dette innenfor budsjettet.

Ørland kommune er, jfr. dyrehelsepersonellovens bestemmelser, pliktig til å sørge for tilfredsstillende tilgang på veterinærtjenester fra dyrehelsepersonell og å organisere en klinisk veterinæravakt utenom ordinær arbeidstid. Det skal være en forsvarlig veterinærdekning hele døgnet. Det er nødvendig å utvikle veterinærtjenesten i Ørland slik at det blir mulig å rekruttere. Det må arbeides med å utvikle en bærekraftig veterinærtjeneste, ellers risikerer man å miste dagens veterinærer og det vil være umulig å rekruttere nye til dagens ordning. Det er høyst usikkert om det i det hele tatt er mulig å få tak i vikarer. Innenfor budsjettet er det ikke funnet midler til at Ørland kommune finansierer dette behovet.

De siste års positive utvikling innen «Blå sektor» i Ørland kommune fortsetter. Innen fiske planlegger og gjennomfører flere bedrifter utvidelser og utbygging av nye produksjonsanlegg. Dette vil gi fiskerne bedre mulighet til leveranse av fangst, og Ørland kommune har nå en økende andel yngre fiskere som satser på fiske som levebrød. Utviklingen fører til et større press på Ørland kommune for å legge til rette for vekst innen denne sektoren. Dette gjelder særlig utbygging av næringsarealer, infrastruktur (strøm/vann/avløp/vei etc.) og kaier/havneanlegg, noe som er utfordrende i en kommune med pressede økonomiske rammer. Her må det også tas hensyn til at vekst kan gi økte inntekter (havbruksfond, skatteinntekter, salg av arealer, utbygging innen VAR områder etc.).

Nasjonale ambisjoner og siste års utvikling, tilsier at maritime næringer vil være et av de viktigste områdene for Ørland når det gjelder fremtidig næringsutvikling og vekst i sysselsetting i kommunen. Gjennom generasjoner har våre hav- og sjøområder vært forvaltet på en bærekraftig måte. Statsforvalteren og Miljødirektoratet er innstilt på å innføre marint vern av store deler av våre sjøarealer, med bakgrunn i de verdier som ligger her. For å sikre både bærekraftig næringsutvikling og bærekraftig utvikling av naturkvaliteter, er det viktig at kommunen fortsatt har rollen med forvaltning av områdene gjennom plan- og bygningsloven, og at dette ikke sentraliseres gjennom maritimt vern.

Ørland kommune er et sentralt knutepunkt i Trøndelag og på Norskekysten, med havner som gir store muligheter for utvikling innen havbruk, fiske, industri og transport/logistikk. Innrapportering til SSB (2020) viser at over 1 mill. tonn gods fraktes årlig inn og ut av kaianlegg i Ørland på havneanlegg i Lysøysundet, Valsneset, Bjugn fjorden, Uthaug og Ottersbo. Det må utarbeides en strategi for hvordan man kan utvikle våre havner som et verktøy til vekst og utvikling.

Å oppnå synergier mellom forsvaret, lokal og regional næringsutvikling er viktig. Kommunen har regulert og opparbeidet areal for forsvarsrelatert næringsutvikling nær Ørland flystasjon. Det må jobbes aktivt videre for økt verdiskaping relatert til aktiviteten på kampflybasen. Finansiering til Forsvarskoordinator ligger inne i budsjettet for Næring.

Prioriterte tiltak og gevinst 2025

For å komme innenfor budsjett er det gjort flere overordnede tiltak:

- Arbeid med Næring, samferdsel og utviklingsarbeid er samlet på en enhet, men den totale rammen og antall ansatte som jobber med dette er redusert.
- Administrasjonens arbeid med investeringer skal kostnadsføres på investeringsprosjektene. Dette betyr at strategisk arbeid ut over punktene over, er redusert til et minimum for næringsutvikling og eiendomsutvikling. Budsjettet for strategisk arbeid med eiendomsutvikling har blitt redusert og budsjett for næringsutvikling og trafiksikkerhetsarbeid opp mot fylket og kommuneplanens arealdel, er totalt 1 million kroner.
- Vinterdrift er de siste årene justert opp i henhold til forventet kostnadsnivå. Kostnadene er økt med 4 millioner på bakgrunn av nytt anbud, hvorav 1 million ble justert i budsjett for 2023. I 2025 skal det jobbes med å justere ned denne kostnaden.
- Eiendom har fått reduserte inntekter de siste årene på grunn av endring av formål for bygg og salg av bygg som tidligere skaffet inntekter. Faste avgifter som kommunale avgifter og dyre midlertidige løsninger til brakker for arbeidsplasser innen helse har også medført økte kostnader. Videre har avdelingen gjennomført lovpålagte oppgaver som tilsyn med utvendige områder ved kommunale bygg og fått ansvar for skjøtsel av lekeapparater. Tiltak med avhending av bygg og reduserte standarder på renhold er lagt inn som kompenserende og kostnadsreducerende tiltak.
- Investeringer har fokus på redusert energiforbruk gjennom bedre styring og teknologiskifte. På grunn av økt energibruk til oppvarming av basseng og lading av el-biler, vil ikke dette få full effekt før i 2025. Samtidig er det reduserte muligheter for investeringer slik at målene om redusert energi ikke blir realisert.
- Det er ikke satt av tilstrekkelige midler til vedlikehold. Forfallet på bygg vil derfor fortsette. Det er heller ikke satt av midler til nye boliger. Tilbudet for kommunale utleieboliger er kritisk i forhold til standard og antall. Arbeid med tildelingsavtaler vil kompensere noe for dette, men ikke nok. Hoveddelen av kommunale boliger er fra 1970-2000.
- Bemanningen på eiendomsdrift vil være på ca. samme nivå som før, dvs. at en i forhold antall m² med bygg er har en ca. 30% underbemanning. Ved reduksjon av antall bygg vil en kunne redusere bemanningen, men vil da fortsatt ha en underbemanning. Det er kun avsatt midler til høyst nødvendige reparasjoner og ikke til strukturelt vedlikehold. Renhold har tidligere redusert kvaliteten og vil måtte se på ytterligere nivåsenking i 2025. Med redusert kvalitet og redusert antall bygg vil bemanningen bli redusert.

Samfunnsutvikling og tekniske tjenester har en betydelig del av arbeidet innen selvkost. Disse inntektene og utgiftene kommer ikke frem av budsjett, men det er inkludert i oversikten.

Nr	Tiltak og konsekvenser	Årlig effekt	Reduksjon årsverk
1	Avslutte deltakelse i interkommunalt politisk råd Lakseregionen	400.000 kr	
	Fokusere på Fosen IKPR og avslutte interkommunalt politisk råd Lakseregionen. Finansiering av deltagelse Fosen IKPR ligger innenfor budsjettet til enhet samfunnsutvikling		
2	Reduksjon strategisk arbeid med kommuneplan og tjenestenivå	500.000 kr	
	Arbeid med klima og miljø blir utsatt/nedprioritert mot eksterne. KPA arbeid med klima og miljø tar lengre tid. Kommunedelplaner Klima og miljø tar lengre tid. Klima og miljørådgivers arbeid fokuseres mer mot selvkost, blant annet arbeid med selvkostområdet spredt avløp økes med 20%. Innen landbruk må kommunens samlede ressurser utnyttes bedre blant annet med tette samarbeid med klima- og miljørådgiver.		
3	Redusere og effektivisere drift av parkanleggene i kommunen.	200 000 kr	0,3
	Det investere i robotklippere ved Mebostad, St Georgs vei, Ørland stadion og areal ved begge sykehjem. Parkanlegg får redusert vedlikehold (endre parkanlegg til enklere vedlikehold)		
4	Redusert energiforbruk	500 000 kr	
	Utskifting av gatelysarmatur til led lamper. Overgang til LED-lys i bygninger og andre energireduserende tiltak i kommunale bygg.		
5	Redusert vintervedlikehold	150 000 kr	
	Effektivisere vintervedlikehold, gjennomføre avtalt kvalitet på vintervedlikehold og reduser strøing av flatt kjøreareal.		
6	Inntektsøkning	150 000 kr	
	Økt fokus på inntjening på f.eks. havner og bygg.		
7	Søkelys på investeringsprosjekt	600 000 kr	
	Økt bidrag fra egne ansatte i prosjekt og redusert bruk av konsulenter.		
8	Redusert renhold	500 000 kr	0,7
	Renhold ved kultursenter i helger avsluttes. Mindre renhold på helg fører til at den som jobber på kultursenteret må ta noen renholdsoppgaver for å holde det ryddig. Redusert renhold på skoler og administrasjonsbygg. Redusere innleid renhold ved korttidsfravær. Noe redusert kvalitet på renhold de dagene det ikke blir leid inn folk.		
9	Redusert drift og areal	150 000 kr	
	Bedre system i bestilling av håndverkere (færre besøk er mer effektivt). Ikke bestille elektriker, rørlegger og andre håndverkere før en har flere jobber; samle jobber som gir færre besøk. Konsekvens: noen ganger vil det ta lengre tid for å få byttet lysarmaturer osv. Ikke bruke mer areal enn nødvendig, (eks: tom barnehageavdeling, haller, skolearealer) åpningstider kino etc. (energikostnader). Barnehager som ikke har behov for alle avdelinger, bruker bare det de trenger og ikke tomt areal. Kino har flere besøkende pr. forestilling og ikke lange åpningstider (varme-ventilasjon)		
10	Redusert arbeid med tomte- og næringsutvikling	700 000 kr	1,0
	Redusert arbeid med salg av kommunale tomter i regi av kommunen. Redusert tilbud om bistand ved mindre tomtejusteringer mm.		
11	Selvkost – Redusere areal til lager mm	300 000 kr	

	Redusert lagerhold, effektivisere daglig drift, salg av rør og rørmateriell med redusert kvalitet. Stenge lagerareal- Lerbern. Behov for nytt renseanlegg Hovdetåa og vannrensing på Barset-samkjør lager, spiseplass og garderobe.		
12	Selvkost – Fokus på investeringsprosjekt	1 200 000 kr	
	Økt bidrag fra egne ansatte i prosjekt for selvkost.		
14	Redusert areal gamle Bjugn rådhus	1 000 000 kr	1
	Bygget er lagt ut for salg		
15	Redusert areal innenfor bygg oppvekst og kultur/idrett	1 000 000 kr	1
	Forutsetter vedtak om reduksjon av hele bygg innen disse tjenesteområdene		
	Total ink. selvkost	7 350 000 kr	4
	Total eks. selvkost	5 850 000 kr	4

Prioriterte investeringer

De største nye investeringene er innenfor selvkostområde vann. Investeringene frem til de siste 10 årene har vært svært lave. Dette må kompenseres for å sikre alle innbyggere et trygt drikkevann som tilfredsstiller kravene i drikkevannsforskriften, på en slik måte at ikke kvaliteten forringes.

I henhold til drikkevannsforskriften skal vannverkseieren sikre at vannforsyningssystemet er utstyrt og dimensjonert samt har driftsplaner og beredskapsplaner for å kunne levere tilstrekkelige mengder drikkevann til enhver tid.

Samfunnsutviklingen i vårt distrikt har i de senere årene vært preget av høy etableringsaktivitet både innen forsvaret og det private næringsliv. Dette har i sin tur resultert i høy kommunal aktivitet, ikke minst i vannforsyningssammenheng. Man har sett at en god og stabil vannforsyning med høy kvalitet på vannet, har vært en av forutsetningene for at næringsetablering skal finne sted. I årets budsjett og langtidsplan vil man fortsatt ha fokus på å tilrettelegge og utvikle vannforsyningen slik at etablering av nye næringer og utvidelser av eksisterende næringer kan fortsette. Sammen med strømforsyning og fibernett-tilgang, er tilfredsstillende vannforsyning en viktig premiss for at man skal lykkes med dette arbeidet.

Eksisterende anlegg har en maksimal kapasitet i dag på ca. 120 l/s. Dette er omtrent det samme som dagens forbruk i maks døgn. Midlere forbruk av rent vann i dag er ca. 75 l/s. Nye Ørland VBA er dimensjonert for å kunne levere 200 l/s. Kommunen har vurdert dette til å være maks døgn forbruk i framtidig situasjon. Økningen på ca 60 % fra i dag, er spesielt for at ny vannkrevende industri skal kunne etablere seg i kommunen.

Innen avløps-området er lekkasjetetting og utskifting av avløpsledninger et prioritert område. Kommunen må tilpasse seg nye klimautfordringer. Avløpsledninger må dimensjoneres opp for å ha kapasitet til økt nedbørsmengder/intensivnedbør.

Det er vektlagt flere tiltak for å styrke forhold for gående og syklende i sentrumsområder i 2023/2024. I 2025 blir det fokus på å få gjennomført de igangsatte prosjektene. Det planlegges å avslutte tiltak rundt knutepunktet på Brekstad for gående og syklende, men parkeringssituasjonen trengs det ytterligere avklaringer i årene fremover om området skal utvikles og utbygges videre. I 2025 er det planlagt et hovedfokus på Bjugn med tiltak i Alf Nebbs gate. Tiltak i Arnfinn Astads veg foreslås utsatt til 2026.

For bygg er det i hovedsak avsatt midler til behov for strakstiltak i forhold til HMS- tiltak og tiltak for energisparing. Det er behov for tiltak på flere bygg innen helse, men større tiltak her er det ikke funnet rom for.

NAV, kirke, kultur og beredskap

	Budsjett 2025	Revidert Budsjett 2024	Opprinnelig budsjett 2024	Regnskap 2023
Beredskap	796	792	792	235
NAV	16 648	18 469	18 469	15 466
Overføring kirkelig fellesråd	7 315	7 035	7 035	6 455
Overføring Roret/kultur	14 936	15 290	14 525	15 180
Kultur, NAV, overføring kirke	39 695	41 586	40 821	37 336

Beredskap

Beredskap i en kommune er viktig for å sikre innbyggernes trygghet og sikkerhet i tilfelle kriser. Kommunene har ansvar for å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner som helse, omsorg, brann- og redningstjenester, og vannforsyning.

En godt forberedt befolkning gjør det enklere for kommunene å fokusere på de som trenger mest hjelp under en krise. Dette inkluderer å håndtere situasjoner som naturkatastrofer, pandemier, eller tekniske feil som kan påvirke strøm- eller vannforsyning. En godt forberedt befolkning gjør det enklere for kommunene å fokusere på de som trenger mest hjelp under en krise. Dette inkluderer å håndtere situasjoner som naturkatastrofer, pandemier, eller tekniske feil som kan påvirke strøm- eller vannforsyning eller uønskede hendelser.

NAV

Mål og ambisjoner 2025

De overordna ambisjonene for NAV vil i 2025 være i tråd med virksomhetsstrategien -NAV 2030.

De 4 overordna strategiske ambisjonene er:

- Vi mobiliserer arbeidskraft i et arbeidsliv i omstilling.
- Alle får pengene de har krav på enkelt og forutsigbart
- Sammen finner vi løsninger med dem som trenger det mest
- Sammen løser vi samfunnsoppraget.

Mer konkrete målsettinger for 2025 kommer i mål og disponeringsbrevet og kommunebrevet. Dette vil sammen med kommuneplans samfunnsdel utgjøre grunnlaget for NAV Ørland sin virksomhetsplan som i 2025 utarbeidet sammen med de andre NAV kontorene på Fosen.

Digitale tjenester er fremdeles et satsningsområde i NAV og i tiden framover vil det bli særdeles viktig å utnytte disse best mulig for oppfølging av de brukerne som er digitale. Dette for å kunne bruke mest mulig ressurs på de brukerne som har sammensatte utfordringer og trenger oss mest. Vi ser at det fortsatt er mange som har utfordringer knytta til personlig økonomi og trenger økonomisk råd og veiledning, økonomisk sosial hjelp og nødhjelp. Det å jobbe sammen med denne gruppen med mål om å bli økonomisk selvhjelpen er en av hovedmålsettingene også i 2025. Vi har fra og med høsten 2024 fått prosjektmidler til prosjektet Tett på som handler om tett oppfølging til de som gjentakende søker nødhjelp for å bidra med økonomisk råd og veiledning.

Et av satsningsområdene i Ørland kommuner er «Ørland snakker sammen», gjennom tett samarbeid med kvalifiseringsenheten, barneverntjenesten og Familie forebygging psykisk helse og rus blir dette ivarettatt til beste for brukerne. Vi skal fortsette å fremme dette satsningsområdet gjennom prosjektet Vendepunktet der brukere i NAV skal få mulighet for utprøving og eventuell jobb i Ørland kommune. Her skal vi i dialog med alle enhetene med tanke på behov for arbeidskraft og deres mulighet til å

bidra til de som står utenfor arbeid. Dette vil forhåpentligvis også være med på å skape livsglede både til nye arbeidstakere i Ørland kommune, men også til enhetene som tar godt imot dem.

Vi skal fortsette å jobbe med prioriteringer i kontoret og tar i bruk prioriteringsstøtten som er utarbeidet. Dette vil også hjelpe oss å prioritere de som trenger oss mest, ungdommer og flyktninger samt brukere som har økonomisk råd og veiledning og de som har økonomisk stønad over tid.

NAV har tatt ned 50% stilling på slutten av året 2024 og skal i 2025 ta ned ytterligere 50% stilling. Dette er det lagt en plan på sammen med en gevinstrealiseringsplan som omhandler å tydelige gjøre brukes ansvar, bruke tid på brukere som er motivert for å motta hjelp, bedre vedtaksmaler og mer digital oppfølging. Vi ser også på tjenestenivået for tjenestene våre og ser at vi med mindre ressurs også må ta ned tjenestenivået på flere av våre tjenester.

I begynnelsen av året 2025 vil det tas en beslutning om hvordan NAV Fosen skal se ut og organiseres. Vertskommunemodell er et mulig scenario, om det blir det eller ikke så må nok NAV kontotorene på Fosen samarbeide mer enn det vi gjør i dag, slik at vi oppnår stordriftsfordeler både faglig og ressursmessig.

Ørland kirkelige fellesråd

Samarbeidsavtale mellom Ørland kommune og Ørland kirkelige fellesråd ble vedtatt i kommunestyret 18.11.2021. Ørland kommunes økonomiske ansvar etter Trossamfunnsloven ytes som årlige drifts- og investeringstilskudd i kommunes budsjett og økonomiplan. Det årlige driftstilskuddet fra kommunen er å betrakte som en rammebevilgning og disponeres fullt ut av fellesrådet. Investeringsmidler disponeres i henhold til vedtatte prosjekt.

Den administrative kontakten mellom Ørland kirkelige fellesråd og Ørland kommune skjer mellom kirkeverge og den kommunalt ansatte med ansvar for det aktuelle tjenesteområde for gjensidig informasjon om samfunnsmessige oppgaver, og budsjett og økonomiplan. Det holdes minimum ett møte i året mellom kommunens og fellesrådets administrative ledelse slik trossamfunnsloven legger opp til.

I henhold til samarbeidsavtalen er Ørland kirkelige fellesråd ansvarlig for anlegg, drift og vedlikehold av kirkegårdene, kirkelige bygg med tilhørende eiendommer og områdene rundt kirkebygg og kirkegårder. Fellesrådet har egne maskiner/anleggsmidler. Fellesrådet er ansvarlig for større bygg- og anleggsarbeider (rehabiliteringstiltak av kirkebygg og kirkegårder)

Kultur

Det vises til oppdragsbrev som viser samhandlingen mellom Ørland kommunes driftsorganisasjon og Ørland kulturforetak Roret KF for 2025. I tillegg vises det til kommunedirektørens uttalelse på sak budsjett 2025 til Ørland kulturforetak Roret KF som er sendt styret iht kommunelovens § 9-16.

Investeringsbudsjett

Investeringsbudsjett				
(Tall i 1000 kroner)	Regnskap	Opprinnelig budsjett	Revidert budsjett	Budsjett
Investeringsutgifter	2023	2024	2024	2025
Investeringer i varige driftsmidler	161 294	137 100	264 010	146 500
Tilskudd til andres investeringer	1 000	1 500	1 500	500
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 406	3 000	3 000	2 800
Utlån av egne midler	629			
Avdrag på lån				
Sum investeringsutgifter	165 329	141 600	268 510	149 800
Investeringsinntekter				
Kompensasjon for merverdiavgift	-16 688	-5 720	-11 290	-7 200
Tilskudd fra andre	-12 882			
Salg av varige driftsmidler	-23 293	-13 000	-13 000	-5 000
Salg av finansielle anleggsmidler				
Utdeling fra selskaper				
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-1 716			-1 076
Bruk av lån	-106 490	-122 880	-244 220	-136 524
Sum investeringsinntekter	-161 069	-141 600	-268 510	-149 800
Videreutlån				
Videreutlån	37 344	35 000	35 000	35 000
Bruk av lån til videreutlån	-37 344	-35 000	-35 000	-35 000
Avdrag på lån til videreutlån	6 868	8 000	8 000	8 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-8 336	-8 000	-8 000	-8 000
Netto utgifter videreutlån	-1 468	0	0	0
Overføring fra drift og netto avsetninger				
Overføring fra drift				
Avsetning til bundne investeringsfond	1 824			
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-1 000			
Dekning av tidligere års udekket beløp				
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	824	0	0	0
Fremført til inndekning i senere år	3 616	0	0	0

(Tall i 1000 kroner)	Regnskap	Opprinnelig budsjett	Revidert budsjett	Budsjett
Investeringsutgifter	2023	2024	2024	2025
VANN				
Reservevannforsyning		60 000	96 360	
Pumpestasjon Lerbern	512			
Renovering vannledninger	14 600	15 000	15 000	15 000
Vannledning Oksvoll	28 950		3 000	
Nytt renseanlegg (vann)	4 114		14 500	80 000
Nytt låsesystem (vannanlegg)	1 152		2 000	
Doblering vannledning Lysøysund	55		2 900	250
Storfosna – vann		17 000	17 000	
Nytt høydebasseng Stallvika				3 500
LORA nett/ smarte vannmålere				1 500
AVLØP				
Sæterfjæra Kulvert og VA-anlegg		0	2 000	
Renovering avløp	343	4 000	4 000	4 000
Rehabilitering av hovedavløpsnettet på Brekstad	11 922			
Oppgradering silanlegg Hovdetåa		0	1 500	
Mebostad pumpestasjon		0	2 000	2 000
Nytt avløpsnett Alf Nebbsgate	12	0	8 200	
Renovering kloakkpumpestasjoner				4 000
TOMTETEKNISK				
Tomteteknisk arbeid boligområder Mebostad	4 449			
Oppgradering Alf Nebbsgate	559			
Brekstad næringsmiddlepark		0	700	
Innledende arbeid reguleringsplan Uthaug		0	300	
Plastring Sæterfjæra		0	500	
Igangsetting av planarbeid Myran		1 000	1 000	
Avtale med Bygg Bjugn/bygging offentlig infrastruktur		5 000	5 000	
Tomtetekniske arbeider				
Planarbeid vann Myran industriområde		1 000	1 000	
Reguleringsplan Uthaug		0	800	
Flytting Uthaug Marina		100	100	
Utfylling av tomt kjøpesenter Bjugn	86			
Skipsleia næringspark	368			
Fremtidig fiskerihavn på 15 dda.	110			
TRAFIKKSIKKERHET OG VEG				
Trafikksikkerhetstiltak	0	4 850	4 850	
Fergekai Dybfest og Tarva	757	3 000	3 150	8 000
Trafikksikkerhetstiltak Arnfinn Astads vei/gang og sykkelvei		3 000	3 630	
Oppgradering Alf Nebbs gate		0	3 900	2 000
Utbedring kommunale veier	631	500	600	
Utskifting gatelysarmaturer		0	100	

Utbedring/ nye gatelys Porter hurtigbåt- terminal 2023 Kryss, veg og parkeringsløsninger på Brekstad	2 504	1 500	2 070	
Grunnundersøkelser gangfelt Vallersund		0	500	
Flytting av jordmasser parkeringsplass ved ferjeleie på Brekstad		0	400	
Planlegging gang- sykkelvei Vallersund				
Planlegging gang- og sykkelvei Stuaneset- Bjugn krk				
Planlegging gang- og sykkelvei Opphaug				
Kommunalt bidrag gang- og sykkelvei ved Fykesvei				
Utbedring kommunale kaier				
KULTUR/ IDRETT/UTEOMRÅDER				
Lekeapparat skole		1000	1000	
Kjøp av statue Fru Inger				
Generelt kultur/idrett/uteområder				
Sæterfjæra/Waadeparken-aktivitetsområde og turveier		500	900	
Dagsturhytte				250
MINDRE BYGNINGSMESSIGE TILTAK				
Ny barneskole Brekstad	3 076	0	600	
2018 Nybygg Kosmos barnehage	1 088			
Ombygging scene Bjugnhallen	118	0	400	
HMS Bygg	2 796	200	2200	2 500
Utbygging/oppgradering varmeanlegg Vallersund oppvekstsenter		0	1 200	
ØMS/Bjugn Helsesenter	1 306	0	1 700	
2021 Rehabilitering basseng Ørlandshallen	3 304			
Nye lys i Fosenhallen	1 740			
Skatepark Botngård ungdomsskole		0	1 500	
Tribuner Gryta	2 716			
Nye LED-lys Ørland medisinske senter og Bjugn	384	1 000	1 000	
Utbedring Ørland legekantor		0	4 000	
Takbytte ØHMS/Ørland sykehjem	1 573	0	600	
Kjøkken oppvekst	180	0	200	
Vognbu Solkysten barnehage		0	500	
Varmepumpe Opphaug		0	1 200	
SD system næringens hus/Ørland kultursenter		1 000	1 800	
Matkjøling Bjugn Helsesenter		400	400	
Oppgradering omsorgsboliger		1 000	1 000	
Sliping/lakking av gulv Roret Ørland kultursenter		150	150	
Ombygging varmeanlegg ØMS				1 500
STØRRE OMBYGGINGER				
Brekstadbukta flytteprosjekt	10 582	0	25 500	
Avlastningsbolig barn og unge	3 348	500	2 900	1 000
Allmenningskai Uthaug	48 778			
Helsebygg Ørland	807	600	600	1 000
Midlertidige tiltak Soltunet, Hildatunet og hjelpemiddelsentralen				1 000
Gjennomføring større utbygginger				

Utredning bygg oppvekstsektoren				
STØRRE UTBYGGINGER MED INNTJENING				
Kjøp av omsorgsboliger				10 700
ANDRE INVESTERINGER				
Bredbåndsutbygging	133			
Agresso- hovedprosjekt	369			
IKT, digitalisering og teknologiske løsninger	2 121	3 000	5 000	3 000
Velferdsteknologi og varsling	279	1 000	1 700	1 000
IKT oppvekst	2 814	3 400	3 400	3 000
Mobilmast		0	1 500	
Prosjektstyrings-system	626			
Ørland kirkegård (utvidelse i 2017/2018)	989			
Utsyr Langtidsplasser sykehjem		3 200	3 200	
Overføring kirkelig fellesråd				
Planlegging barnehage Lysøysund/barneskole Bjugn		400	400	
Kinomaskiner – overføring til Roret KF				1 300
Investering i varige driftsmidler	160 657	137 100	264 010	146 500
Egenkapitaltilskudd KLP				
Austråttborgen til vår felles skostue				
Aksjer Helseplattformen				
Aksjer Fosenbrua AS				
Eiendomssalg	637			
Finansiering investering				
SUM	637	0	0	0
Sum fordelt	161 294	137 100	264 010	146 500

	Regnskap 2023	Opprinnelig Budsjett 2024	Revidert Budsjett 2024	Budsjett 2025
Vann	49 383	92 000	150 760	100 250
Avløp	12 277	4 000	17 700	10 000
Tomteteknisk	5 572	7 100	9 400	0
Trafikksikkerhet/veg/kai	4 298	12 580	19 600	10 000
Kultur/idrett/uteområder	0	1 500	1 900	250
Mindre utbygningsmessige tiltak	18 281	7 550	20 450	4 000
Større utbygginger	63 515	1 100	29 000	13 700
Andre investeringer	7 331	11 000	15 200	8 300
SUM	160 557	137 100	264 010	146 500

Kommentarer til investeringsbudsjettet

Investeringsbudsjettet for 2025 har fokus på å gjennomføre påstartete prosjekt. I sak "Saldering 2 Investering 2024" i kommunestyre 20.06.24 ble to prosjekt, "Arnfinn Astad veg" og "Varmepumpe Opphaug skole" saldert ned i 2024 og forutsatt gjennomført i 2025. I budsjettet er det foreslått at disse utsettes til 2026 for å ikke overstige rammene for investeringer.

Behovene for mindre investeringer på bygg er spesielt stort innen helsesektoren. Det rapporteres om avvik på arbeidsmiljø og brukerbehov spesielt for Soltunet, Hildatunet og hjelpemiddelsentralen. For å lukke disse avvikene må det gjøres større investeringer enn det er rom for på budsjettet.

Vann

Budsjetterte prosjekt

60001 - Nytt renseanlegg og reservevannforsyning (Dette prosjektet slås sammen med prosjekt nr. 63016)

Bygging av ny pumpestasjon til ny Ørland vannbehandlingsanlegg og nytt inntaksrør til Barset Vannbehandling. Etableringen av nytt Ørland vannbehandlingsanlegg vil forbedre leveringssikkerheten betydelig. 2 uavhengige vannbehandlingsanlegg vil gi svært god leveringssikkerhet. Hvis ett anlegg rammes av en kritisk hendelse (for eksempel brann), vil det andre anlegget opprettholde vannforsyningen.

Nytt Ørland vannbehandlingsanlegg dimensjoneres for både å behandle råvann fra hovedkilden Barsetvatnet og fra en fremtidig reservekilde Teksdalsvatnet. Dette vil gi svært god kildesikkerhet, da den ene kilden kan falle ut uten at vannforsyningen rammes. Dette vil først gjelde etter at overføringssystem fra Teksdalsvatnet er bygget ut i byggetrinn 2.

Kjøp av tomt og bygging av nytt vannbehandlingsanlegg starter. Det er beregnet 2 års byggetid.

63001-Renovering vannledninger

Bevilgningen skal brukes til å skifte ut gamle vannledninger og kummer. Mange av dagens ledninger er i dårlig forfatning og her er det store lekkasjer. Etter styrking av renseanlegg og reservevannforsyning vil fornying av vannledninger bli prioritert.

63019 - Doblering av sjøledning Lysøysund

En sjøledning som forsyner Lysøysund er et svakt punkt i forsyninga til området. Styrkes med dublering. (Prosjektet videreføres for avslutting i 2025)

63xx - Høydebasseng Stallvika

For å sikre vannforsyninga i Stallvika er det behov for et høydebasseng (3,5 mil)

63xx - Utbygging av Lora nett og etablering av smarte vannmålere

Ørland kommune ønsker å etablere fjernavleste smarte vannmålere basert på teknologien LoRa-nett. Dette prosjektet kommer til å strekke seg over flere år, der det bygges ut i flere etapper, område for område, i kommunen.

Videreførte prosjekt

63002 -Vannledning Oksvoll

Ferdigstillelse av anlegget med ny rør til Valsneset, samt nytt høydebasseng ved Vassmyra.

50063- Vann Myran

Etablering av ny vannforsyning til Myran industriområde, dette medfører også at vanntilførselen til andre områder i Bjugn blir bedret. Prosjektet avsluttes 2025

63021 - Høydebasseng Storfosna

Dagens basseng på Storfosna har lekkasjer i betongkonstruksjon og tak. Prosjektet ferdigstilles i 2025.

Avløp

Budsjetterte prosjekt

50032 - Renovering avløp

Det er flere områder i kommunen hvor det er mye gammelt og saneringsmodent rørnett. Det er stor inntrengning av overvann i kloaknettet som medfører økte kostnader til pumping og rensing av avløpet. I boligfelt er det behov for å skifte ut kloakk og overvannsledninger i samarbeid med vannforsyning.

500xx Renovering av kloakkpumpestasjoner

Kommunen har i dag 38 kloakkpumpestasjoner. 6 av disse er bygd før 1980 og det er behov for å iverksette utskifting av disse pumpestasjonene som vi i dag har størst driftsutfordringer med. Flere av pumpestasjonene er lokalisert nært sjø og det er innlekking av sjøvann til pumpesumpene ved høyvann.

50043 - Mebostad kloakk pumpestasjon

Eksisterende slamavskiller på Mebostad er overbelastet. Det må vurderes om det skal bygges ny slamavskiller eller at kloakken skal pumpes inn til kloakkrenseanlegg.

50040 - Oppgradering silanlegg Hovdetåa

Eksisterende bygg og anlegg er av en slik tilstand at det er nødvendig å utrede om anlegget skal utbedres eller det skal bygges nytt hus og renseanlegg.

Videreførte prosjekt

50005 - Sæterfjæra Kulvert og VA anlegg

Gjelder ferdigstilling av avløpsledninger. Anlegget er satt på vent inntil området har stabilisert seg og belastning er fjernet.

50044 - Forlengelse av kloakkutslippsledning Bjugn fjorden

Ledningen må føres ut på dypere vann i hh til krav i utslippstillatelse.

Tomtetekniske kostnader

Budsjetterte prosjekt

Det er ikke avsatt midler til nye tomtetekniske prosjekt i 2025. Det er behov for investeringer innen boliger, se "større utbygginger med inntjening"

Videreførte prosjekt

65026 - Brekstadbukta flytteprosjekt

Igangsatt i 2023. Har nå fått navnet Vipetangen

65005 - Utfylling av tomt kjøpesenter Bjugn

Klargjøring av tomte.

65010 - Skipsleia næringspark

Ferdigstilling og salg av tomter

50058 - Tomteteknisk Brekstad næringsmiddlepark

Slutføring av påstartet reguleringsplanarbeid.

50059/71020 - Reguleringsplan Uthaug

Oppstart av regulering i sammenheng med utvikling av næringsaktivitet i havna.

50061 - Igangsetting av planarbeid Myran

Oppstart av arbeid med reguleringsplan på Myran og vei til Prestdalsveien samt arbeid for utbygging av veg, vann og avløp for å klargjøre byggeklare kommunale næringsareal.

Trafikksikkerhet og veg

Budsjetterte prosjekt

50033 - Utbedring kommunale veier

Det er behov for å skifte ut og øke dimensjon på stikkrenner, samt utskifting av kummer ved veiene. Videre er det behov for oppgradering og reasfaltering eller ny asfaltering av veier.

50012 - Trafikksikkerhetstiltak Arnfinn Astads vei

Bygging av gang og sykkelvei langs kommunal veg. Stort behov pga mange myke trafikanter til Fosen Videregående skole og Bekkfaret barnehage. Prosjektet ble i K sak 24/076 utsatt til 2025. På grunn av begrensinger i investeringsmidler foreslås det å utsette prosjektet til 2026.

Det har vært prisstigning siden prosjektet ble kostnadsberegnet og det vil være behov for å øke budsjettert beløp med 1mil.

50002 - Fergekai Dybfest og Tarva

Prosjektet er igangsatt og det ble bevilget 8mil i K sak 24/076 med signaler om ytterligere bevilgning av 8mil i 2025. Det er stor usikkerhet med hensyn til å kostnadsberegne slike utbedringsprosjekt. Prosjektet skal ferdigstilles i 2025.

50014 - Oppgradering av Alf Nebbs gate

Det har vært økte kostnader i forbindelse med masseutskifting. Det var forutsatt å gjenbruke eksisterende forsterkningslag/bærelag, men det viste seg at eksisterende masser ikke var egnet til formålet og måtte fjernes.

Videre er det etter at prosjektet ble igangsatt framkommet behov for trekkerør og trekkekummer til fiberanlegg. Kostnader til gatelysanlegg viser seg å ha økt betydelig noe som vi ikke har beregnet inn i kostnadskalkylen.

Ved oppgradering av Alf Nebbs gate sees det et behov for å styrke tilgjengelighet og tilbud til gående, tilrettelegge for sitteplasser og sikre universell utforming. Det er behov for å anlegge hvileplass/benker ved gata samt oppgradere og tilgjengeliggjøre parkområdet i tilknytting til gata. Det etableres en mindre steinsatt plass med benker som hvileplass, legges noen rader belegningsstein rundt «Nothoinn» og minnestatue. Flaggstang må byttes og sees i sammenheng med Ørland rådhus. Det er lagt inn 250 000 i foreslåtte midler til disse tiltak.

Det ble anlagt en midlertidig parkeringsplass ved kryss Prestdalsveien /Alf Nebbs gate i forbindelse med bygging av ny ungdomsskole og kunstgrasbane. Det viser seg at det er behov for disse midlertidige parkeringsplassene. I forbindelse med oppgradering av Alf Nebbs gate foreslås det å etablere disse som faste parkeringsplasser ved å asfaltere området, etablere adkomst for gående og pusse opp kant og fylling. Det vil være kostnadsbesparende å gjennomføre dette i forbindelse med prosjektet og det er lagt inn 500 000 til utbedring av parkeringsplass. Sistnevnte forutsetter at det gis dispensasjon fra reguleringsformål.

Kommunalt bidrag gang- og sykkelvei

Det er behov for flere gang- og sykkelveger. Dette gjelder blant annet i Vallersund, Stuaneset – Bjugn kirke og Ervika til Opphaug.

Ny - Utbedring av kommunale kaier

Foreslås utsatt til senere år.

500XX - Gang og sykkelvei fra Fv721 Strandveien til Sentrumsveien 18.

Regulert gang og sykkelvei fra boligfelt som ikke er bebygd. (300 000 kr) Tidspunkt er foreløpig ikke satt av i økonomiplanen

Videreførte prosjekt

50041- Utbedring/Nye gatelys (endret prosjekt)

Gatelys langs veiene i "gamle" Bjugn har generelt en lav standard. Mange av lysene er satt opp på 70 tallet og det er stort behov for å foreta en totalrenovering av anleggene.

De siste årene har materiell kostnadene økt svært mye. For å oppnå kostnadseffektive prosjekt anbefales å øke de årlige beløpene.

50001 - Trafikksikkerhetstiltak

Kommunal egenandel ved søknad om tilskudd til trafikksikkerhetstiltak på kommunale veier/plasser.

50056-Kryss, veg og parkeringsløsninger på Brekstad

Slutføring i 2025. Behov for opparbeiding av fortau øst for Havnegata og til parkeringsplasser samt gangareal til fergeoppstilling.

Kultur/ idrett/ uteområder

Budsjetterte prosjekt

Generelle Kultur/idrett/uteområder

Avsatt til prosjekt for å styrke bo- og blilyst i kommunen. Det er behov for kommunal egenandel ved søknad om tippemidler. Midler må avsettes basert på behov for lekeapparat, parker, grønnstrukturer, badeplasser mm.

Dagsturhytte

Ørland kommune deltar i et prosjekt for å etablere en dagsturhytte. Hovedkilden til finansiering er spillemidler, Trøndelag fylkeskommune og eksterne aktører. Det er et behov for kommunalt bidrag for å sikre tomt, sanitæranlegg, egenandel.

Lekeapparat

Kontroll av lekeapparat på skole og barnehager viste flere mangler. De alvorligste manglene er nå rettet. Det er behov for 1 million kroner for å rette flere av de andre avvikene som for eksempel avvik for fallunderlag. Det vil i årene som kommer være behov for å gjennomgå også øvrige kommunale lekeapparat. Dette er ikke tidfestet i økonomiplanen.

50018 - Sæterfjæra/Waadeparken - grønnstrukturer aktivtetsområde og turveier

Har tidligere vært benevnt Sæterfjæra - gang og sykkelvei fra fylkesvei til lagunen. Sees i sammenheng med masse fra kjøpesenter tomt og utvikling av Bjugn på strekningen langs sjøen fra Sæterfjæra til Lagunen og fra Lagunen til parken med scene i sentrum. Båt" (scene) i parken ved Botngårdselva må utbedres da den er falleferdig. Det er flere spennende private prosjekt planlagt ved og rundt Lagunen som kommunen bør legge til rette for slik at de blir gjennomført.

500XX- Utbedring av badehus.

Kommunen har toalett og omkleddnings hus ved noen av de kommunale badeplassene. Huset i høybakken bygd ca 1980 har behov for oppgradering spesielt gjelder dette oppgradering av elektriske anlegget samt toalett, dusj mm. Det er foreløpig ikke satt av tidspunkt i økonomiplanen.

Videreførte prosjekt

Skatepark Botngård ungdomsskole

Det er forventninger blant barn og unge om nye anlegg. Planlegges gjennomført i sommeren 2025

Mindre bygningsmessige tiltak

Budsjetterte prosjekt

55046 - HMS Bygg (HMS = Helse Miljø Sikkerhet)

Oppgradering av kommunale bygninger. Utvendige og innvendige arbeider som er relatert til sikkerhet og nødvendige tilpassinger til byggenes aktiviteter. Samt tilpassing av byggene i forbindelse med HMS avvik og brukere med spesielle behov, for eksempel brukere på skolene og barnehager. Avsatt beløp vil ikke være tilstrekkelig for å oppnå mål i Eiendomsstrategien.

Ombygging varmeanlegg ØMS

Prioritert gjennomført i 2025. Ombygging av varmeanlegg, varmeanlegg blå avd(gamle Indigo) er forsynt med varme kun fra fjernvarme. Behovet er uavhengig av eventuelt helsehus. Hvis fjernvarmeleveranse svikter vil ikke pleieavdelingen få varme, det samme gjelder ved strømbrudd da pumper ikke er koblet til nødstrømsaggregat. Det bør etableres rørgate til fyrrom 2 for sammenkobling med varmeanlegg slik at avdeling kan varmes med el-kjel og eller oljekjel. det må samtidig trekkes strøm frem til pumper og styring for fordeling av varme.

Kjøleanlegg mat ØMS

Prioritert, men gjennomføres senere i økonomiplanperioden. Innedel kjøleanlegg mat kjøkken ØMS er fra byggeår 2001 og tilstand begynner å bli svært dårlig. Ytterdel kjøleanlegg er byttet i nyere tid og har lengre levetid.

Ny tavle hovedinntak ØMS

Prioritert, men gjennomføres senere i økonomiplanperioden. Hovedtavlen som forsyner hele Ørland Medisinske Senter er fra byggeår legesenter 1979 denne tavle opprettholder ikke dagens krav og må i si helhet byttes ut. Dette gjelder både leveringsdyktighet og HMS.

Takrens takfornyng ØMS/Helsesenter

Prioritert, men gjennomføres senere i økonomiplanperioden. Tak på bygninger er mye begrodd med mose og trenger rengjøring og behandling for å unngå tette kilerenner takrenner og inntrenging av vann.

Lekeapparat utbytting/oppgradering

Prioritert, men gjennomføres senere i økonomiplanperioden. Det er et stort behov for en systematisk utbytting av lekeapparater på kommunale bygg, vi har årlig kontroll på lekeapparater og tilstand er varierende

LED og lysstyring Vallersund og andre bygg

Prioritert, men gjennomføres senere i økonomiplanperioden. Overgang til LED belysning og styringssystem Vallersund og andre bygg. Lysrør og kompakt lysrør blir forbudt i EU/EØS fra 1. september 2023 fordi de inneholder kvikksølv og har høyt energiforbruk. Dette er beskrevet i Eco-design direktiv 2019/2020/EU og RoHS direktivet 2011/65/EU. Dette fører til at vi ikke får kjøpt lysrør og kompaktlyspærer lengre. Dette bidrar også med reduksjon i energiforbruk.

Energistyring målere og ombygging

Prioritert, men gjennomføres senere i økonomiplanperioden. For og kunne redusere energiforbruk på våre bygg må styringssystemene og overvåkning av energiforbruk gjøres bedre. Ved innstallering av AMS måler vil vi få sanntidsmåling på energiforbruket og kunne unngå høye døgnmaks. Vi vil også kunne montere målere på varmepumper for å kunne se effektfaktor (COP) og årsvarmefaktor (SCOP) dette vil også kunne vise om investering i varmepumpe vil gi ønsket økonomisk gevinst. Det er også behov for mindre tilpasninger av varmeanlegg vekslere o.l for å kunne redusere energiforbruk.

55081 - Oppgradering omsorgsboliger/Boliger vanskeligstilte

Prioritert, men nye prosjekt gjennomføres senere i økonomiplanperioden. Omsorgsboliger oppgradering. Mye av disse boligene bærer preg av lang tids bruk og lite midler til vedlikehold. For å kunne opprettholde en tilfredsstillende standard må det ekstra midler til for gulvbytter maling og andre små oppgraderingsbehov.

55077 - Varmepumpe Opphaug

Prioritert, men gjennomføres senere i økonomiplanperioden. For å kunne redusere energiforbruket på dette bygget bør det monteres varmepumpe, bygget varmes pr i dag opp med EL-kjele og kan i tillegg bruke biofyringsolje.

Låsesystem omsorgsboliger Dr.sauers vei (iloq)

Prioritert, men gjennomføres senere i økonomiplanperioden. Dette er et gammelt låsesystem som har hatt mange brukere, nøkler til gamle nøkkelsystem er dyre å få produsert og sikkerhetsnivået blir dårligere med evt nøkler på avveie.

Renseanlegg varmeanlegg ØMS og Bjugn helsesenter

Prioritert, men gjennomføres senere i økonomiplanperioden. Gamle varmeanlegg har avleiringer og belegg som eks magnetitt dette isolerer i rør, vekslere og radiatorer. Ved installering av renseanlegg vil avleiringer bli fanget opp i filter og varmeanlegget med rør vekslere og pumper få lengre levetid, i tillegg vil energiforbruket bli lavere.

SD anlegg Borgen barnehage øvre internat

Prioritert, men gjennomføres senere i økonomiplanperioden. Sentral driftskontroll gjør at vi kan optimalisere bla tider bygget har varme og ventilasjonsanlegg i drift, slik at vi reduserer energiforbruk på kveld helg og i perioder bygget ikke brukes og eller har annet bruk.

Videreførte prosjekt

55060 - ØMS/Bjugn Helsesenter

Tilpasninger Bjugn helsesenter og ØMS.

55028 - Utskifting fyrkjeler kommunale bygg

Sikre energi og oppvarming i kommunale bygg

55071 - Nye LED-lys Ørland medisinske senter og Bjugn helsesenter

I løpet av 2023 trer nye regler fra Ecodesign-direktivet 2019/2020/EU og RoHS-direktivet 2011/65/EU i kraft. Dette innebærer blant annet at lyskilder som lysstoffrør og kompaktlysrør som inneholder kvikksølv, tas ut av markedet. I noen tilfeller vil det være mulig og bytte til LED-lysrør/kompaktlysrør, men i de fleste tilfellene må armatur byttes (rett lysstyrke bedre energiforbruk e-merking osv) Vi har startet prosessen og er godt i gang med overgang til LED men har en del igjen. Vi har derfor behov for 1.000.000kr på investering 2024 for å kunne fortsette med å erstatte lysarmaturer. Av energibruket i

bygg går ca 20% til belysning og ca 80% til oppvarming. Vi kan da i utgangspunktet redusere den 20% som går til belysning med ca 80%.

Matkjøling Bjugn helsesenter

Anlegget er fra 2002 og har lekkasjer både på kompressordel, ventiler og rør. Det er ikke hensiktsmessig og bytte komponenter da disse har tilnærmet lik levetid.

55082 - Ladeinfrastruktur

Ved overgang til el-biler må ladeinfrastrukturen oppgraderes.

55074 - Takbytte ØMS/Ørland sykehjem

Takbytte over legekontoet på Ørland sykehjem.

Større utbygginger med inntjening

Budsjetterte prosjekt

Kjøp av omsorgsboliger

De siste årene har Ørland kommune solgt flere av de omsorgsboligene med lavest standard. Disse er foreløpig ikke erstattet. Det er behov for å erstatte disse boligene med nye boliger. Det forutsettes at kostnadene dekkes inn ved leie.

Større utbygginger

Budsjetterte prosjekt

55072 Avlastningsbolig barn og unge

Det er behov for igangsetting av arbeid med permanent løsning for avlastningsbolig for barn og unge. Midlertidig løsning som er etablert baserer seg blant annet på brakker.

71024 - Helsebygg Ørland

Det pågår et arbeid med etablering av et helsebygg i Ørland. Behov for investeringsmidler utredes i dette prosjektet.

Midlertidige tiltak Soltunet, Hildatunet og hjelpemiddelsentralen

Verken Hildatunet eller Soltunet har tilfredsstillende lokaler til ansatte. Begge avdelingene har økt i omfang og fått flere brukere som mottar tjenester fra ansattgruppen. Dette har også medført en økning i antall ansatte. Begge avdelinger mangler tilfredsstillende lokaler for vaktrom, medisinrom garderobe, wc, kontor, pauserom og arbeidsstasjoner. For å tilfredsstille arbeidslivets krav til personalfasiliteter er det behov for å investere i midlertidig løsning som skal fungerer minimum de neste 5 årene.

Dagens hjelpemiddellager er i en kaldgarasje bak legekontoet på Brekstad. Dette tilfredsstiller ikke kravene til arbeidsmiljø for ansatte. Det er heller ikke tilfredsstillende for de hjelpemidler som ikke tåler å bli utsett for temperatursvingninger. Dette medfører at hjelpemidler må lagres på forskjellige tilgjengelige plasser og en bruker unødige ressurser på mottak, flytting mellom lager og utkjøring. Det må ses på muligheten for nytt lager som tilfredsstiller kravene både i forhold til hjelpemidlenes behov, men også gir et arbeidslokale som tilfredsstiller ansattes behov for et godt arbeidsmiljø.

Gjennomføring større utbygginger

Avsetninger til mulige nye større utbygginger. Størst og relativt akutt behov for nye barne- og avlstingsboliger. Det er også vesentlige behov innen Botngård barneskole og funksjoner knyttet til Helsebygg.

Bygg oppvekstsektoren

Det er behov for bygging av ny Botngård barneskole. Det avsettes midler i slutten av økonomiplanperioden for igangsetting av planlegging av denne utbyggingen.

Andre investeringer

Budsjetterte prosjekt

71002 - IKT, digitalisering og teknologiske løsninger

De årlige beløpene vil være delt mellom vår andel av fellesanskaffelser innen Fosen og egne anskaffelser. Vi må ta høyde for at det vil bli utskifting av nettverkskomponenter og kjøp av lisenser. Ny løsning på trådløstnett er under utrulling. Det må også påregnes kostnader til oppgradering av allerede anskaffede program.

71003 - Velferdsteknologi og varsling

Vi må ta i bruk mer velferdsteknologiske løsninger i helse og familie. Vi trenger pasientvarslingssystem, elektroniske dørlås, fallforebyggende tiltak, GPS o.l.

71008 - IKT oppvekst

Tilrettelegging med storskjermer og digitalisering av undervisning på oppvekst

Videreførte prosjekt

65018 - Bredbåndsutbygging

Kommunens andel ved bredbåndsutbygging

65019 - Utbygging bredbånd og mobildekning

Kommunens eierandel ved oppsetting av mobilmaster

Kommunestyrets behandling

Vedtak 28.11.24

1. Kommunedirektørens forslag til budsjett vedtas med endringer framlagt i dette dokument.
2. Ordførers godtgjøring settes til 100% av stortingsrepresentants lønn, varaordførers godtgjøring settes til 80% av stortingsrepresentants lønn i 50% stilling.
3. Låneopptak: Det opptas inntil kr 136 524 000 til investeringer og kr 35 000 000 til startlån
4. Skatteøret fastsettes til maksimalsatsen.

Budsjett 2025

I kommuneplanens samfunnsdel for Ørland, periode 2022-2034, har vi tre satsningsområder: Ørland snakker sammen, Ørland skaper livsglede og Ørland utvikler mangfold. I tillegg ligger det ett mål om at kommunen skal være klimanøytral innen 2034. Dette innebærer at vi som kommune må jobbe bærekraftig og tillitsskapende slik det er vedtatt i organisasjonspolitikken.

Økonomisk ser vi nå at det er stramt. Vi har brukt av kommunens disposisjonsfond for å opprettholde tjenestenivået i 2024, men vi kan ikke bruke mer av fondet, det er ikke økonomisk forsvarlig. Utgiftene er større enn inntektene, og forventningene må justeres. Innbyggerne våre venter kanskje mer enn hva kommunen kan gi av tjenester, selv om en selvsagt skal konsentrere seg om kapasitet, god kvalitet i tjenestene og rett kompetanse. Det blir viktig at innbyggerne får vite hvilke utfordringer vi har.

Vi har solgt aksjer i Trønderenergi Vekst Holding, for 171 mill. Disse pengene gikk rett til nedbetaling av lån. Som gjennom rentesparelser frigir penger til bruk i driften i kommunen, 14. mill. Kommunedirektøren ønsket å sette disse pengene på disposisjonsfond, vi ønsker, som sagt, å bruke dem i driften av kommunens tjenester. På denne måten slipper vi de store kuttene det var lagt opp til i budsjettet. Vi unngår også eiendomsskatten.

Sykefraværet er fortsatt litt høyt, det ligger på ca. 8,69 % pr 3. kvartal 2024. Kommunens måltall på er på 8 %, så vi har ikke nådd målet, ennå.

Vi blir stadig flere innbyggere og flere i arbeid i kommunen, noe som er veldig positivt! Prognoser fra Statistisk Sentralbyrå sier at vi i 2038 vil ha 4,4% (465) flere innbyggere, mens vi i 2050 vil ha 6,7% (706) flere.

Antall eldre forventes å øke betydelig. Eldrebølgen er ikke lenger noe som kommer i fremtiden, den er her. Dette innebærer at vi må ha på plass gode tjenester i årene som kommer.

Det blir også født færre barn, og om folk ikke får flere barn vil andelen reduseres, om da ikke tilflytting eller innvandring gjøre opp for dette.

Og hvorfor skulle det ikke flytte fler folk hit, så mye som vi har å by på; Naturopplevelser, historie. En kan ta en kajakk tur og utforske kommunen fra sjøveien, vet flere har utfart fra Døsvika, som er en perle på Ørlandet. En kan gå på flotte turstier, eks i Rusasetområdet eller til gapahuken på Tørrem. En kan gå Pilgrimsleden, Ørland er ett av nøkkelstedene på Kystpilgrimsleia til Nidaros.

VERBALFORSLAG TIL ENDRING I BUDSJETTET

Eiendomsskatten fjernes, vi har gått til valg på å ikke innføre eiendomsskatt. Vi unngår det, også i år.

8,200 000 kr

Ung fritid, det er for dem som ikke kan benytte seg av ordinær ungdomsklubb. For å forebygge utenforskap. Å kutte her vil ha store konsekvenser for en sårbar gruppe som har lite tilbud fra før.

70 000 kr

Psykisk helse og rustjenesten, voksne. Å kutte i disse tjenestene ønsker vi ikke. Vil bl.a. føre til økte ventelister på alle henvendelser, en større andel som følges opp må søke helsehjelp hos rask psykisk helsehjelp. Innbyggere som er sykmeldt pga psykisk uhelse får lengre behandlingstid. Vil ikke være mulig med hjemmebesøk/oppfølging utenfor kontor. Vil medføre økt belastning på andre tjenester som legetjeneste og hjemmetjeneste. Rus og Psykisk helse brukere vil miste tilbudet, mindre mulighet til utlevering av brukerutstyr, mindre kvalitet i tjenesten, samarbeidet med politiet vil bli dårligere for de brukere som utsettes av vold og overgrep.

1,023 058 kr

Ungdomslos ønsker vi å beholde, konsekvensene er store: Los følger i dag 40-50 ungdommer i alderen 13-25 år, som vil miste sitt tilbud og må henvises videre til barnevern, BUP, helsesykepleier eller fastlege. Eller Rask Psykisk helsehjelp. Lang ventetid for oppfølging av ungdom/foreldreveiledning. Økt belastning for andre tjenester, familie og skolene. 864 166 kr

Skolehelsetjenesten ønsker vi ingen reduksjon på. Den ligger i dag akkurat på, eller litt under minimumsbemanning for de fleste barne- og ungdomsskoler. Dette er en lovpålagt tjeneste som skal nå alle barn og unge gjennom helsefremmende eller forebyggende arbeid. Ørland har hatt en stabilt synlig/tilgjengelig skolehelsetjeneste over flere år, og en opplever en økning i pågangen både på barne- og ungdomsskole og i Videregående skole. Det er tiltagende alvorlighetsgrad i disse henvendelsene så som; psykisk helse, skolefravær, mobbing, utenforskap, overvekt, rus, vold og overgrep.

813 457 kr

Avlastningstjenesten Gjennom å stenge avlastningen i ferier og på bevegelige helligdager vil brukerne og deres nærmeste oppleve en økt belastning ift at søsken ikke får den alenetiden med foreldrene de fortjener, foreldrene/foresatte blir bundet til når de må ta ferie, kanskje ikke begge kan ta ferie i de aktuelle ukene det er snakk om. Det er utfordrende å ta igjen avlastningen en går glipp av pga avdelingens kapasitet.

400 000 kr

14 sykehjemsplasser ønsker vi ikke å legge ned. Det er for få langtidsplasser allerede, og ett nedtak i antall langtidsplasser har store konsekvenser for oss: Behov for hjemmetjenesten øker, pårørende

trenger økt avlastning for sine, lengre ventetid for riktig hjelp og støtte hjemme, forvaltning får økt arbeidspress grunnet økning av klagesaker, mindre bolyst, rekruttering, dårlig omdømme for kommunen, bare for å nevne noe.

8,247 731 kr

Grunnbemannings skole og barnehage Dette er noe vi ikke ønsker noe reduksjon i. Det blir færre voksne til å følge opp barnegrupper og enkeltbarn, elevgrupper og enkeltelever. Det blir økt sårbarhet i det forebyggende perspektivet. Økt sårbarhet og mindre forutsigbarhet i ansattes hverdag, redusert pedagogisk handlingsrom og mulighet for faglig og sosial tilrettelegging, noe som kan føre til reduserte læringsresultater, flere skolemiljøsaker og økt skolefravær. Aktivitet ut over undervisning reduseres. Fare for brudd på lærernormen. Ledere må i større grad på avdeling, inn i undervisning og tid til oppfølging av ansatte/nærledelse blir redusert. Tilbud om mat i barnehage og skolemåltid reduseres.

Vi forutsetter at det blir helårsåpne barnehager, slik som tidligere vedtatt. I tillegg skal det også tilbys helårsåpen SFO i Brekstad og Bjugn, dette har en kostnadsramme på 700 000 kr. Dette dekkes inn av kostnadsrammen på den økte grunnbemanningen.

8,200 000 kr

Grøftetilskudd Å holde matjorda i god hevd betyr i praksis å opprettholde god dreneringstilstand på jorda. Grøfting og kanalisering er svært dyrt, men absolutt nødvendig. Ørland har i flere år ytt kommunalt dreneringstilskudd, og det skal vi fortsette med.

500 000 kr

Veterinærer Ørland kommune er, jfr. dyrehelsepersonellovens bestemmelser, pliktig til å sørge for tilfredsstillende tilgang på veterinærtjenester fra dyrehelsepersonell og å organisere en klinisk veterinærvakt utenom ordinær åpningstid. Dette er altså en lovpålagt oppgave som vi vil videreføre.

1,000 000 kr

Ikke reduksjon i rammen til PP-tjenesten

Vi ønsker å opprettholde kritisk kompetanse, at saksbehandlingstiden ikke skal bli lengre og opprettholde støtte og oppfølging av skoler og barnehager.

1 000 000 kr

Opprettholde dagaktivitetstilbudet og aktivitetsstua for hjemmeboende

Opprettholdes på dagens nivå. Denne tjenesten er viktig for deltagerne og deres pårørende. Hjelper til med å avlaste pårørende sånn at de greier å stå i en tøff hverdag med syke nærstående litt lenger. Det er omtrent 100 brukere som påvirkes av dette, og en kan bare ane konsekvensen om tjenesten taes ned på laveste nivå.

2 112 168 kr

Inndekking

Sparte renter og avdrag kr 14 000 000,00

Saldering 2024 kr 8 200 000,00

Ekstrabevilgning 2025 kr 8 200 000,00

Rentebesparelse og økt skatteinngang kr 1 834 392,00

Til sammen kr 32 234 392,00

Endringer

Nedtak psykisk helse og rus voksne kr 1 023 058,00

Nedtak psykisk helse ungdom – Los kr 864 166,00

Avlastning barn og unge på sommeren og helligdager kr 400 000,00

Aktivitetstilbudet – ung fritid kr 70 000,00

Beholde 14 langtidsplasser kr 8 250 000,00

Avvikle eiendomsskatt kr 8 000 000,00

Opprettholde grøftetilskudd kr 500 000,00

Ikke nedtak på skolehelsetjeneste kr 815 000,00

Tilskudd veterinærtjenesten (omstillingsmidler verbalt) kr 1 000 000,00

Ikke reduksjon i rammen til PP- tjenesten kr 1 000 000,00

Grunnbemanning skole/barnehage (krav helårsåpent) kr 8 200 000,00

Opprettholde dagtilbud hjemmeboende og arbeidsstua kr 2 112 168,00

Til sammen: kr 32 234 392

Verbalforslag:

Nedtak pårørendeadministrator kr 150 000,00

Nedtak praktisk bistand kr 921 882,00

Egenandel trygghetsalarmer (under 2 G) kr 900 000,00

Strukturelle endringer kr 600 000,00

Driftstilskudd fysioterapi kr 250 000,00

kr 35 056 274,00

Pårørendekoordinator

Dette er en 20% stilling som skal være en pådriver for pårørendearbeidet i kommunen, og skal være kommunens kontaktpunkt for pårørende fra 0-100 år. Skal ha en rådgivende og veiledende funksjon ift pårørende og enhetene, sånn at det blir lagt til rette for systematisk og helhetlig, tverrsektorelt pårørendearbeid. Bindeledd som løser pårørende til riktig sted og har god oversikt over hvilke tilbud som finnes i kommunen til enhver tid.

Dette punktet ønsker vi å ta inn i saldering om en skulle få økt inntekt til kommunen.

150 000 kr

Egenandel trygghetsalarmer

Vi ønsker å gi brukere av trygghetsalarmer med inntekt under 2 G trygghetsalarm på dagens nivå. Når brukerbetalingen ble økt til 250 kr. Pr. mnd, var det flere som sa opp tjenesten. Det vil bli flere når tjenesten øker til 500 kr. Dette ønsker vi ikke, og ønsker at dette punktet taes inn i saldering om en skulle få økt inntekt til kommunen.

900 000 kr

Nedtak praktisk bistand

Vi ønsker ikke ett nedtak i praktisk bistand der en kan få husvask bare hver 8 uke, og ønsker at dette punktet taes inn igjen i saldering om en skulle få økt inntekt til kommunen.

921 882 kr

Strukturelle endringer

Se på reorganisering av skole og barnehagestrukturen for å tilpasse behovet og ressursene bedre. Ønsker at dette punktet taes inn igjen i saldering om en skulle få økt inntekt til kommunen.

600 000 kr

Driftstilskudd fysioterapi

Vi ønsker å saldere inn dette punktet om en skulle få økt inntekt til kommunen, og ber om at kommunen finner ledige lokaler til denne tjenesten.

250 000 kr

Tekst til dokumentet er hentet fra hoveddokument og fjorårets budsjettdokument.

Verbalforslag til investeringsbudsjettet:

Gangstien fra Strandveien til Sentrumsveien i Bjugn og som går over kommunens eiendom 5057-20/4 oppgraderes til en standard hvor sommer/vintervedlikehold kan utføres.

Vedtak 19.12.24

Budsjettvedtakets punkt "Inndekning" endres til:

Redusert avsetning til disposisjonsfond	14 000 000,00
Bruk av disposisjonsfond	8 200 000,00
Økt rammetilskudd	8 200 000,00
Økt skatteinngang	900 000,00
Redusert rentekostnad	934 392,00
Sum	32 234 392,00

Investeringsbudsjettet endres som følger:

Prosjektet "Kjøp av omsorgsboliger" reduseres med 1,3 mill kroner

Prosjektet "Nye kinomaskiner" Roret KF økes med 1,3 mill kroner

Grunnet budsjettforliket i Stortinget foreslås følgende endring:

Rammetilskuddet økes med 2,0 mill kroner

SFO (grunnskolen) økes med 1,0 mill kroner

Barnehager økes med 1,0 mill kroner